bat. ꝛ capiens eos qui ignorantie caligine tenebantur intelligibili lu ci iugiter offerebat. Cunq; transisset ann⁹ regi gesta illi⁹ nunciatur. Tūc deductū ad se negare iussit quē ado rabat deū. verū ille requisiuit a re ge dicens. Quo dignus honore est qui suū relinquēs regnū inuadere studuerit alienū? Cunq; dixisset rex morte. nouissimoq; supplicio. sapientis simus vir ille rndit. Quid ergo nō iuste patiatur homo qui factorem mundiq; creatorem deserens vnum ꝑseruoꝝ suoꝝ deificare voluerit et debitū illi cultuꝫ isti magis obtule rit. His sermonibus rex accensꝰ vi ginti clauos acui ꝛ totidem vngui bus digitorū ei⁹ manuū atꝫ pedū precepit infigi. Cūq; hoc supplicium ab eo derideri conspiceret. aliū rur sus calamū acutum in eius femore vnde humana origo descēdit iussit imitti. Cunq; crebro eijceretur ꝛ rur sus inducerētur ineffabiles ei dolo res opabatur. Post hoc vero sup plicīū impius atꝫ ferox virgā gros sam spinis vndiq; plenam ꝑ ei⁹ me atū iussit induci. ꝛ sic spūm fortissi⁹ decertator emisit. .lxxij.

Quedam gens vltra rhenuꝫ flu uiū est borgondionū. Isti vitā ꝗetā agunt ꝛ pene omnes fabri lignorū sunt ex qua mercede pascuntur. ꝗrū regionē huni vastabāt crebra iua si one ꝛ plurimos occidebant. At illi licꝫ anxietate constricti ad nullū se tū hominū contulerunt. sed alicui deo se ꝑmittere cogitabant. Tunc audientes quia romanoꝝ deus for titer adiuuat se timentes. omnes cō muni ꝓsilio ad credulitatez xp̄i ꝓfu giunt. venientes in vnā ciuitatē gal liarū rogabant vt ab ep̄o xp̄ianoꝝ baptisma mērent. At ille eos septez dieb⁹ faciens ieiunare ꝛ imbuens fi de baptisatos octaua die ab ire ꝑce pit. Qui lūpta fiducia ꝓtra tyrānos alacriter festinantes spe sua ꝓuati ſ sunt. Nam rex hunoꝝ noie subtar⁹ cum ꝑ noctē fuisset ciboꝝ nimia vo racitate corrupt⁹ burgondiones gē tem inimicā sine duce reperientes ꝛ pauci pluribus resistentes facta cō gressione vicerunt. Naz cum essent isti tria milia circa decez milia pere merūt. et ex illo die cuncta gens fer uentissime in xp̄ianitate ꝑmansit

Finit distinctio quarta.
Incipit distinctio quinta.

Ex libro de ꝓprietatibus apū
Exemplum primum

Accidit vt quidam canonici in electione pontificis cōue nire concorditer non valen tes ea conditione in prepositum et decanum vota sua singuli transtule runt vt nullum extra gremiuꝫ eccle sie postularent. Illis autez in partē secedentibus vt de pontificis electi one liberius ordinarēt vnus cano nicorum prandij horam differre, re cusans extra capitulum in tabernā proximam decurrit. pransus q; ad tesseras ludere consedit. Erat autez iuuenis vite leuissime, sed mirabili sup moduꝫ callebat ingenio. affabi lis omnibus bonis naturalibus ins gnitus. Facta ergo collatione inter se prepositus ꝛ decanus videntes quia in suis omnibus spūalem vel idoneum neminem, inuenirent. con

uenerunt in hoc q canonicum illuz iuuenem qui tam mirabili callebat ingenio in pontificē eligerēt Facta ergo denunciatiōe capitulo ordinatur pcessio pergunt pcessionaliter ī tabernā inuenerūt iuuenē ludo nudatū renitentē cuz lachrymis ī aera rapiunt portant ad ecclesiā oportuno reuertentes tempore cōsecratur Qui statim vt se vidit episcopū mutatus est in virū alterū Omnia que erant digna officio adeo in se perfectissime ordiauit vt nullū ātiq vite vestigiū remaneret. sed vt credi posset omni tempore pfuisse Negocia aūt epatus tali modo gubernabat extrinsecus vt nihil horū eū in exercitio spūalium impediret. Quid mirī? Bonū superueniēs virtutis gratuite naturalis doni conuenientiaz informauit. Hinc seneca dicit. Si vis tibi omnia subijcere subijce te rationi. Multos regere poteris si te ratio rexerit. .ij.

Juuenis quidā in theutonie partib⁹ ex sanguine principum plenissime generosus. sed moriб⁹ ⁊ vita degener epatuz male functus accepit qui rapinis ⁊ luxurijs verecūde primo sed inuerecundissime postmodū operam dedit. Castigauit aūt eum dominus flagello multiplici. sed cū abuteretur eo in superbiam dedit eum dominus in reprobam mortē Qua in hora venerabilis Conrad⁹ deo dignus hildensemensis episcopus ad matutinas intēpeste noctis silentio surrexerat. illis q dictis resedit ad studium. facturus in die sermonem. nec mora raptus in spiritu videre se visus est epm quendaz velata facie sed insulis insignitū ad tribunal iudicis rapi. Mox assunt truci vultu satellites' accusant episcopum. vnus in rapina. alius in cede hominum atq alij in luxurijs lubricantem. Tunc iudex assessoribus suis ait. Accusata discutite. librate iudicium. ferte sententiaz. nec mora assessores parent iudici. ferunt in cōmune sñiam. iudex approbat lataz. Accedunt ministri super fuliginem nigriores. ⁊ ablata mitra de capite anulum casulam. dalmaticam. ac reliqua episcopalia vestimenta detracta ad pedes iudicis ponunt. nudū q relictum cum clamore rapiūt eiulantem. et a facie iudicis trahūt ad tartara. nihil secum preter peccata portantem. Mox assessores iudicis surgunt ⁊ cum cantu sonoro subiūgunt. Huz tempus habemus bonū ad omnes operemur. His visis in spiritu dict⁹ hildēsemensis episcop⁹ in se reversus cogitare cepit quisnā fuerit ille miserabilis presul. Tum ecce quidam ad ostium pulsans intromissus est cū lachrymis clamās talem episcopum in proxima villa venisse de vespere. et sub eadem noctis hora repentina morte subtractuz. Quo audito sanctus presul misserimo illi defuncto condoluit. et licet inaniter quantum ad subuentionem. pro pietate tamen lachrymas amarissimas fudit .iij.

Consimilis in malicia frater vt mihi frat altioris ordinis ⁊ vite retulit. quidam archiepiscopus theutonie fuit qui ifelicissima morte defunctus cuidam sanctissimo in vita viro in visione ostensus est tali mō. Vidit q anima illa cum miro cruciatu a corpore trahebatur et ī infernum demoniorum principi in cathedra residenti presentabatur. Quem

officiose salutans poculum ante se positum obtulit venienti dicēs. Ne ne veniat archipresul. ecce bibas de poculo meo. quia mihi longo tpe fideliter ⁊ infatigabiliter deseruisti. Quod quidem archiepus accepta re recusans. conscius enim erat nihil boni esse in poculo. tandez a ministris violenter est compulsus accipere poculum de manu principis ⁊ bibere quod horrebat. nec mora p aures oculos os ⁊ nares sulphurea flāma surrexit. ⁊ sic eternis incēdijs est addictus. Ecce qualis finis indigne suscipientes pastoralem curā accepit ⁊ indigne regentes q̄ terribilis vindicta dānauit. .iiij.

Erant in quodaz monasterio nigri ordinis tres monachi in omni lasciuia dissoluti. Cumq; vna dierū seorsum in thalamo ad epulas cōsedissent vnus buccella panis iuersa subito strāgulatur. cuius morte nec verecundiā saltem passi duo reliqui derelicto loco eminus iuxta prandium perfecerunt. ⁊ sic in claustro sociis eventum mortui nunciauerunt. Nec diu postea duz, dicti duo socij non recogitando quid actuz sit ad balneandum in fluuium iuxta cenobium nudati vestibus descendissent vnus ad profundiora digressus submersus est extractus ⁊ sepultus. Relictus post hec tertius cum vespere dormitum pergens discalciasset se. monachus submersus nudus apparuit ei dicens. Ecce q̄nta pena damnatus sum. tu autē quid facias nūc saltem recogita. Ego quidez īmundus ⁊ lubricus digne punit⁹ excrucior. sed illud multuz ad verecundiā damnationis accumulat. quia sine habitu nudus a demonibus irrideor. tu aūt da mihi in quo signū mee damnationis ostendam. Hec autez audiens turbatus monachus ⁊ cito detrahens togam tibie femoralem roganti dedit ⁊ sic defunctus repente disparuit. Mira res vix dies illuxerat cum tantus fetor claustri ambitum occuparet. vt se omnes extingui horrore fetoris pre āgustia conclamarent. Narrante autez monacho quod sibi vespere cōtigisset quesita est vndiq; dicta toga et tandez inuenta est fetidior omni cadauere. ⁊ super fuliginem denigrata. q̄ humo celerius cooperta in admirationem conuersi monachi plorauerunt. Dictus vero soci⁹ defuncti ad ordinem fratrum minorum repente transiuit. ⁊ vsq; nunc tante rei certus testis et felix viuit

.quintum.

Vidi abbatem cisterciensis ordinis virum eruditum scientia atq; probatum. Hic cum die quadam aquam manibus sumeret et manutergium coram eo magnates quidā ex vtraq; parte tenerent. facta est vox huiusce modi dicēs latine. Quare pannus ante pannosum? Quod venerabilis ille abbas audiuit. cuz timore ⁊ horrore manutergium dimisit repente.

sextum.

Prope nostra tempora fuit mulier nobilissima Maria campanie comitissa. Hec nupta nobilissimo h. campanie comiti filia fuit lodewici regis soror eque regis frācoz quattuor reges fratres Anglia habuit filiū in transmarinis. Hec multis annis mortuo marito cum pomposissima ambitiōe circuiens ⁊ moriens talem finem sortita. Laboza

sit hec in extremis ⁊ abbatem per sanie sanctissimū ⁊ eloquētissimū virum migratura venire mandauit. Qui vt venit intromissus non est ⁊ pre foribus expectauit. Jam comitissa decesserat ⁊ distrahebātur a militibus ⁊ ministris ⁊ suis omnibus vtensilia. vasa aurea ⁊ argentea. vestes preciose. culcitre. purpure. ⁊ tandem lintheamina ipa cum peplis. Extremo vnus ex gartionibus mora nimia retardatus lectum p cortinua comprehendit ⁊ resupinatū corpus emortuum eminus in stramenta diuoluit. Horas autem abbate cum tedio sustinente quidam nobilis ex circunstantibus indignatus ostium infregit violenter ⁊ virū venerabilem intromisit. Qui cum introisset ⁊ nobile illud corpus nobilissime comitisse nudum in stramento repperisset volente quodam ex familia illud ex straminibus operire abbas exempli prouidus non sinebat. sed libera voce clamabat. O vos omnes cernite pompam nobilissime comitisse marie. videte illud delicatissimum corpus quanto dedecore pudoris obuoluitur. videte quid ei p multiplici honore ⁊ gloria mundus exsoluit. ecce q̄ stulta illi mundus computatione conclusit. Si ergo honor secularis in tam nobili persona damnatus est. quid fiet cum clerico. qui cum verecundia mundi etiam ambit glorias seculares. vij.

Vidimus venerabilem conradū virum nobilissimum primo abbatē villarien sem postea cisterciensem demum romane curie episcopum cardinalem. qui in amministratione p̄lationis sue mirabili sagacitate vigebat nihilominus tamen deditum contemplationi diuine quotienscū q̄ vacare poterat sibi soli. Dic cuz legatus in almaniam vnde nobilissime natus erat a sede apostolica mitteretur. venit parisius ⁊ videns fratres ordinis predicatorum qui de nouo illuc aduenerāt visitauit eos Dubium autez quid gerens de eis in corde orauit dominuz vt sibi ad quid ordo aduenisset ostendere dignaret. Nec mora oblato ⁊ aperto libro ad quid ordo predicatorum aduenisset. responsuz est cogitationi eius dicens. Laudare. benedicere. ⁊ predicare. qui statim effusus in laudem christi coram eis dixit. Licz alterius professionis sim habitu. fratres tamen vester ero q̄diu subsistam in vita nec vlla vnq̄ a vobis diuersitate diuellar. Proinde dictus cardinalis postea verbum memoriale respondisse fertur cuidam in colonia sacerdoti. Illi enim in synodo presidēti quidam sacerdos parochialis conquestus est dicēs. Ecce fratres ordinis predicatorum qui in damnum nostrum coloniam intrauerūt falcem mittunt ī messem alienā Aiunt confessiones suditorū nostrorum ⁊ per hoc attrahunt sibi homines in fauorem. Cui mox conrad⁹ legatus respondit. Quis est numer⁹ hominum tibi in parochia subditorum; Et ille. Nouem milia inquit. Et consignans se cruce legatus dixit. Quis tu es miserrime q̄ tot milibus solus sufficis debitam gubernationis curam impendere? Nescis hominum perditissime quia debes in tremendo iudicio ante tribunal xp̄i de bis omnibus respondere? et tu quia tales habes vicarios q̄rū

Ex li. apum.

laris qui onus tuuz gratis releuāt
sub cuius onere nescius conquassa
ris. Ergo ex hac querela indignuz
te cura omnimoda iudicasti. & ideo
priuo te oñi officio pastorali. Hoc
facto publicauit auctoritatem qua
a sede apostolica fratribus ordinis
predicatorum specialibus priuile
gijs predicare populis & audire cō
fessiones per sanctissimos patres
dominum innocentium tertiuz .do
minum honorium quartum .domi
num gregorium nonum commissū
et iniunctum est.

octauum.

Vidi abbatissam cisterciensis or
dinis in partibus brabantie in mo
nasterio quod vallis florida nuncu
patur. Hec mulier genta nomine no
bilis genere sed nobilior virtute.
pulcra facie sed mente decētior. De
hac femina veritate testatissima re
ferebant quia cum annis fere trigin
ta in monasterio perfuisset nunq̄ p
cibo vel potu extra conuentum dn
q̄ solidos expendisset .lectus ei in
dormitorio communis est. refecto
rium in conuentu si hora prandij
fessa itinere a foris aduenisset con
uentum intrauit et socias sodales
ad infirmariam mittebat. Vi mo
niales suas ad solatium educebat
in medio omnium considebat. & ali
quid de deo vel de scripturis vel
etiam de moribus proponebat. Af
fectus vero monialium talis erat
circa eam vt vix possent eius visio
ne et colloquio satiari. Hec ante
mortem per longum tempns elan
guit vt breui compēdio in hoc cor
pore totaliter purgaretur. Cum au
tem egoipse languidam visitarem
eam super statu secretius requisiui.
Que humiliter respondens dixit.
Noueris charissime nitima cordis
mei in pace locata per gratiam dei
et animam meam in omni tranquil
litate spiritus venientem dominuz
prestolari. Nec frustrabor de eius
misericordissima pietate et desidera
tissima facie eius solutis carnis vin
culis satiari qua me interdum viuē
tem dignatus est consolari. Hec di
cens de lectulo prout potuit surre
xit. videntibus monialibus que ei
sedule ministrabant. locum ante fe
nestram cui incumbebat digito de
monstrauit & ait. Hic coram nobis
omnibus que astamus tribus no
ctibus lucidissimi splendoris glob⁹
apparuit et per maximum noctis
spatium immobilis perdurauit. cui
ego nescio quid respondens presa
gium futuri minime dubitaui. Nec
mora cum valedictis omnibus re
cessissem audiui non multo post be
stam mulierem ab hoc seculo ad
dominum transmigrasse globum q̄
lucidissimum ignis eius transitum
precessisse quo foret ad claritatem
siderum illico migratura.

nonum

Noui secretius canonicum in
ordine regulari qui assidue oratio
nibus et meditationibus deditus
et ordinis sui scrupulosissimus ob
seruator vix poterat prelatos suos
erga se aliquatenus mitigare. Econ
tra obsequiosus in omnibus et de
uotus tentabat i bono vincere ma
liciam sed non poterat. Vespere er
go quodam super id quod ferre po
terat tribulatus lachrymas amaris
simas fudit. et ad exorādos sanctos

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

martyres quorum dies solennis instabat mauricij scilicet sociorum q⁹ eius vt eorum merẽtur consolari p̃cibus et iuuari se prostrauit. Nec mora vbi post lõgas vigilias intrauit cubiculuz z vix somno leuissimo releuatus audiuit choros angelor cantantium in sublimi. Gaudent ĩ celis anime sanctorum qui xp̃i vestigia sunt secuti. z quia pro eius amore sanguinem suum fuderunt ideo cum christo regnant in eternum Dixit autem mihi q⁹ descensus notularuz in ipso cantu. quos gallice aualees dicimus tante melodie z tante dulcedinis existebat. q⁹ nisi deus aliter ordinasset fere ei⁹ animam extra corpus sine reditu rapuisset. Ac q̃niam illo in tempore grauissima infirmitate detentus erat in sola delectatione ipsius cantus et corporez spiritu ita integre sospitatus est vt vir euz postea vlla perturbatio q̃n tuncunq; magna ledere potuisset.

Refertur de nobilissimo .x. quodaz comite campanie qui in remotis orbis partibus recessurus virum quendam pauperem et languidum atq; deuotum quem diu elemosynis pauerat supplicíter exorauit. vt p̃ se quotidie rogaret dominum vt eum sanum et sine periculo euntem duceret. reduceret redeũtem. Cui pauper sine diligenti inqt sustentatione corporis orare non possum cum sim exinanitus cerebro corde debilis z viribus penit⁹ destitutus. Dixit comes duobus dispensatoribus quos in custodiam sue domus relinquebat precepit dicens. Languidum istum cibis z omnibus necessarijs corporis diligentissime procurate. quod illi promiserunt se facturos et sic comes profectus est. Et primum quidem per dies quindecim dispensatores illi⁹ pauperis recordati ei necessaria ministrauerunt. deinde minus ac minus ad vltimuz pene eius obliti sũt. Quid plura? Neglectus pauper orare cessauit. Comes autem in via non modice tribulatus. post moz̃ multam ad patriã est reuersus. Nec mora pauperis recordatus querit an viuus sit an defunctus. quem adhuc viuum intelligens visitauit dicens. Mortuum inquit te putabam charissime secundum solitum orationum tuarum suffragia non exp tus. exceptis enim quindecim diebus aut non multo plus postquam iter arripui vsq; in diem qua ad propria sum reuersus. nunq̃ mihi tribulationes et angustie defuerũt. Dixit etiã pauper decedens ait hinc duobus domus tue dispensatoribus precepisti. vt me debilem in omnibus necessarijs procurarent. quod parum plus q̃ diebus quindecim impleuerunt. ego autem viribus destitutus pro te preces mittere ac orare non potui. Stupefactus ergo comes dictos dispensatores precepit aduocari et eis coram omnibus dixit. O cunctis seruientibus nequiores qui contra preceptum meum nequissime bonis meis pepercistis et pauperem hunc quem in patronum sa

Ex li. apum.

lutis ⁊ pacis mee frequenter experius fueram non pauistis. Et nunc frustratus oratiōnum eius suffragiis pericula ⁊ tribulationes inueni quales nunq̄ ante in vita mea sustinui. quas quidem vt certꝰ sum evitassem si pauperis suffragiuz habuissem. Vos ergo reos periculorum meoꝝ bonis omnibus priuo ⁊ exules a terra mea constituo. Depulsi ergo a terra campanie exules p̄ triennium extiterunt. Inde per interuētum nobilium in conspectu principis sunt admissi. Quibus ille dixit. Nullam prorsus aliam gratiaz vobis exhibeo nisi quaz vobis dominus papa veritate narrata dare cōsuevit. Qui mox illic cum insperato gaudio iter rapientes cum litteris secretum comitis continentibꝰ qui eos non exheredare sed pro culpis vexare volebat ad sūmū pontificez pervenerunt. cui narrata aduentus sui causa litteras pape in hanc sententiam retulerunt comiti. q̄ quilibet nūmū aureum solueret comiti. et sic adepti gratiam facultatibus redderentur. Tunc comes inquit latitudinem nūmi ⁊ spissitudinem ab ore pontificis volo scire. ⁊ sic vos ad gratiam quam mandauit admittam. Denuo ergo reuersi satellites domino pape responsionem comitis ostenderunt. Mox papa conscius quid responderet rescripsit comiti nūmū aureuz debere habere latitudinem terre. ⁊ fin spissitudinem eiꝰ extendi vsq̄ ad altitudinem celi. eo q̄ oratio iusti qua comitem frustrauerunt celos penetret ⁊ virtus eius corroboret vniuersa. Ad hoc mandatum comes satellitibus ait. Videte miserrimi q̄d mihi dominꝰ papa rescripsit. Hūc numū aureū exsolvere quis sufficiet. Videte q̄ntavos pena dignos existimet qui vos debitores tante solutionis addixit. quā nec totus mundus soluere prevalēt Hinc ergo tertio redeatis ad papam ⁊ litteras absolutionis vestre qua in me peccastis enormiter apportate. ⁊ sic penis sufficienter exactis liberi ad propria redeatis. Sic inclinatus comes ille ⁊ in seruis q̄ deliquere puniuit ⁊ alijs post futuris dignam orationis fiduciam dereliquit. .xi.

Abbas sancti mathie monasterij treuerensis vir nobilis ⁊ stirpis regie patrez ⁊ fratrem duces illustres habuit. Hic ab adolescētia in omni puritate innocentie ⁊ contemplatione vite fuerat educatus. Electus ergo a suis omnibus in abbatem annis pluribus adeo deditus fuit actibus spiritualibus ⁊ monasticis ordinis disciplinis vt cū difficultate non modica nisi maioribus vrgētibꝰ causis ab ambitu claustri poterat euocari. Quod vidit ⁊ invidit diabolus ⁊ suos officiatos hostilit instigauit. vt quasi importunis impulsibus abbatem ab ipso secreto vite celestis detraherent. Quod ille quidem in primis graviter tulit. sz paulatim exteriozis vite delectamētis illectus totas tandem terrenis actibus manus dedit. Ipse tamen adhuc honestate seruata ⁊ spiritualles diligit ⁊ virtutis decus in alijs benedicit. Quod itaq̄ ⁊ si bonū in alijs est melius tamen ⁊ optimum sibi ⁊ suis tam in tpalibus q̄ in spiritualibus extitisz si gratiozis vite primordia tenuisset. xij

Dilectum valde sociuz in scholis

habuł coetum fere ꝛ prope paritiū studiozum.hic a puero vsq; ad finē vite a mulieribus incōmixtus omnino semper fuit. In adolescentia sacerdos factus in brabantie partib⁹ suscepit regimen animaruꝫ quibus tam diligenti tam sincera cura prefuit vt quos in bono vincere ānonitione non potuit multimodis prouocare studebat exemplis. Alijs cōedentibus ieiunus ipe manebat.alijs dormiētibus manebat insomnis atq; alijs intentis ad aleas ipse orationibus incumbebat. Quicquid īsuos vsus deputatum est commune pauperibus faciebat. Si quam⁹ quibus aberrare videbat importune ꝛ oportune ad reuocandum instabat.hec foris preter illa que intrinsecus maiora latebunt. Talib⁹ actibus ferme viginti annis cūctis imitandus emicuit⁹ ꝛ cum altissimo placuit tali fine defūctus est. Febre acutissima per aliquot dies laborauit. Et ecce vbi sacramentis salutaribus premunitus ꝛ attenuato spiritu animam felicem emisit mox sine vllo interstitio choruscatio tanti luminis resplenduit vt per vnam leucam circunquaq; et eo amplius q̄si dies esset clarissima in lucem sedulam noctis tenebre verterent. Quid mirum illum recedere sine luce non decuit qui multis illustratis exemplo altioris vite volatus feliciter vendicauit. Facta est in morte beati viri dicta choruscatio lucis diffusa per patriam prima hora noctis adhuc vigilantib⁹ plurimis.et ipm lumen emissum multa milia hominum vndecunq; viderunt qui ad maioris⁹ gratioris agnitōis ꝛ veritatis lucē in visione tti miraculi p fecerunt. Beat⁹ ergo ille prelat⁹ q subditis suis viaz vite exēplaris ostenderit ꝛ volatus altioris exercitij vendicauerit principatum xliij

In monasterio nigri ordinis puer quidam nobilis a parentib⁹ traditus est disciplinis regularibus educandus.ꝛ quia erat decorus forma nature donis. ꝛ contra talez etatem morum honorificentia gratiosus seniores maxime et qui officijs preerant puero vltra q̄ necesse erat habenas liberas relaxabant. Prior autem qui conuentum sub abbate regebat discretiori regimīe nec ipsi peroptime nature in tali etate credendum putabat.quia vt dicit philosophus pueri non tantum monēdi sunt sed etiam artandi verbis.aggressus est iam aliquantulum insolescentem puerum interdum et verbere ab illicitis refrenare. Qui puer ad omnem informationem boni quasi mollis cera prioris correptionem accipiens in adolescentem sānctum et perfectum creuit et circa viginti annos etate finita mortu⁹ priori apparuit dicens. Tue correctioni gratias ago prior qui mecum tua prouidentia id egisti ne insolētia puerili paulatim defluerem ꝛ tādez prolaberer in damnanda. Nec vt dixit beata anima tanto splendore resplenduit vt vir in loco angelus remaneret qui ab illo lumine expers fuit. .xliij.

In teutonie partibus circa annum domini. M.cc.xlij .adolescens quidam nobilis cum ipse in lubrici tate corporis excessisset a senib⁹ canonicis ꝛ decano ab ingressu ecc̄is

v

artatus est infra septa monasterij q̄ si pro agenda penitentia in hoc deputata reclusus. qui humiliter valde suscipiens flagellabatur interim a decano ꝛ gravibus convitijs culpabatur. Eo aūt adhuc in penitentia existente contigit eū a concanonico suo innocēter de nocte ꝛ latēt occidi. Una ergo nocte ex concanonicis sancto viro post matutinas orante suppliciter ꝛ secreto vidit subito totam ecclesiam illustrari. ꝛ apparentem cum multo comitatu sanctorum gloriosam virginem matrē xpi in medio omniū velut magistram ꝛ dñam considere ꝛ diversis negotijs vniversalis ecclesie tractatū habere. Quis fūdatis patron⁹ eccie ipi⁹ exorsus est dicens. Et quis ex vobis miserebitur mei canonici vt pītem dñi nostri matrē pariter rogitem⁹ vt super piaculo eius solita pietate flectatur. Et mox supplicantib⁹ sanctis allata est anima et omnibus dicitur. Quia locus iste specialiter disciplina viguit. ꝛ adolescēs iste mortu⁹ disciplinā libēs accepit et ex corde penituit pro purgatorio cedat ei mors innocens quā ipe sustinuit tu aūt anima pete quod vis et fiat. Et anima pro occisore meo peto q̄ me occiso statiz valde penituit ꝛ ad dñm apostolicū iter arripuit vt misericordiam consequatur. Et mox responsum accepit. sicut digne petisti anima fiet. Hec vt orans audivit canonic⁹ quod vidisz exposuit. Intrantes q̄ locum occisum inveniunt ꝛ deplangūt. occisorem vero mox post factum de nocte iter arripuisse ad apostolicum reppererunt. Seduli ergo priores in cenobijs ꝛ decani in canonicis in corrigendis et extirpandis vicijs sp̄ sint ne etiaz si p̄rias non habuerint subditorū negligentijs obruantur. xv.

Erat cliens quidam natus rustico qui in ditissimo monasterio patruū habuit assumptū a monachis in abbatez. Vocatus aūt a patruo eques ire didicit qui pri⁹ ire pedes ꝓsueverat. ad mensas servire inepti⁹ ponitur ꝛ qui solū aratrū contorto collo regere ꝛ tenere didicerat erecta cervice cibos inferre principib⁹ cogebatur. Quid plura? ex rustico paupere factus est dives ꝛ inclitus domui domum coniunxit redditus auxit redditibus. agro agrum diste tius copulavit. Hinc villas emit ꝛ predia. ꝛ qui olim fuit vnus ex rusticis factus est dominus rusticorū. Tandē eū ad hoc fortuna fallax levavit vt spreto cōnubio mulierum simplicium factus miles vxorem sibi nobilez copulavit. Nec diu post in hac eo gloria constituto pes ei succisus est cui innixus stabat ꝛ recidit miser tanto dejectius quanto sublimius fuerat elevatus. Statim enim mortuo abbate patruo eius spernitur ejicitur fugatur ab omnibus. et ab abbate successore defūcti nimium velut monasterij depredator impetitur. convictus autem in plurimis minoratus est. sed tamen dives in multis copijs remāsisz nisi eū fortius infortuniuz ad pauperiem impulisset. Mox enī contagia pecor. agrorū sterilitas. ruina edificiorum ingratitudo suorū subsecuta est vt nulli dubium essz iusto dei iudicio tantam infidelitatem ex iniuste congregatis divitijs successis

se Extremo ad tantã calamitatem
deuenit miser ille vt nullꝰ eiꝰ misere
ret. nullus ei ī paruo succurreret. et
digne quia ex minimo fere indigne
se extulerat sup magnos. In se ergo
tarde hō reuersus iustus in se dei iu
diciū benedixit. Misit vxorem cum
paruulis ad parētes laborare ꝓpri
is manibꝰ ipe cepit. et in sudore cō
edere panē suū. qō vt viderunt sui
viderunt et monachi vel quibꝰ ab
bas petrus suꝰ bonus extiterat ho
mini humiliato in pluribus benefi
ci extiterunt. Paulatim ergo tam p
laborem q̄ p alimoniaz cepit resur
gere et in paruo tempore satis ha
buit pro statu suo. xvi.

Bruno in partibus theutonie i
oppido magno quod mons martis
dicitur bonus presbyter et castus fu
it. hic consobrinuz habebat presby
terum eque ac brunonē virū scietis
et moribus approbatū. Hunc auūcu
lus pbr bruno sepiꝰ rogabat devo
te vt dicte parrochie curaz susciper
et ipse iam senex religionem intra
ret. Annuit ille post multas preces
inuitus tamen eo q̄ regimen tante
parochie formidaret. Hoc vt obti
nuit bruno presbyter religionem in
trauit et cito post hoc ab hac vitz
migrauit. Differente brunone iuni
ore animarum regimen attentare.
eo q̄ aliud beneficium capellanie
viginti marcarum superius in ca
stro teneret vicarium pro se presby
terum in parochia collocauit. Bru
none ergo iuniore vna nocte in le
ctulo quiescente apparuit ei in capa
nigra bruno senior iam defunctus
et dixit ei in his versibus. In gre
ge cōmisso male te regis et pede scis
so. Claudus ꝓspicito que pena fu
tura redito. Hec dicens elevauit ca
pam qua videbatur īdutus et se gra
viter incendi demōstrauit. Ad hec
bruno iunior expergefactus reco
lit visionem et versus. Et mox iterū
resoluitur in sopozem cui eodem sce
mate defunctus apparens dixit. Lu
pene causa requies per te mihi clau
sa. Aspice sic vt cibus ignis et esca
futuri. et hec dicens iterum illi tor
mentum ostendit. Cui iteruz tertio
sopozato apparens dixit. Nunci de
litijs interdum seria misce. Ex his
principijs cape partes aut resipisce
Ad cuius verba bruno surrexit et fle
xis genibus se impleturum quod
auunculo viventi promiserat deo
vouit. Nec moza cum splendore ni
mio manifeste defunctus apparens
et viventi congaudens dixit. Leta
tus suz ī his que dicta sunt mihi in
domum domini ibimus. et hec di-
cens in sublimi conscendit. Vide er
go q̄nti periculi sit curam animarū
recipere et in manus negligentis re
linquere quod in brunone seniori
poteris aduertere qui curam negli
genter deseruit et in brunone mino
re qui susceptaz alteri incurate com
misit. xvij.

Volo vt quicunq; hec legerit sci
at me anno ab incarnatiōe domini
millesimo. cc xxxviij. fuisse parisius
vbi venerabilis wilhelmus pariſi
ensis episcopꝰ qui in theologia iaz
rexerat convocationem fecerat in
fratrum predicatorum capitulo om
niuz magistrorum. Proposita ergo
questione de pluralitate bñficiorū
solerti et valde longa disputatiōe p
batuz est duo beneficia dummodo
vnū valeret q̄ndecim libras pariſ
ienses teneri cū salute nō posse. Hoc

Ex libro apū

determinauit p̄dict⁹ ep̄us. hoc frat hugo ordinis predicatorū postmo dū rom̄e curie cardinalis. hoc frater guerricus ⁊ frater ganfrid⁹ eiusdem ordinis. frater iohannes de rupella ordinis fratrum minor ⁊ alij cōplures magri theologie determinauerūt in scholis successiue. Fuerat aūt ante habita disputatio longa valde ⁊ multo solennior ante tres annos in qua etiā omnes magistri theologie exceptis duobus determinasse probantur idem per oīa quod ⁊ supra. q̄rus vnus fuit magr̄ philippus cancellarius parisiensis. ⁊ magister arnoldus postmodus ep̄s ambianensis. Quid autem de isto philippo cōtigerit audiamus. Agonisantem in morte dictus wilhelm⁹ parisiensis episcopus paterna soli citudine visitauit rogauit q̄ eū vt singulari opinioni cederet de pluralitate beneficiorum. et omnia beneficia sua excepto vno in manus ecclesie resignaret. hac conditione media vt si conualesceret ei implere vellet de suo proprio quod dimisit. Renuit ille experiri se velle dicēs vtrum esset dānabile beneficia plura tenere. Mortuus ē ergo sic. Post paucos dies cum dictus parisiensis episcopus finitis matutinis orare vellet vidit inter se⁊ lumen quasi vmbram hominis tetram nimis. Elevata ergo manu consignat se ⁊ si ex parte dei sit precipit vt loquatur. Cui respondit apparens. Alienus a deo sum sed tamen misera facturā eius. Et presul tu quis es inquit? Ego sum cancellarius duduz miserrimus. Rursum episcopus elato altius gemitu. Et quomodo inq̄t tibi est sic dolenti? Male ait imo q̄ pessime sicut qui dānat⁹ sui⁊ eterna morte. Et ep̄us heu ait charissime que causa damnationis tue est? Tres sunt inquit cause quare morte ppeti sū dānatus. Una est q̄ recrescētes fruct⁹ annuos contra paupes timide reseruaui. Secūda est q̄ cōtra sentētiā plurimorum de pluralitate beneficiorum quasi licite tenendo⁊ opinionē ꝑpriaz defensaui ⁊ in hoc me periculo mortalis culpe cōmisi. Tertia est ⁊ illa grauissima omniu⁊ q̄ abominabili carnis vitio in scandalū multo⁊ multo tpe laborauī. ⁊ ad ep̄m mor adiūxit. Est ne inqt finit⁹ mundus? Et ep̄us. Miror ait litteratissimū virū te q̄ndam hoc q̄rere cū me adhuc viuū cernas. ⁊ omnes nos viuentes adhuc mori necesse sit anteqū mundus instante iudicio finiatur. Et ille non mireris inquit quia nec scientia nec opus nec ratio apud inferos veniēti. Et hec dicens vmbra ab oculis mirantis euanuit. xviij.

Simili modo cum quidam clericus maxime litterature mihi agonisans in morte mandaret ⁊ consiliu⁊ quereret quasi in proximo migraturus. reduxi ei ad memoriam disputationem illam solēnem et determinationem de pluralitate beneficiorum parisius cui ille interfuerat doctor magnus. consului q̄ illi cu⁊ magna instantia lachrymarum vt vnā prebenda⁊ dimitteret q̄ duas ꝑtra alias suas tenuerat q̄rum vna ad omnem vite copiam omni clerico sufficere potuisset. Tunc ille facie auersa dissimulans hoc tantum respondit. Orate dñm vt inspiret. Nec din cum recessissem et tenuissimo spiritu vir herente hoc idem

quod consulueram et quidam cōsobrinus suus iuuenculus cum maximis lachrymis inclamaret cū voce non posset manu innuens expirauit Post cui⁹ obitū cū quidā ex nostris stupefacti⁹ nimiū cogitaret cur tāt⁹ homo et tantus clericus si mortale peccatum esset plura beneficia retinere in tali statu mortuus extitisset. mox quasi semiuigilanti defunctus apparens dixit. Hec sola prebendarum causa est p qua infelix ego eternaliter sum damnatus. .xix.

Super hac eadem questione cuz beate mem orie iacobus de vitriaco .tunc quidem anchonensis episcopus.postea vero romane curie cardinalis magistrum quemdam theologie probatissimum Robertum de corbon romani apicis cardinalem morientem ante primam damiate ciuitatis obsidionem interrogaret respondit .Dico iam migraturus a vita q mortale et damnabile dumnodo vnum competēs sit plura beneficia retinere. Hoc idem magister petrus comestor sācte marie cantor parisiensis dixit et scripsit . Hoc idem magister Hiuardus cameracēsis episcopus verbo huiusmodi confirmauit. Nollez inquit pro toto auro arabie vna tātum nocte duo beneficia retinere. et certus tamen essem q de mane vnū illorum homini idoneo conferretur et hoc propter vite incerte discrimē Super hoc etiam narrante fratre bernardo quondam penitentiario domini pape et fratre ordinis predicatorum cum beatissimus papa gregorius nonus interrogaretur si posset de plenitudine potestatis sue cum plurimorum beneficiorum detētoribus dispensare respondit. Nō possum inquit nisi super veratione tantum detinentium dispensare. qs ergo erit sapiens et fallat se et sibi super dispensatione aliqua blandiatur? xx.

Ego in quadam ciuitate episcopali ānis vndeciz adoleui. vbi lxxij. canonici sub prebēdis pinguissimis ducentarū fere librarū parisiensium in matrici ecclesia seruiebant q̄rum plures erant detentores pluriū bñficiorū. Vide ergo qualem vīdictam vidi in ipos turpes detentores Vbi testis et iudex sit sancta trinitas vnus deus q paucos eorū vidi cōi morte defungi sed omnes subito et reprobe mori. Ita q quidam eorum audito q vnus sociorum in nocte sanus mane mortu⁹ inuentus esset complosis manibus dixit. Et quid vultis fm vsum et psuetudinem ecce mortu⁹ est vt videtis. Vidi ego ipe in ecclesia eadem infra paucuz tempus quattuor archidiaconos sic defungi. Vide ergo lector et mirare miraculum. Prim⁹ eor de equo phalerato et grandi cecidit et fractis cerui cibus expirauit .Secundus mane in cathedra sedens mortuus est repertus. Tertius in choro stans cuz ad missam elevatio corporis fieret cecidit resupinus et subtracta loquela cum sensu quasi brutum animal die tertia sine sacramentis ecclesiasticis est defunctus .Quartus pfessionem peccatorum et sacramenta recusans mortuus est et extra cimiterium sepultus. .xxi.

Princeps apostolorum petrus cuidam prelato multis annis male regenti i infirmitate vultu severo apparuit librum q tenens aperuz

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ex libro apū

legere compulit refutantē. Erat aūt hec scriptura in textu libri. Mortificas aīas que non moriuntur ⁊ vivificas que non viuūt. Cunq; ille horreret nimium amplius legere vultuq; refugeret apostolus petrus severius institit ⁊ vt glosam textus legeret que in margine videbatur precepit. legit ergo coactus. Quando reduces animas de inferno quas p tuū destitutas exemplū eterno supplicio tradidisti? Et cum ille p horrore ⁊ confusione respondere non posset de visione ad se rediens se iuvantē ⁊ creticantez inuenit. nec mora de consilio cuiusdaz venerabilis viri seculum dereliquit ⁊ xpi dedit' seruituri in monasterio hannonie cisterciensis ordinis quod taberonū dicitur beatissimo fine quieuit. xxij.

Apud sanctū victorē parisius referentibus canonicis audiui q; quidaz canonicus regularis erat vita genere ⁊ litteris pollens. Elect' ergo in epm renuit ⁊ pertinaci constantia contra plurimorum ⁊ maiorum consiliū se subtraxit. Moritur' aūt post multos annos socius ꝺdā eius qui eum multum dilexerat ad iuverat eum quatenus ad se si deus pmitteret resolutus morte rediret. Et annuit ille statim q; defunct' est Nec dies multi post mortem eius defluxerant. tum ecce anima fm qō promiserat rediens eminus in pariete crucis signum impressit dicens. Ne dubites nec vacilles in visu ꝛ quere quod vist me sinas ad potiora' transire. Mox totius ad visionem exultans. solicitus iquit valde fui ne grauissimam ad minus penā in purgatorio sustineres quia refutasti contra maiorum consilium tā pertinaciter presulatum in quo ad salutem animarū tot et tanta bona facere potuisses. Cui anima. In me inquit hec ordinauit clementissima bonitas saluatoris. quia ex tunc timui ⁊ nūc scio si episcopatus cathedram ascendissem perpetue damnationis periculum incidissem. et hoc dicens quasi cum ingenti chorusca tionis lumine ptransiuit .xxiij.

Clericus quidā in synodo epōr pdicare compulsus angustiabatur non modicum quidnam digne posset corā tot prelatis ecclesie pdicare At vbi accessurus in oratione iacet venit ad eum diabolus dixit q; ei quid angustiaris istis clericis pdicare. Dicas eis istud ⁊ non aliud Principes inferni ⁊ tenebrarum pncipes ecclesiarum salutant. Leti omnes nos gratias referimus eisdem quia cum ipsis prelatis nobis eor subditi devolvūtur vel offeruntur ⁊ per eorum negligentiam ad nos fere pariter devolvitur totus mūdus Invitus quidez tibi dico qō dico ꝛ altissimi iussione coact' respondit clericus. Mihi quidez si narravero non credent. Ubi diabolus tangēs maxillam eius. ecce ait signuz nigredo insolita faciei. Hanc anteq; predices non contingas quia frustra. post predicationem vero aqua benedicta delebis. Processit ergo clericus predicaturus in synodo ⁊ admirantibus cunctis in signo indito faciei. illa que sibi iussa sunt recitauit ad horrorē ⁊ maximum cunctorum corda permouit. Hec eodem anno ab incarnatione domini. M. cc. quadragesimooctauo. fuerūt parisius corā omni populo ⁊ clero solenniter recitata. .xxiiij.

Venerabilis fulco de gandauo nat⁹ canonic⁹ apud insulas fuit.hic ergo vt ipe nobis narrauit a mgro iacobo de vitriaco legato ⁊ predicatore crucis ꝓtra albigenses rogat⁹ vt secū crucē ꝑ flandriā ꝓdicaret rēnuit.cui cū insisteret p amicos vt eū adiuuaret in negotio ecce tabellario ⁊ deuoto rēnuit ille secūdo ⁊ nllo mō se factuꝝ asseruit.Tūc magister iacob⁹ illū magis preceptum timere ꝓfidens.⁊ ego inqt precipio vobis auctoritate q̄ fungor vt ī nomine dñi iesu xpi in remissionē omniū pcēoꝝ illō negotiū assumatis.Cui dictus fulco nullomō inquit assumam.et ego rogo vos vt neq̄q̄ me de hoc vlterius fatigetis.Mox magister iacobus grauiter commotus ī cordeꝛ fere vsq; ad lachrymas fatigatus ait illi.Cum vtiq; digne possem vos excōicare auctoritate ꝓmissa ⁊ omni beneficio iam ꝓuare ꝓpter inobedientiam contumacem nolo tñ ne grauamen tātū ingerere videar tanto viro.rogo tñ deū qui omniū cordiū est inspector q̄tenus reddat vos non solum ad istud qō spernitis sed prorsus inutilez ad omne opus.Mira res mox ad hec verba q̄rtana febris cum cuꝛ fluxu vēteris inuasit ⁊ vsq; ad finem vite sue per vigintiq̄nq; annos irremediabiliter fatigauit.Et audi lectoꝛ mirum dei iudicium de hoc viro cum talis ⁊ tantus esset vt ei dominus iesus christus sicut ꝑ egidium fratrem ordinis predicatoꝝ in gandauo percepimus ante mortem q̄si recenter extensus in cruce visibiliter appareret et eum ante finem mensis augusti prediceret moriturus nullo modo tamen dominus illi in hac vita parcere voluit quin eum ꝑ inobedientia tanto spacio tpis flagellaret. .xxv

Erant in flandria sicut a ꝑsbro illi⁹ cognoui duo viri diuites q̄ cōtra se grauiter inimici oportunitatem q̄rebant q̄liter vn⁹ alterū caperet vel necaret.Erat aūt q̄daꝛ n eq̄s simus q̄ vnius seruus fuerat ⁊ nunc alteri seruiebat.Ad hūc ergo cui olim seruiebat veniens conquestus est de dño cuius ad pñs erat seruus sibi q̄ foꝛe perfacile vt eius manibus illuꝛ tradat.qui gauisus valde ꝓtinuo pactus pecuniam illi daret spopondit statim.Et exinde nacta oportunitate dñm tradidit ī man⁹ inimici.Quo occiso statim venit ꝓditoꝛ ille ad amicos partis aduerse et simili dolo tradenduꝛ illis obtulit occisoꝛem.Credebat enī scel⁹ proditionis in primo omnibus nisi solis illis cum quibus pactum inierat latuisse sed non sic erat.Comp̄hensus ergo ab illis quibus tradere voluit occisoꝛem oblatus est iudici et suspensus turpi morte necatus est.sed scelus eius facto turpioꝛi postmodum claruit.Amicoꝛum enim precibus patibulo deponi p̄missus et in terra sepultus.Nec mora sequenti nocte cum sepultus fuisset ignoti canes sepultum multis videntibus extraxerunt et membratim inter se miserabiliter discerpserunt. .xxvi.

Filia fuit viri pauperrimi.et cuꝛ puella nondum septennis miro feruore spirit⁹ interi⁹ traheretur rogauit p̄rem cuꝛ lachrymis vt sibi psalterium compararet.Cui pater.vade filia psalterium cōparabo q̄ vix tibi quotidie panē lucrari sufficio?

Mox illa puersa ad matrez xpi ora uit z dixit O mat̄ xpi da mihi psal teriū qđ pater dare non pt z ero p petua ancilla tua. In hac simplici tatis prece pseuerauit illa p annū. z ecce ī somnis apparuit ei beata vir go ferēs vt ei videbat in manu duo psalteria dicēs. accipe nūc filia mea qđcūqz ex duob⁹ elegeris. nec mora vbi cum maximo tripudio elegit vnū dīsparente beata virgine puel la de somnis euigilās nihil inuenit in manib⁹ suis z illusā se conquerēs a matre xpi flere cepit vberrime. Qđ cū audiuit pater irrisit filiaz et demū pſolat⁹ est eā. Vade inqt tm̄ dieb⁹ dñicis ac festiuis ad magr̄az que filias diuitū psalteriū docet pri mo discēs legeret postea beata vir go psalteriū tibi forsitan procurabit. Mira res qđ vbi puella simplicit̄ accepit z ad magr̄am que filias di uituz docebat venit psalteriū inspe xit z legit. z sic beata maria multo miraculosius promissum sue digna tionis implenit. Qđ vbi viderunt honeste persone z diuites matrone parochie emerunt puelle psalteriū z sequenti tpe cum eam in xpi seruí tio alacrem cernerent z deuotā eidē iuxta eccīam cellulā pro recluſorio locauerunt. .xxvij

Cū quidam nobilis adolescens thomas de aqno noīe de romanoz partib⁹ vereret̄ secularīū sacerdotū ac prelatoruz periculosū arripe statuz tuti⁹ eligens intrauit ordinē fratrū predicatoz bononie. qui cum dño ibidem in magno feruore z alacri tate spūs deseruiret inuidit diabol⁹ z instigauit parētes eius z maxime duos fratres eius potētissimos ac feroces q̄ obtinuerūt a papa vt ad curiaz per litteras apostolicas cita retur. qui cū pparuit iussus est habi tum deponere z dignitatib⁹ eccīa sticis insigniri. qđ cuz sperneret mi ra constantia a suis fratrib⁹ rapt⁹ est quos predixim⁹ z in carcerē claz detrusus. vbi cum graui inedia fri gore z penuria affligeretur. nūq̄ tm̄ torrores eius efficere potuerunt vt saltem habitum ordinis suscepti vl̄ cibos mutare vellet. Et his omni bus aliquid nequius cogitantes p quo d possent auertere animum iu uenilem secum mulieres in carcere per tempus aliquod concluserunt. Qui fortius q̄ prius spretis illece bris sic annis duobus vel tribus ī carcere perdurauit. Romam igitur adiens magister ordinis predicato ruz pie et beate memorie iohannes super raptu et incarceratiōe fratris imperatori frederico conquestus ē. Qui re examinata et inuenta vt di ctum est prefatos nobiles quesiuit ad penam nec vllo modo mortis sententiam euasissent si dictus ma gister in querimonia perstitisset. sed veritus est iudicium sanguinis z im peratoris etiā animum mitigauit. Grauiter enī audita tanta inhuma nitate fratrum in fratrez cesar com mot⁹ erat. Deterriti ergo dicti fra tres soluerunt fratrem qui transmis sus est parisius a magistro ordinis eiusdem nec diu distulit sathan insi dias spergere adolescenti. Instin ctu enim fratrum suozum carnaliuz et amicoruz quos habebat in cu ria per litteras apostolicas iterum mandatus est. Clementi igitur mox a papa precipitur vt regimen ab batie montis cassini susciperet que vtiqz maxima erat ī apulie z campa

me partibus prelatura. Septem enī
ep̄atus subiacēt abbati illi qui ꝛ ip̄e
pontificale officiū omnib⁹ āmīstrat
Renuit ergo preclarissimus adole-
scens nec ordinē vel habitū suū dese-
rere vlla p̄dicōe p̄sensit. Cui cū papa
cōcederet vt in ordine et habitu suo
p̄ss officio predicte abbatie noluit
ille et clam prolapsus a curia fugit ꝛ
in coloniam aggrippinā venit studi-
itq; in loco illo quousq; preclarus le
ctor fratrū ibidē frater abbatus pa-
risius est translat⁹.et p̄ incompabili
scia theologie cathedram sortit⁹ est.
Post quem ꝛ idē frater thomas con
sulis is solennitatis regimē et cathe
dram adept⁹ est et digno remunera-
tionis honore ad decus ordinis ico
lumis p̄severat. xxviij

Circa annū dñi ab incarnatione.
M.cc.xvi.quidam vir fidelis ꝛ bon⁹
de oppido dinanthea mare transijt ꝛ
ingressus terrā sanctā loca singula in
quib⁹ pedes dñi stetisse quibusdam
indicijs fatebant multa devotione ꝛ
lachrymis visitavit. Cunq; venisset
ad locū calvarie vbi redemptorē no
strū audivit mortis angustias et cru-
cis suppliciū p̄tulisse grauissime suspi
rijs ingeiscens cum clamore valido ꝛ
lachrymis dixit. Quid tibi benignis-
sime dñe quid tibi xp̄e retribuā p̄ oī
bus que pius amator amabilis mihi
retribuisti? Vidi prius loca in q̄bus
natus et inter homines conversatus
doctrinā evangelicā p̄dicasti et divi-
nitatis tue indicia p̄ miracula demō
strasti. Hec quidē ob amorē et reve
rentiam tui sincero corde comple⁹
sum.hunc vero locū passionis ꝛ mor
tis tue equo animo videre nō possuꝫ
vbi clavis crucifigi terebrari lancea
et animam p̄o nobis tradere volui-
sti. Hec vt beatus ille p̄orauit excla
mans ruptis vitalibus cordis venis
spiritum exalavit.

Gz et de priore ordinis .xxix.
p̄dicator̄ in argentina civitate theu
tonie rem miserabilissimā et devotaz
p̄ijs oculis vidi. Hic vt fratres mi-
hi testatissima veritate narraverunt
semper vere sive gradiens sive sedēs
pollice signū crucis in pectore depin
gebat. Contigit aūt vt maguntiam
veniens infirmitate decūberet et in-
gravescente morbo cum mira alacri
tate spūs moreret et apud fratres mi
nores sepeliret ibidem. Nondum enī
tunc fratres predicatores in eadē ci-
uitate locuꝫ habebant. Quo audito
fratres in argentina duos frēs p̄ fra
tris defuncti corpore direxerunt. sed
frustra quia frēs minores sepultum
reddere noluerunt. Contigit autē p⁹
paucos annos vt fratrib⁹ minorib⁹
ad locū aliū transeuntibus frēs itē
de argentina duos frēs in magūtiaz
p̄o dicto prioris corpe destinarēt q̄
sine p̄tradictione acceptis vel assum-
ptis ossib⁹ in argentinā prospe redie
runt. Quid plura? Ossa diligēti⁹ fra-
tres abluētes os pectoris cui ex vtra
q; p̄te coherent coste superi⁹ insigni-
tum cruce operosissima repperunt. et
hoc quasi scutū cordis interi⁹. Erat
aūt crux vt ipse ad hoc videndū qūa
draginta miliaribus laborani ꝛ vidi
oculis in ossis medio ex substātia ossea
spissitudine evidentissima elevata tri
bus superiorib⁹ brachijs crucis equal
longitudinis et inferiori brachio de-
centissime longiori. extremitates vo
trium brachiorum superiorū instar
repandi lilij recurvatas et brachiuꝫ
inferius quasi trunco deberet infigi
exacuatum habebat. Quid igitur in

signo corporee crucis in osse pectoris nisi mortis christi in mente prius habita stigmata passionis? Et quid in foliis repandi filij in crucis extremitatibus nisi mundissime castitatis insigne qđ ad memoriaz mortis xpi fundatissime fixum gerebat in carne!

Ad idem de quodã .xxx. martyre ꝑpe nra ꝑa verídica Flatõe suscepi. Cum captus cuidam gentili tyrãno seruiret.et ille eũ honestissime tractaret.martyr autẽ gemebundus incederet.miratus causã tristicie q̃rit quare cum seruis alys nõ gauderet. Cui martyr Cũ alijs inquit gaudeo sz semper tristis incedo quia dei mei memor mortis cõtinue in corde meo passionis eius stigmata porto. Hoc mox vt tyrannus audiuit grauit indignatus.et ego inquit experiar que dicis. Nec mora exemptore vocato iubet apto pectore martyris cor ei⁹ euelli et ꝑ mediũ cultro secari. vbi statim mirante tyranno cũ suis res miranda ꝑspicitur et pro sigillo ꝑs vna cordis altera crucifixi xpi imaginem ꝑtinens repitur. Quo visu tyrannus mox credidit. et cum oñibus suis sacrum baptisma suscepit.

Ex sedo li. de ꝓprietatibus apum. .xxxi.

Algore niuiuz terra brabãtie respersa ꝑ totum monachus quidaz cistercienfis ꝓmisso in villam famulo solus in campis ꝑ deuia veniebat et ecce inuenit puerũ elegantissime forme quasi triennem magno fletu et eiulatu soluz in niuis frigore residentem Compassus igit tali puero equo descendit et completus fletum flere cepit cum eo. et q̃re re quid haberet. Tacente autẽ puero ingemiscit querens vbi est mater tua Nunquid perdidisti matrem? Ad interrogationes illius puer fortius eiulans tandẽ dixit Heu me heu me q̃re non flerem quare nõ eiularem? Ecce vides q̃ egens sol⁹ et in frigore sedeo et non est qui colligat me et hospitium prestet. Mox monachus surgens ꝑ puerum in brachijs eleuans oiculatus est dicens. Cesses flere dilectissime quia ad hospitium portabo te et faciam enutriri. Hoc dicens cum puero equuz ascendere voluit sed puer de brachio tenentis exiliens disparuit repente. quia christus filius virginis fuit. In terram igitur cadens monach⁹ flere et eiulare cepit acerrime. et cum diu sic iacuisset eiulans.tandẽ quesitus a seruo inuentus est. Elevatus est in equo et ad hospitium ductus.quesit⁹ cur fleret nihil aliud vna nocte dicẽ potuit q̃ heu me puer bone puer pulcherrime quare me dereliquisti.cur abisti tam cito. cur te perdidi? Post hoc monachus consolationem recipiens euentum cuidam retulit qui illis per quos sciui tante rei miraculum et piaculum stupendum patefecit. Quis enim hominum sine lachrymis audire potest piaculuz tale et tãtum q̃ filius vnicus patri deo deus existens hospitium in terra querit.eget cibo.algore contrahitur et ꝑ abundantia niueitatis refrigescente charitate multorum.non est qui euz recipiat cordis hospitio. resciat patris placiti voluntate.revoluat et foueat deuotionis sinu veste contegat charitatis .xxxij.

Anteq̃ in walacria sub rege willelmo moderatoẽ romanoꝝ a coĩte florentio et seelandẽsibus flamigorũ

exercitus feriretur. oranti cuidam ꝑ dicta gente id est flamigis in oratõne responsum est. Sine superbos humiliari. Quod tertia die post factum inspeximus. licet tamen multi cum eis et in eis occisi fuerint qui nullo mõ meruerant talem mortem Sed notãdum ꝙ acerba mors bonis non obfuit sed profuit ad salutem quia terreno domino obedire in bonis iustus est. Quod patuit in quodam fidelissimo viro de quo a matre dicti regis wilhelmi venerabili mechtilde didicim⁹. Cum enim ipsa regis mater hollandie memorabilis comitissa post factam cedem in walacria deveniss aggressa est cum duobus fratribus predicatoribus viuentes adhuc quere et colligere sauciatos. Inuenit autem et ad illud opus pietatis matronam diuitem et preclaram que cũ fletibus matri regis comitisse narravit. Transiens inquit hic vocauit me voce flebili quidam saucius ex prostratis. ad quem cum veniſſem caput eius locaui in sinu meo. et eum ad cognoscendum deus hortabar et vt poterat ille elevatis in celum oculis cus manibus dixit. Fateor me coactum in exercitum venisse et hoc eo animo ꝙ nullum lederem nec in corpore nec in reb⁹. Hic iesus sũ et ecce iam mori ar Occisori meo prorsus idulgeo vt mei similiter misereatur omnipotens deus et contra eum mihi indulgeat quicquid feci. Viaticum corpus christi vehemẽter exopto quod licet ore non sumam in mente tamen virtutis eius gratia non frustrabor. et hoc dicens cruce signauit se et sic spiritum reddidit. Testor vobis ait matrona per salutem meam ꝙ statim vbi ad spirituum reddendum os aperuit auicula tante pulchritudinis vt ei nihil in creaturis comparari possit de ore eius cum odore miro aromatico ad superos evolauit.

.xxxiij.

Circa illud tempus quo annus domini Milesim⁹ ducentesim⁹ tertiꝰ volucbatur expeditio peregrinorus validissima facta est in terram sanctã ita vt saracenos qui christianorum fines invaserant propulsarẽt. Factis egressionibus plurimis multi ex vtroq; populo ceciderunt plurimi etiam in captiuitatem deducti sunt. Inter ꝙs ex populo dei duo milites vnus ex gallia alius brabantia cum nobilissimo viro in terra gentilium sunt adducti. et contra natales suos et cõsuetudinis vsum grauissimis laboribus manuum annis tribus adducti sunt. Vt ergo mihi vnus militũ enarrauit die quodam sedebant sub estu solis grauissime laboribus manuum fatigati. Cumq; optarent milites cus graui suspirio cordis esse in terra sua ille nobilissimus eorum in pena soci⁹ segnitiem eorum redarguit dicens. O miseri quid optatis Videbitis forsitan et eritis miseriores in iniurijs pauperum ꝙ fuistis. Hic autẽ si velletis possetis vtiq; finem vite felicissimum expectare. et hoc dicens flexis genibus ad celum manus intendit et oculos dicẽs Nunq; mihi deus omnipotens redire cõcedat ad patrios portus. sed hic sinat me mortem peracta penitentia prestolari. Mira respondentis constantia nec minus mira dispensatõ saluatoris Ambos milites vidimus liberatos postea et forte malis potioribꝰ ꝙ ante irretitos

Pro illo autem nobilissimo et beatissimo viro cuz rex hierosolomytanus et alij multi nobiles laborassent nunq̃ tamen efficere potuerunt vt euz a captiuitate gentilium liberarent. Insuper ꝛ hoc ipsum de eo miles socius eius qui mihi hoc retulit referebat ꝙ tantum post quotidianos labores de nocte orationibus incumbebat ꝙ ei quasi pellis cameli calli in genibus accreuissent. Ue ergo illis qui ducũt in bonis dies suos ꝛ in puncto ad inferna descendunt et euge in laborib⁹ dicetur isti vt introeat in gaudiũ domini dei sui

.xxxiij.

In normandie partibus vir admodum diues erat sed ignobilis hic habebat filium vnicum et dilectum quem delicatũ educauerat ad robur viri. Conuenit ergo patrẽ miles quidam nobilis cum amicis dicẽs. Filia est decora nobis nimis et prudens ꝙ quam si tibi placuerit posteritas tua exaltari poterit et iuuari. Hanc filio tuo dabimus in vxorem hoc tamen modo vt cedas possessionib⁹ vniuersis et filius tibi et matri q̃ diu vixeritis abundantissime ministrabit. Casus enim diuersi sunt in quibus filius tuus posset te in possessione manẽte hereditate frustrari. Hoc pr̃e audiente et berente sub dubio ab amicis tãdem compulsus est et si mẽte pauid⁹ cedere cunctis bonis. Peractis ergo nuptijs filius et vxor eius anno q̃dez primo honorant parentes victuz copiosius ministrant sed secundo min⁹ et tertio inuerecundius q̃ decebat. quarto autem anno suggerente vxor̃ filius parentibus suis domunculam paruam in opposito domus sue cõstituit. vt minus esset indecens iuuenib⁹ ibi eis necessaria insufficienter ministrare. pertulit ergo senex pater ibidẽ cum vxore decrepita non modicam egestatem et vix interdum domũ filij audebat intrare. sed per clientulũ mãdauit quib⁹ poterat nõ carere. Una autem dierum accidit vt mater ex ꝓposito domus sue visa auca infixa veru in domo filij diceret viro suo. Decet feminaz magis decet paucis esse contentam. tu autem vadas ad dominum filij et saltem semel esurientem animã facies de auca quam ibidez vidi esui preparataz. Hoc autem audito senex innitens baculo properabat ad dominum filij. Sed mox vt eum filius vidit aucam retraxit ab igne et claz abscondit statimq̃ obuius patri quid q̃reret inquisiuit. et mox factum pater notans dissimulauit. et rediit ad domum suaz Filius autem puelle precepit vt mox aucam reponat ad ignem Hec mora vbi puella ī thalamo aucam vidit bufonem maximum auce pectori berẽtem inuenit. Ea ergo clamãte accurrit iuniox domin⁹ nisuq̃ bufonem excutere vt violẽter institit bufo ab auca resiliens faciem adeo conantis inuasit vt nulla arte vel cõsilio deponi posset aut excuti sed sic multis annis hominis nequitiam inberendo puniuit Et erat illud supmi stuporis miraculum vt si quãdo mõstri illius pars aliqua tangebatur ac si percuteretur in corde ita homo sẽsibiliter ledebatur. Conterritus igit̃ mirabiliter et contritus adijt dyoce sanum episcopum. ꝛ cum omni dolore confessus pro penitẽtia recepit ab illo vt per omnes fines normandie et gallie ciuitates reuelata facie circu

iret et vbicz narraret populis euen/ tum rei.vt per hoc exemplum sumerēt filij honorare parentes ⁊ discerent q̄ periculosum sit et nociuum vicem nō rependere laboribus quos ipsi parē tes filijs impenderunt. Hunc tamen post multa penitētia audiuimus san/ctorum quorundam precibus libera tum et dīparuisse subito fedum mon strum.

.xxxv.

Mechtildis que nostro tempore obdormisse probatur filia regis sco/tie ⁊ vt probabili relatōe dicim⁹ qua tuor fratres habuit. Ducem qui reli cta vroze p̄ christo pauperrimus ex ulauit. Item alium comitem que vi/tam heremiticam duxit. Item archi episcopum qui relicto regimine ordi nem cisterciensem intrauit. Quartus fuit alexander iunior frater annorum sedecim quem cum pater rex regnare cogeret mechtildis soror eius virgo viginti tantum annorum dixit fratri .Alexander frater charissime quid nūc ages? Fratres tui maiores natu terram vel mundum deseruerunt vt vt celum acquirerent.regnum spreue runt mortale vt regna perpetua pos siderent.tibi ergo soli regnum relictū est pro quo es celestem gloriaz perdi turus? Nec mora alexander resolut⁹ in fletus Deu ait soror quid consulis facere.paratus ego sum quicquid ius seris adimplere. Quo audito gauisa soror accepit fratrem mutato habitu et ad remotiora transduxit eum vbi eum et mulgere vaccas et lac ad coa gulum coadunare ⁊ caseos optimos facere docuit. Inde venerunt ad gal lias ad foni clausti cisterciēse vbi so ror locauit fratrem pro mulsore vac/cax et probatus inuentus est in opti mis caseis faciendis Hic monasterij fratrem conuersum factum soror al/loquitur Multum inquit apud deu⁹ meritum acquiremus q̄ terram ⁊ pa rentes dimisimus Sed in hoc specia lissimam remunerationē habebimus si vsq̄ ad tempus futurum quo nos inuicem in celo ad consolationem p̄/petuam videamus ad p̄sens nos vt nostrum nullus amplius alterum vi deat ab inuicem sequestremus. Hoc audito fleuit frater granius istud du cens omnibus que amisit Et licet in nitus imperat animo et a sorore tota liter separatur. Illa autem ad novem miliaria in villa que dicitur alapion ibidem mansura secessit domunculaz paruam habens quasi aucarū tugu rium solo manuum labore viuebat. Bonum vel elemosynam accipere co gi non poterat nec rogari Cum cete ris pauperibus in augusto spicas col ligere recusabat. virq̄ extrema cum porcis que vix euaserant diripien⁹/um manus rarissima colligebat. vix aliquid substratum mēbris habebat et caput iacens equatum humeris.ci bum et potum incūbens callosis ge/nibus capiebat. Hoc idez in prolixi simis precibus faciebat. In orationi bus multotiēs ita sensibus abstracta erat vt nec chorusca tiones aduerte/ret nec tonitrua audiret. Nec em̄ de fratre eiusdem alexandro quod grati us est pretermittam. Cum monach⁹ quidam fistulatum ex vlcere pect⁹ ha beret orauitq̄ ad tumulū fratris ei⁹ iam defuncti.apparuit frater alexan/der sole lucidior coronam gestans in manibus et corona capite insignit⁹. Cum ergo monachus quereret quid

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

corona duplicata figuraret Corona inquit quam gesto manibus. corona extitit temporalis quam pro christo deseruí corona vero quã gesto in capite corona est quam communem cũ sanctis accepi. et vt tibí fidentius in ista visione credatur fm fidem tuam sanus eris ab omní incomodo quo torqueris. Et notandum q incognitus mansit vsq in diem mortis sue et tunc constrictus obedientia priozis sui se fratrem beate mechtildis de alapion et filium regis scotie revelavit. Fecerat autem eum in nobilitate suspectum factum quoddaz quod multum postea voluit eveníssе. Vir nobilissimus dominus hugo de kirmen apzum immanis magnitudínis vena tu lassauerat et vt natura bestie ẽ stare coegerat ad resistenduz Equo autem nobilis ille descẽdens aptato pugione cum bestiam vellet impetere. et tamen eius truculentiam formidaret frater alexãder qui vaccas in vicino pascebat arrepta pugione de manibus formidantis bestiam audacter impetũt et occidit. Quo viso nobilis ille in oscula fratris alexãdri ilico ruens vere inquit nunquam vaccarum custos. nunq etiam rusticus vndecũq veneris increvisti Dozor vero eius beata mechtildis vnde et que esset p quosdam milites que eam in scotia viderant nouẽ annis innotuerat ante mortem et tunc statiz a terra fugisset nisi violenter retẽta ab hominib' extitisset Miraculis mltis in vita claruit et post mortem.

.xxxvi.

Quendam cisterciensis ordinis laicuz in monasterio acquirie in brabantia hermannuz nomine egritudine continue laborantẽ veratum contumelijs fratrum falsozum q non p desset domui sed obesset elangter valde respõdisse cognoui. Sũmodo inquit ordinez meum fm quod lãguor permittit et dolor in infirmatorio teneam et animam meam in patientia saluem credo in oculis summi dei melius gratius 7 sublimius monasteriũ promouisse q̃ si illud in mille marcarum copijs auginentarem. Vere digne iuste et optime dixit. Non enim propter monasterium anime. sed propter animas monasterium instituitur est Sicut non propter locum gens q propter gentem dominus locum elegit.

.xxxvij.

Videmus fratrem in ordine predicatorum de domo brugẽsi in flãdria reinerum. nomine iuuenem sagacem ingenio et secularibus literis institutum. Hic statim vt ordinem ingress' est acriter studio theologie cepit insistere. Sed cum nondum illuminata mens nec orationibus preparata stuperet ad lumẽ. et minus capax anim' vento inconstãtie fluctuaret. cepit cogitare velle discutere que sectaruz in deorum. gentilium. christianoruz potiori veritatis culmine fulciretur. Videbat quidem inter gentiles philosophos q naturali ratione regebantur Videbat et iudeos legem a deo antiquitus accepisse Videbat et xpianos euangelicis observationibus gloriari. Sed quid in his certius tenendũ esset segnius fluctuabat Conuenit ergo iudeos discussionem legis propositi. sed cum fratres ordinis vidissent ex frequenti collatione hominem fluctuare. arcendum eum a talibus cẽsue

runt. At quoniam artatus ignis acri or consurgit in flammas iuuenis in; tantum diabolo stimulante grauat' est vt media nocte fugaz omnimodā attentaret Statim ergo vbi ad exitū porte venit obuia illi fit maris stella maria ad portum salutis deuium re; ductura que dixit. Fluctuas a via de uius et veritatē in fide filij mei te du bitas inuenisse. Noueris certissime q diuersis erroribus scatet per orbē gentilitas. Judei nihil solidi tenent diuersas vmbras sequūtur. nequitie tenebris obfuscati. Euangeliuz vero noue gratie per hoc veritatem habē probatur quia charitate humilitate castitate refulget. que tria in ordine quem intrasti purgato mentis oculo prerogatiue videbis. Ego autem suz mater christi patrōa ordinis tui que non passa sum solita pietate tuam ca stam indolem decipi vel perire. Hec dicens gloriosa virgo disparuit 7 iu; uenem confortatum ac formatum in fide in magna cordis iocunditate re; liquit Hic idem in ordine tantum p fecit vt lector in ordine fieret et cōsū; matus in breui ad potiora transiret.

.xxxviij.

Erāt duo senes monachi ab ipsis puerilibus annis pares in scelere dis solute valde in monastica obseruātia nutriti. Hi sibi plures ex iuuenibus in immūditia assidui quotidie copu; labant. seorsum vacabant epulis. risi bis et cantibus exultabant 7 innocē tibus et simplicibus detrahebant. Cunqz de illorum insolentijs cōuen; tus quotidie non mediocriter turba rē nec esset qui corrigeret delinquē; tes. vidit dominus et ad iracundiaz concitatus est Dix enim finit turbati onem piorum claustraliū inultam. Accidit ergo vt vespere fm consuetu dinem suaz esculēto ore ad voraginē inhiarēt. vir ori cibis appositis qtuz aut quintum morsellum manus obtu lerat tum ecce vnus predictoꝝ senuz subita ingluuie strangulatus euersis statim oculis expirauit. Territi igit omnes qui consederant surrexerunt. Nec diu post superstes veteris socij animaduersione hac non fractus licz ad momētum horreret sicut occiso a carnifice porco resumpta audacia re sedit ad mēsam. et cum enormi crapu la repletus vt amēs penitus portare tur ad lectum quasi brutū animal ex; pirauit Horrore ergo hoc omnes ex emplorum talium imitatores pertur bat vitam suā et mores in melius cor rexerunt. communem vitam et cibuz strictissime seruauerunt.

.xxxix.

Affligenium monasteriū ordinis beati benedicti in brabantia religiōe probatissimum est et in charitate pre cipuum In hoc cenobio monachus erat ita silentio deditus q infra. xvi. ānos ab ore nec vna verbi syllaba per tantum temporis audiretur. Cō tigit autem sicut a monachis ibidem audiuimus vt in claustro grauissimū ignis incendium grassaretur. Tunc idem monachus videns humanum auxilium non valere mox se contulit ad dominum. oranscz paululum in si lentio linguā diu mutam in hec vba laxauit. Stes ignis. hac hora flāma penitus conquiescas. Mira res vim virtutis sue oblitus est ignis stetitcz in verbo viri sancti et flamma penit' extincta est

.xl.

Ex libro apum.

.xl.

In partibus gallie quendam iuuenē sub philippo rege nostris tem poribus viro religioso ferente fuisse cognouimus Hic ab eunte etate per uicacissime vite fuit ita vt illud quod de hismahele scriptum ē. Manus ei⁹ contra omnes et manus omnium cō tra eum.in eius vita videretur;imple tum vt nec parētes proprios quiescē sustineret sed ad amarissimum vite fi nem perduceret. Post quos ipse mi serabiliter infirmat⁹ et in agone mor tis positus sumptis ecclesiasticis sa cramentis subito inter manus assistē tium clamans horribiliter exiliuit di cens Surgite omnes arma accipite. iuuate me contra proprium patrem quia omnium inimicorum meorum ductor factus est et me conatur occi dere. Et dicens quasi contra egrediē tem multitudinem ad ostium conaba tur. Nec mora cadens euersis terribi liter oculis clamauit expirans. Deu me pater meus modo validissimo; la pide frontem meam percutiendo cō triuit Hi autem qui assistebant neminem quidem videbant.sed quasi tur mas se comprimentium et ingredien tium audiebāt. Vide ergo qui nec pa trem proprium habere propicium po tuit quante diuine vindicte animad uersionibus dignus fuit. Non tamē absolute eum qui apparuit illius pa trem dixerim sed quemcunq; forte ex spiritibus siue bonis siue malis. cum dictum sit Armabit creaturam ad vl tionem inimicorum contra infestatos

.xli.

Apud sanctum victorem parisius magister hugo fuit qui secundus au gustinus id est ab augustino dictus in monasterio canonicor regulariu est in scientia. Qui etsi vite valde lau dabilis fuerit in hoc tamen minus p fecte fecit q discipline in secreto vel capitulo cum alijs pro quotidianis excessibus non accepit. Habebat em carnem tenerrimam et nimis a pueri tia delicatam. Quia ergo naturā vel consuetudinem potius minus bonā in se virtutis exercitio non euicit au di quid eum sustinere contigerit. Ad extrema veniens a quodaz concano nico suo qui eum in vita sua valde di lexerat adiuratus est.quatinus ei p⁹ obitum appareret. Libenter inquit si hoc mihi per vite et mortis dominu concedatur. His conditionibus ap positis medijs.magister hugo defun gitur Nec multo post redijt ad sociū prestulantem dicens Ecce ego.quare quod vis morari non possum. Tunc ille etsi cum timore non tamen modi ce gratulatus quomodo inquit dile ctissime tibi est? Bene ait nunc mihi est.sed quia rēnui accipere disciplinā vix vllus demonum in inferno remā sit qui mihi non ictum validum dede rit ad purgatorium trāseunti. Ecce nunc karissimi quanto leuius in vita q; post mortem vir ille doctissimus vapulasset! Videant nūc qui in capi tulis nec arguere volūt argui. Cessāt accusationes et ideo accrescunt excel sus.defert vn⁹ alteri vt sibi ab altero deferatur.

.xlij.

Erāt in schola duo insolentissimi scholares adolescentes qui nō solum

non pati valebant correctiones magistri. verumetiam et ad insolentias et dissolutiones alios studere volentes sepissime compellebāt. et hoc quidem magister emendare nō poterat. nec audebat. Contigit ergo magistrū mori et tertio die aut quarto in media schola in effigie mīri diabolum cum virga ferrea coram omnibus apparere. Nec mora cū nigro vultu in adolescētes dictos exurgēs et cū virga illis mortē intentans repente disparuit. Moriq illi pre pauore in furiam versi post dies aliquot obierunt Exhinc ergo scholaēs diuinū aduertant iudicium et magistris suis subdi discant. nec vnq refugiant corrigi ne eis cōtingat postmodum sub virga ferrea vapulare

.xliij.

Vidimus in monasterio quodam monachum naturali ingenio et scientia preditum virtute castitatis et omni morum honestate clarum. In quo solus ille defectus erat nullam cōtra peccata rigiditatem habebat. quem defectum in eo corrigendum sperantes monachi eum in abbatem vnanimiter elegerunt. At ille factus abbas vt ante in pusillanimitate et ignauia perstitit. Et ex hoc ordo monastic⁹ notam satis grauē dissolutōis incurrit. Quod superiores eius ordinarij graue ducētes illum ab officio remouerunt. quod ille supra modū graviē ferēs ad tantam paulatim impatientiam venit vt manus iniquitati totaliter daret et se impudentissime neq sinis in dilapidationem ecclesie sociaret Nec diu post cum esset positus in agonia importunos exactores sibi instare vidit se q oportere reddere rationem non solum de suis excessibus verumetiaz de illoz excessibus quos quandoq corrigere debuit z nō correxit. Exactores ergo cum declinare vellet nec posset clamans inter angustias expirauit.

.xliij.

Venerabilis iacobus de vitriaco crucem hierosolymitanam ob salutē multorum in brabantia predicauit. Contigit autem vt pacificatur⁹ quadam die mortales inimicitias iniuriam passum primo supplíciter deinde prostratus pedibus eius semel iteruz et tertio cum multitudine populi p̄sente rogaret nec proficeret in rebellem. Conuersus autem ad populum dixit palam omnibus. Cōtestor vos quia qui spernit nos spernit et eum qui mittit nos Rogate ergo dominū vt tale signum ostendat in obstinatū hominem quo cunctis presentibus pateat eum hostiliter contra se in retentione odij contra proximum hoc egisse. Nec mora vbi vir sanctus orationem expleuit miser ille euersis oculis semel iterum et in tertio in terram corruit. ore q cruorem spumante et saniem horroris maximum spectaculum omnibus prebuit. Tunc flente populo reuerendus vir fusa prece p̄stratum erexit. qui mox integerrime sospitatus vbi ante se inimicuz vidit quasi aliquid rogaturus cum lachrymis veniam petiuit. ruensq in oscula eius ad lachrymas et laudem xp̄i omnium corda commouit

Ex libro apum

.xlv.

Nobilis quidam in germanie partibus fratrem vterinum a quodaz valde plebeio et ignobili occisum pdiderat. Fugiente ergo de patria occisoē cōtigit vt nobilis ille cum multo comitatu peregre profectus impremeditate soli agro occurrēt occisori. Qui mox extracto gladio vbi inimicū expetijt in terraz prostratus occisor clamauit. Miserere mei nobilissime vir pro illo qui tui misertus z omniū atz mundum istum sua morte redemit. Repente nobilis animus in lachrymas resolutus illam quam extenderat manū retraxit. Sed cū hoc ignauie ascriberetur a suis et iteruz manū extenderet in prostratum. iterato reo ob remissionem peccatorum eius veniam petens secundo manum deposuit Tertio increpato a suis cū morte certius intentaret. et miser ille ob euasionem angustie quam omnis caro esset in extremo iudicio perpessura veniam precaretur. respondit nobili genere sed nobilior mente Et ego inqt tibi prorsus mortez fratris indulgeo Nec mora eadem die vt audiret missam ecclesiam introgressus. vbi coram imagine crucifixi tertio flexit genua visus est a quodaz sancto viro ad singulas genuflexiones illius nobilis crucifixus caput suum humiliter inclinare. Deorsum ergo vir sanctus ille qui solus hoc viderat nobilem euocatuz quis esset interrogat. Et ille miles inquit dicor in terra qua natus sum Et rursum ille. Dicas inquit charissime nihil celes. in quo confidis te magis diuinam misericordiā meruisse. Tunc miles. Peccator inquit sum et seculo deditus in nullo prorsus nisi hodie forsitam veniam pmeruī. Et hoc dicens quid actum sit retulit. Mox ille et quid vidisset exponens ad actum vite gratioris et meriti nobilem exhortatur.

.xlvi.

Erat vt memini parū ante nostra tempora iuuenis quidam sagax ingenio dives valde qui nuncios suos p diuersas mundi partes causa mercationis mittebat. Vt autem venerunt quidam ex ipsis in partibus orientis reperiunt gentilem quendam in omnibus copijs et rebus mundi sup omnem modum ditissimum. liberalez in omnib⁹ et fidelem. Quid plura? Nūciant illi se habere talem dominum. vadunt et redeunt muhera ex parte domini sui gentili deferunt. Referunt q3 maiora iuueni christiano Et videtantum amore ammiratione3 succēditur q3 properat cum multo comitatu et muneribus in oriente videre gētilem. quem ille cum magna gloria z exultatione susceptum expert⁹ est honestum hominem moribus sagacem ingenio z pre omnibus liberalem secumq3 tenet illum non paruo tēpore nec paruis expensis Qui cum redire deliberaret ad patriam eum ad thesauros incomparabiles introducit. sed cum aliquid ille accipere recusaēt constantissime tandem ostendit illi septem puellas virgines in cōclaui nobilissimas genere et pulcherrimas in decore quas sm ritum suum ducere proponebat tempore oportuno z dixit ei Ex his tibi vnā eligas in vxorem Nec mora Juuenis sup modum animo raptus et oculis vnam elegit prestantiorem moribꝰ et decore Cui gentilis. Optionem inquit dedi ti

bi et tu quidem mihi pre omnib⁹ di lectissimam elegisti. Et tu quidem sapiēs experieris quid dederim tibi et ego vt minus sapiens propter te q̄d dimiserim non causabor Hec dicens sponse tradidit condigna munuscula et eam tradidit christiano. At ille ad propria veniens sponsaz suam in magna gloria baptizataz accepit vxorē et mulierē mire virtutis inuenit. Ipe autem auctus gloria et diuitijs in virum profecit maximū ciuitatis. Gentilis autem frequenter recolens quid in dicta iuuēcula perdidisset grauari cepit animo vltra q̄z credi potest et paulatim pre tristitia cōtabuit in ea species atq; sensus De die sūt in diē. de anno in annum. de tempore in tē pus decrescens rebus cum nihil curaret de omnibus que haberet tandem ad extremam miseriam deueniens. exul de patria quasi infatuatus pullus est ab amicis. Qui cum quid ageret ignoraret. incidit cordi eius amicum suum visitare debere pro quo ista pertulerat nequiens credere eum futurū collatorum immemorem. et nunc tanti piaculi contemptorem. Aggressus ergo iter venit ad locum vbi ille manebat Pulsauit ad portam amici sui dixit quis esset Reflexit nūcius verbum non intromissus est. Quo facto gentilis contristatus ad mortem vespere veniente super vastum ecclesie atrium se proiecit. Intempeste ergo noctis silentio quidam latrunculus insidiatus cuidam transeunti occidit eum clamq; discessit Mane autem inuentus est homo occisus iuxta gentilem et ignotus capitur et ligatus nobilibus et populo ciuitatis offertur. et sibi factum imponitur Qui cuz desperatione fractus homicidium non negaret. ille quōdam amicus ei⁹ stās diutius stupefactus cōtemplatus est hominem et cognouit statimq; prosiliens cum ille duceretur ad mortem clamauit. Innocens iste est ego sum qui factum feci. Nec mora dum cum maximo clamore et meroze populi procumberet decollandus ille qui factum fecerat prouidentia diuina virtus tam nobilem et innocentez hominem deperire in medium prosiliens exclamauit Innocentes simbo et primus z secundus. Ego sum ille nequissimus qui homicidium perpetraui. Mox iudex z proceres ciuitatis mirabiliter stupefacti simul capiūt ductos tres viros et factum diligentius perscrutātes cum veritatē per omnia cognouissent innocentes absoluunt et ipsum reum pre ammiratōne piaculi dimittūt. Christianus sūt ille obuijs manibus et oculis amicum suscepit et vt breuiter dicam inuitat ad fidez. annuit ille. baptisatus est accepit vxorem nobilem consobrinam amici. et eo cogēte dimidia cuz illo bona partitus est que habebat.

.xlvij.

Fuit in roma vir pius et bonus qui indifferēter homines religiosos et pauperes ad hospitium inuitabat Contigit autem eum cōfectum senio attenuari vel aporiari rebus temporalibus et angustiabatur plus q̄ soli tam hospitalitatem exercere non posset. q̄z q̄ ad vsus suos sufficientiā non haberet. Cunq; vna noctium anxius pro talibus iaceret in lecto semi vigilans audiuit vocem dicentem sibi. Vidi charitatem tuam quam in exhi

benda hospitalitate multo tempore infatigabiliter habuisti. et per hanc ad vitam deveniſti pauperem. Volo ergo non ſolum in futuro remunerare te verum etiam in preſenti. Loquere illi diviti. et de vinea tua que melior eſt cum vinea illius cambium facies Ipſe autem libenter annuet verbis tuis. Habita ergo illius vinea in medio illius acervum fodies in profundū et ſub eo reperies quod romanis copijs eſt inviſum. Ad hanc igit vocem cum nō homo protinus obediret. ſecundo quoq; 7 tertio idez qō vox divina primo precepit. Tunc hō ad divitem veniens obtulit concābium vinearum Cui dives Libēter inquit 7 quo melior tua vinea mea tibi ſoluam Cui pauper nolo ait ſz equo valore concābium fiat et factū eſt ſic. Mox paup cōmunicato ſecrete ꝑ filio filio quē habebat et duab⁹ ꝑ filib⁹ ad acervum cum eis ſuprādictū accedit in vineam. et incipiunt fodere cuz ſpe magna. Cunq; diu fodiſſent nec adhuc effectus ſui ſignum aliquod invenisſent ceperunt patri ſuo filius cū ſororibus inſultare. Quibus pater. Nullo ait modo poſſum credere ꝙ fruſtrabor Acervo igitur pater cum filijs viriliter inſtantes tandem in ꝓfundum inter ingentes lapides vas marmoreum plenum aqua. et in ore ipſius vaſis ollam vitream plenā balſamo. et in oreficio olle vas paruum fictile. et in ore tres lapides ꝑciosos ſmaragdum ſaphirum et carbunculū quantitatis non modice reppererunt. nihil ergo aquam in vaſe marmoreo reputantes eam effuderunt. que mox vt eſt effuſa inſtrumenta erea in quibus laborauerant perfuſione contingens es ipū in pulcherrimi auri ſpeciem commutavit. Erat enim aqua ex ſanguine et carnibus baſiliſci in modum aque roſacee per elevationē facta qua ſolet ab alchimiſtis aurum fieri ſophiſticatum. ſed hac aqua deus noluit dicti viri innocentiam maculare. et ideo effuſa diſparuit. Balſamo vero cum dictus homo debilitatus viſu vſus fuiſſet neſcius quaſi cōmuni oleo ꝓ dies aliquot recuperavit integerrime viſum. et poſt cognito per preſbyterum ſuum ꝙ eſſet balſamum vendidit illud ineſtimabili ꝑcio. 7 pro lapidibus quos invenerat preciosis pecunias copioſiſſimas et multas accepit. Factuſq; dives et inclytus glorificavit deum 7 poſt ſe filios et nepotes ſuos cum multis copiis dereliquit.

.xlviij.

Contigit vt in porta frontis eccleſie cathedralis in gallia imago vſurarij ſculpta deſuper de lapide quaſi cū ſacculo pecunie evidentius preminēt Vt autem quidam maximus et ditiſſimus vſurarius civitatis eccleſiaz debuit intrare per portaz imago vſurarij deſuper cadens ſuper caput intrare conantis illiſit et repente contrit⁹ turpiter expiravit.

.xlix.

Vidi et ego ipſe in brabantie partibus vſurarium nequam valde qui multos nobiles et potentes exheredaverat et ipſos pauperes ſpoliaverat ſupra modum Hic frequenter occurrens religioſis rogabat quaſi cuz lachrymis pro ſe orari. ſed in nullo ſe penitus correxit Cūq; ſup hoc eū frequenti⁹ arguiſſēt. nec tamē in aliquo

profecissem accidit vt repentina infirmitate correptus ad extitum appropinquaret. Et ecce subito duo ingentes tenebrarum canes lectum iacentis circuitibus ambiebant Ipse vero protracta lingua prope ad longitudinem pedis debiscens horribiliter expirauit

.I.

Nostro tempoē anno ab incarnatione domini Millesimo ducentesimo vicesimosecundo abbas wilhelmus nomine monasterio valerienſi in brabātie partibus prefuit. qui in pauperes largus valde et pius tali occasiōe miraculi extitit. Curia erat cenobio vilariēſi in losenſi comitatu que heir dicitur in qua bos cōuersus fratrib⁹ fuit elegans forma pinguedine et virtute. de cuius carnibus paupercula pregnans comedere irremedabili desiderio concupiuit. Flebat aūt quotidie et quasi cuz vite periculo torquebatur. Babantur illi bouine carnes pulcherrime. sed ad restringendum eius concupiscentiam non valebant. Veniente ergo abbate wilhelmo ad curiam et narrante cōuerso fratre periculum mulieris respondit abbas. Melius est occidi bouem q̄ hominē sed secrete hoc facias et comple desiderium mulieris. Introduxit ergo frater conuersus bouem vespere secretius in conclaui. et occisum excoriatuz q̄ mēbratim diuisit et reposuit. Particulam vero quam mulier concupierat in boue mox trāsmisit qua comesta ea mulier ex toto conualuit Mira res horrendum spectaculum. Mane facto cum frater conuersus famulos suos ad aratrum sequeretur. vidit bouem occisum arantem in aratro. z supra q̄ credi potest terribiliter stupefactus recurrit ad domuz. intrat thalamū requirit carnes repositas. nihil de boue prorsus inuenit nec carnes nec pellem nec saltem sanguinez quē effudit. Cuius rei tres fratres in domo testes idonei pro veritate fuerūt sed ipse carnifex vir fidelis et bonus necnō super omnes ipsa mulier que in sola bouis occisi carne conualuit. Familiam autem curie res penitus latuit. quia eaz diuulgari abbas stricte prohibuit. apud ipsum abbatem res adeo valuit. vt sicut ipse dicebat. qui ante naturaliter parcus fuit largus super omnes abbates ordinis z pius in pauperes extitit

.II.

Anno ab incarnatione dñi Millesim⁹ centesim⁹ nonagesimusquintus. multa per gallias et theutōie partes miracula contigerunt. Ex quib⁹ vnū referam quod cuidā matrone in brabantie partibus contigerat quā optime noui. Erat in illo tempore circa montes alpium et anglicum mare fames pervalida ita q̄ communis multitudo populi pmaxima moreretur. Tunc illa quaz diximus matrona genere clara z opibus. egenis cepit sine pondere mensura z numero liberalitē erogare. Od cernens vir eius miles artauit eam et eidem farine mensurā certam per singulas ebdomadas dari fecit. Quam vbi die quadam totā expenderat instante paupere et petente precepit ancille domina vt diligēter scopata cista in qua farina fuerat reposita pauperi si quid inueniret afferret. z fecit ancilla vt iussit domina Post hunc venit et alter qui se nihil

comediſſe infra biduum deplorabat quod vbi audiuit domina fleuit et iterato iubet ancille ſcopare ciſtã ⁊ pauperi aliquid impartiri Jurat ancilla nihil penitus in ciſta remanſiſſe Sed inſtante domina cũ lachrymis vt attentaret. currens impatientius et ciſtam aperiens plenam flozentiſſimis ſimila mox inuenit. Ad cuius intuitum ancilla clamãs horriſice cecidit in extaſi reſupina · Clamore audito occurrit domina. occurrit dominus occurrerunt famuli et viſo miraculo in commune dominum benedicunt. Mox vir ipſe horreum letus aperiens omnibus ex illa die conuenientibus dedit. nec defuit ãnona ciſtartijs donec ſuperueniente auguſto propitiaretur dominus populo quez afflixit Dixit autem mihi dictus miles maritus domine. q̃ niſi fuiſſet miraculuz nequaq̃z ſibi tria vel quinq̃z horrea ſuffeciſſent. ſed et ipſa venerabilis et nobilis femina ſicut cõfeſſori ſuo mihi ſincero amico et cum gaudio mentis dixit q̃ et nocte et die ſeptem horis que canonice nuncupantur auis mire pulchritudinis et decoris eam dulciſſimis et ineffabilibus vocibus annis ante mortez plurimis conſolaretur. elanguit enim multo tempore lecto iacens. Cũq̃z queſiuiſſem ab ea cuius auis vocem imitari illa volucris videretur: Nihil ait in terrenis eſt quod illius poſſz vocibus comparari. Nec ſolis auribus delector in illis. verum etiam ad cor interius trãſfunditur modulamen. et ex eo ſpiritus meus ad delitias eternales deſiderantius excitatur

.lij.

Qz autem egeni ſunt hoſpitijs

inducẽdi venerabili femine ade de belomen tali miracũlo demonſtratur. Recedente viro ſuo nobiliſſimo milite nec vt ipſa exiſtimauit diebus plurib⁹ rediturο petente ipſo hoſpitium receptus eſt. Illo ergo gementẽ et cauſante debilitatem cozporis fatigati petit in lectum ſuauiſſimum ſe deponi. Nullum autem lectum habens domini ſui lecto meliozez. in eo lepzoſum hominẽ mox deponit Nec moza ex inſperato dominus rediens petit in thalamum intromitti. Diſſimilans ergo domina. coniecit ille aliquem eſſe in thalamo et irruptõne facta hiemali tempore lectum ſuum roſis fragrantiſſimis coopertum inuenit. Ammiratus igitur querit quid factum ſit. indicat vxor. nec moza in laudem chriſti ambo cum lachrymis reſoluuntur.

.liij.

Illuſtris domina aleidis carnotẽſium ac bleſenſium comitiſſa michi de auo ſuo retulit dicens. Nobiliſſimus ac potentiſſimus in baronibus gallie comes carnotenſium ac bleſenſium pariter thebaldus liberaliſſim⁹ omniũ ſuo tempore extitit in donando. Iſte hieme media que tũc ſolito magis inhorruit per viam cum multitudine tranſiens obuiã habuit pauperem nudum. Quo clamante repõdit comes. Quid petis? Cui pauper Da mihi cappam quam habes induitam. Nec moza comes extradã cappam pauperi dedit dicens. Si quid amplius petis? Et pauper. Da et ſupertunicale quod habes. quo habito ſtatim tunicã petiuit. quã vt comes dedit remãſit i lineis Cui paup vides ĩq̃t comes q̃ caput habeaz raſũ et nũ

dum da et pilleum. Tunc comes paululum erubescens (caluus enim erat) nunc inquit charissime nimis insistis quia hoc ipse carere nō possum. Hoc dicto relictis vestibus paup evanuit Comes vero de equo cadēs fecit lamentabilem planctum et omni tempore postea tale quid cauens omni le petenti tribuit

.liij.

Accidit nostro tempore vt certissima relatōe didicimus in quodaz monasterio vt congesta cuiusdam defuncti feneratoris de aottrebaco pecunia in ipo cenobio seruaretur. Igitur die quadam cum quidam famosissime sanctitatis frater walteri⁹ monachus scilicet de beamont iuxta scrinioz in quo pecunia seruabatur oraret desup diabolum sedere vidit Territus autem ad horam sed signo crucis munit⁹ interrogat Quid hic sedes quid hic expectas nequissime humani generis inimice? Cui ille. Bene inquit et iuste hic sedeo. hoc quod meum est conseruando. Nec mora monachus ad abbatem currens quid vidisset exponit. Abbas vero in attrebaco pecuniaz cum omni velocitate remisit

.lv.

Sed et hinc q nostro fere tempore sub quodaz religioso abbate in vilariensi monasterio in brabantia contigerit audiamus. Maxima pecunie summa libraruz forte mille sexcētarum mortuo quodam vsurario in namurco in dictuz monasterium est delata. Ex quo cum multe possessiones empte essent quidam vir arte cōscientie abbas monasterio est electus Quod vbi comperit factum, doluit et venditis ouibus atq pecudibus rebusq mobilibus pecuniam in namurco remisit vt spoliatis singul'red deretur. sciens sicut nephas est pauperes vsuris spoliare quod vsurarij facere solent sic etiam iniustum est iniuste parta retinere. Nemine autem assumere volente restitutionis negocia. pecunia iterum ad monasterium est delata. Pius ergo abbas reportātibus indignatur. Jussit enim iterato referri et in foro coram ciuibus et oī plebe deponi dicens. Pecuniam qui velit accipiat. nr̄am esse renuo quaz iniuste ac quisitam non dubito. Nō vbi viderunt ciues edificati non modicum in hoc facto communi cōsilio per manus fidelium virorum pecuniam ipsaz iniuriatis singulis reddiderunt. Monasterio autē deus nō multo post in decuplo plura restituit et quod ante tenuissimum et mendicuz fuisse probat modo elegans 7 in'tis copijs opulentum videmus 7 amplīatum

.lvi.

Sub nostro tempore nuper in thorouth oppido flādrie puer achas annoruz quinq honestis valde parentibus oriundus fuit. Qui primo visis minoribus fratribus a parentibus suis lachrymis multis obtinuit vt ipsoruz habitu vestiretur. Qz cū hoc illi primum quasi puerile viderent crederentq scōm quod in alijs pueris videri solet oblivione temporis similiter in illo aboleri. animaduertunt parentes 7 vicini eoruz omnes q serioſe puer cepit ꝓfuetudines ordinis modis mirificis obseruare. incedere nudipes et dura corda precingi. argentum et aurum summo

pere vitabat attingere et in hoc arti
culo casus accidit mir⁹ valde. Nego
ciatores quidam ad hospitiū patris
eius hospitandi gratia declinarant.
qui viso in tali puero habitu mirati
sunt.⁊ cum intellexissent puerum om
nem vitare pecuniam nummum in
vasis fundo quo bibebant latēte im
mittunt ⁊ cū modico vini puero por
rexerunt Qui vbi exhausto vino pe
cuniā vidit.exclamans horrifice vas
ꝓiecit tentisq; in celum oculis et ma
nibus cū lachrymis dixit Tu de⁹ no
sti omnipotēs q̄ inscius meū ordinē
violaui Hinc tremebund⁹ expalluit
et quasi ad mortem tendens nigredo
eius faciem occupauit. Quod vidēs
eius pater expauit. et currens ꝓpere
sacerdotem adduxit qui puero absō
luto manum imponens eū a dolore
et penitudine mitigauit. In platea
puer edens pueros vicinorus dieb⁹
solen nibus conuocabat. et eos si di
storti essent in moribus. si superbi. si
ornati vestibus arguebat. penas in
ferni pro eorus excessibus ꝓponebat.
bonis vero pueris celorus gloriā ꝓ
mittebat.interdum eos docebat ora
tionem dominicā. scz pater noster.et
q̄z bonum esset matri xp̄i in salutatō
ne angelica et genuflexionibus deser
uire Ad has pueri puocationes ⁊ ex
hortationes senes etiam ipsi cū iuni
oribus concurrebant. et miro modo
delectabanť in prudentia et respōsis
eius. Patrem ꝓpium iurantem vel
leuem in gestibus aut ebriosum si qñ
videret ei compatiendo et quasi cus
lachrymis arguebat dicens. Pater
carissime. nūquid presbyter noster in
ecclesia dicit.quia qui talia agunt re
gnum dei non possidebunt Patrem
q̄ cū in solennitate quadā optimis
scarleticis et rubicūdis vestibus vte
retur cum graui merore corripuit in
ecclesia coram considentibus dicens
digitoq; demonstrans imaginez cru
cifixi Intuere mat intuere et videas
dñm ihesum in cruce nudum pendētez
sanguine rubricatum.et tu te in cōtu
meliam eius vestib⁹. carleticis ador
nasti. Caue mater caue carissima ne
pro ruboze vestium penas eternalis
ignis incurras. Hec mora mater ver
bum filij nō modicū exhorrescēs ve
stes deposuit et eis vel talibus vti vl
terius penitus abnegauit.Sed quid
moror. Impossibile quidem esz ver
bis vnq̄z attingere quanta dignitas
morum eius.quanta in oratōne sedu
litas.quāta oculorū grauitas.quāta
incedentis hūilitas.quanta in loquē
te congruitas.Et hoc quidem mira
bilius omnibus excedebat q̄ etas tā
tum et vmbra exilis corporis puerū
ostendebant. mores vero et gest⁹ ei⁹
pfectissimū virtutis virum in omīb⁹
predicabant. Hic noncū septennem
impleuerat etatē et consummatus in
breui expleuit tpa multa. Placita em̄
erat deo anima ei⁹ raptus est ne ma
litia mutaret intellectū eius.aut ficto
deciperet animā eius.Appropinquās
em̄ morti cōfessus est sacerdoti. sacra
mentū xp̄i corporis postulauit.Sed
cum hoc ꝓpter generalis pcilij vetitū
ne in etate tali puero conferreť sacer
dos facere nō auderet. puer cū mira
orationis gratia extensis in celū ma
nib⁹ dixit. Tu nosti domine iesu xp̄e
q̄ summum desiderium meum est te
habere. Petiui te feciq̄ quod debui
et spero confidentius q̄ tui pītia nō
frustrabor His dictis parētes circū
sedentes et flentes cōsoatus est et ad
meliora ꝓuocans inter verba exhor

tationis orationis et laudis spiritū deo reddidit impollutū. Nec mora sine vllo interstitio habitus ordinis fratrum minorū.tunica scz cū assuto capucio que sup eū extenta iacebat repente disparuit.7 nunq̄ postea fuit visa. Igitur post mortē eius cum ad sepulcrum illius stantes quidam de fratrib⁹ psalmū De profundis.dicere voluissent.nullo conatu. nulla iteratione hunc finire vel dicere potuerunt. videlicet vt hoc dare intelligi nullus illam sanctā animā orationū suffragijs indigere. Credo q̄ et idem mihi ad sepulcbrū illius cōtigerit cogitanti. Parentes vo pueri post mortē eius in tantū exemplo filij p̄fecerunt vt omnia oblectamenta seculi deserentes.pater ordinē predicatorū.mater autē cisterciensem ordinē simul eisdē tpibus intrauerūt.

Simili deuotione etsi .lvij. non simili etate quia adult⁹ magis puer nobilissim⁹ annor tredecim in theutonie p̄tibus fuit. Hic filius comitis de flanchenberch a matre missus est ad regem francie cognatū suum cum eius filijs educandus'. At quoniam mos est maxime in alienis p̄tibus cōpatriotas sibinuicē p̄gaudere accidit vt dictus puer albertus nomine beatissime memorie fratrez iordanem magistrū ordinis predicator natione theutonicū eo tempore parisius cōmorantē et alios fratres theutonicos visitaret. Cūq̄ id sep⁹ et diutius faceret ex collatione sācti viri puero ceperūt terrena vilescere et placere celestia.cōcepitq̄ intrare ordinē.et apud magistrū iordanum occulte p̄o ordine petere. Erat em puer parump imbutis litteris. Sed magister inconstantē ducēs affectū pueri eum ad regimē comitatus sui cuius solus puer legitim⁹ heres erat vt mansuetudine subditos gubernaret potius hortabatur. Factus ergo puer annor sedecim p̄ solennes nūcios a matre mandat⁹ est quasi ducturus vxorem nobilissimā et comitatus,gubernacla susceptur⁹. Pater em eius iam longa etate senuerat Dicit ergo puer militibus 7 seruis suis Eamus videre p̄patriotas nostros fratres ordinis p̄dicator̄ parisius anteq̄ recedam⁹. Veniens ergo cuz suis omnib⁹ ad domū fratrum in cō claui seorsum magistruz vocauit et fratres quorū pedib⁹ p̄uolut⁹ dixit Contestor deū coram vobis q̄ hodie parat⁹ sum mundum deserere et vobiscū in ordīe christo dño nostro deseruire Quod si volentē respuitis videat et iudicet ipse deus 7 nō inultum iri a vobis meū sanguinē patiatur. Hec vt dixit puer magister fleuit Et fratres attoniti in verbis ei⁹ artati sunt spiritu et soli dño negocium cōmiserunt Convocato cōuētu caulā 7 verba pueri diligenter exposuerunt et receptuz statim habitum ordinis induerunt. Quod vbi suis innotuit plānxerunt valde et ad patriā reuersi rumores tristissimos parentib⁹ detulerunt. Cui⁹ pater senex assumpta copiosa multitudine venit parisius et cū filiū violenter extrahē conaretur fere a nouitijs fratribus laceratus mēbratim ad patriam infecto negocō est reuersus. Erat aūt ea tempestate parisius archidiaconus quidaz theutonie speciosus forma p̄e omnib⁹ clericis ciuitatis theodericus nomine nec ab re pulcher theutonicus cognomento. Hic qui dē ex matre dicti adolescentis auun-

culus erat qui turbatus graviter de consobrino diu distulit videre illuz Tandē autē cum repatriare deberet mandauit ei per clericum suū q̄ ad videndū eū sequenti die veniret Qd̄ vt audiuit puer frater abbat⁹ cucurrit ad magistrum.currit etiā ad fratres magis spirituales.supplicat omnibus vt pro auunculi salute quem sincerius diligebat dñm exorarent. Quo facto venit archidiacon⁹ auūculus eius et in capella ad colloquz consederūt.Et mox obortis lachrymis dixit puero Quomodo hoc carissime facere potuisti vt matrē tuā sororem meam que te solum in filijs superstitem habuit et me auunculū tuum qui te pre omnibus diligo deserere potuisti? Et nūc vt audio mater tua pre tristitia morit̄.Ego autē post ingressuz tuū fere moritur⁹ elā qui nec vnq̄ vllo solatio releuabor nisi videaz te infra annū pbationis licite ad seculū redeuntez. Cui puer cum mira oris gratia respondēs q̄rit Ecce trium imaginū figure picte in fenestra vitrea coram nobis.quinā sūt illi charissime quor̄ memoriā repzesentāt? Nam xp̄i et matris sue et iohannis consobrini eius in ceteris predilecti. Ex his vēo cōicias q̄ etsi xp̄us dilexerat matrem.et in tantum ex passione cerneret cruciari vt animā eius doloris gladius ptransiret.psobrinum vo dilectū iohannez euangelistam gravatū vltra q̄z credi potest doloris anxietate.tamē cum potēs esset de cruce descēdere noluit pter illos sz in cruce pstitit moritu⁹rus.A simili me scias charissime huius religionis sancte crucē cum xp̄o domino conscendisse Et licet mr̄em mori videam p̄ dolore et te charissime pclitari in cruce tamen vsq̄ ad mortē immobilis pmanebo.Et hāc quidem si credis mihi ascendas 7 tu ne te mundi hui⁹ vt cepit dānabilis laborintus involuat. Quid plura? Resolutus archidiaconus in maximas lachrymas corde compūgitur. conscientie stimulis agitur.et nō valebat resistere spiritui qui in puero loquebat Sup hoc institit oratōnibus iuuenis et tādē in paucis dieb⁹ archidiaconum flexit ad ordinē mirante clero 7 populo civitatis q̄ tā cito leoninū animū ad tantā humilitatē verba pueri domuisset. Crevit autē puer frater albertus in virum perfectū et bonum et vsq̄ hodie predicator nobilissimus declarat̄ Hūc dñs papa episcopū maxime civitati preficere voluit sed vir sanctus restitit memorabili verbo dicens Securior 7 let⁹ moriar frater ordinis q̄z vllo episcopi honore sublimatus.

Erat quidam emerite .lviij. militie veteranus qui. seculo etsi tarde renuncians sanctū cistercienſē ordinē intrauit.Quesitus autē a magistro novicioz si sciret orationē dñicam scz pater noster negauit.se nūq̄ scire potuisse ptestans.Quid plura? Fit labor inanis vt discat.et cū non possit precepit abbas vt saltem illi breuē angelice salutatōnis versiculū in culcarent. Quod etsi multo diuti no labore factum est tamē Cum em̄ ad exhortationem magistri sui ip̄m versiculū inter prandendum ad vnā quanq̄ buccellam fere ne oblivione traderet ruminaret ex frequēti 7 lōgo vsu tantā in ipsa salutatōne mentis dulcedinem concepit vt corde ei⁹ 7 ori sola memoria matris christi indelebiliter adhereret. Cōtigit ergo

vt post aliquãta annorum curricla veteranus ille deuotissime mozeret et sepeliretur in cimiterio inter frēs Mira res de tumulo eius nō mlto post a pte capitis arbor nasci ignoti generis visa ē.cui⁹ foljs lris aureis insignita aue maria gra plena notabiliter singula continebant. Quod vbi notū fit diocesano pontifici ad locū venit miraculi. radicē arboris p effossionē diligentē scrutat⁹ est et eam de ore veterani illius ortū hre pbauit. Nec mora vbi diuine ostēsionis arbuscula debitū officiū exercuta est in oculis omniū arvit ⁊ defecit Quicunq; ergo matri xpi cupis esse deuotus salutationē istā frequens et deuotus ingemines. Nec credo illi quicq; gratius vocalt laudis offerri. .lix.

Juuenem fuisse nostra tpa in germanie tpibus certa relatione didicimus Qui moztuis parentib⁹ prauorum consilio deprauat⁹ hereditatē preclarā in ludo tesseraz ⁊ tabernis totaliter dissipauit. Hic vagabundus et miser p patriā ferebat.qui et si alias stultus castitatē tñ corporis obseruabat Quē quidē miles patruus ei⁹ nō modice miserat⁹ obuiā die quadā alloquit dicēs. Male te ppetit consobrine charissime talic oberrare.qui clarus genere pbū viruz ⁊ magnuz efficere potuisses nisi te tal' insania rapuisset. Cuius verba cum q̄si muliebria iuuenis deriderct sub iūxit miles. Est ne aliqd chare me⁹ qō tu p me facere curares? Cui ille Est vtiq; Cui miles Volo ergo vt gloriosā dei genitricē mariā salutes quinq; ginta vicib⁹ oñi die. Cui cū cachinando rñderet Hoc semel faciam et non oñi die. Patru⁹ insistit dicens. Hoc te facere oñib⁹ modis optebit.si qñ te oculis misericordie sue gloriosa virgo respiciat.⁊ p tua miseria filiū suū interpellat Ad hui⁹modi verba annuit iuuenis.et recessit inde Post annū ptigit patruū videre iuuenē.quē ⁊ si pmissū seruasset interrogat. Et ille.seruaui inquit et nollē me nullaten⁹ nō obseruasse. Remissius em̄ mihi est q̄ añ in vanitate mundana. Cui patruus cum gaudio dixit. Ergo in plequenti anno seruitiū tuū xpi matri in salutationibus duplicabis. Et iuuenis.fiat inquit. Exacto aūt secundo anno reuersus est ad patruū dicens Jā suffragante matre christi omnis vecordia miserrimi mei status euanuit et firmo benefaciēdi proposito voluntatis mee constantia stabilitur. Cui patruus cum lachrymis dixit Benedicta sit pietatis mater et tib; q̄z charissime gratias refero q⁹ salubri consilio credidisti. Nihil ergo restat nisi vt anno pñti ꝓpositū tuū firmum experiar.⁊ si dignū inuenero condignas tibi nuptias ꝓcurabo. tu autē medio tpe auxiliatricē tuaz in salutationib⁹. liij.sedul⁹ honorabis . Consentit iuuenis stabilis inuent⁹ est. Et reuoluto anno patru⁹ qō pmisit iuueni ꝓquisiuit nuptias Et instaurato puluio ex vtraq; pte conueniūt parentele positisq; mens et lotis manibus cum iam sponsus et sponsa comesturi pariter consedissēt ex inopinato mēoz spōsus nōdū se spōsionis debite salutationes illa die gloriose vgini occupat⁹ alijs p soluisse. Repente surgēs susurrat patruo vt paululū inducict fercula ministrāda.quo annuente sol⁹ iuuenis intrat thalamū soluit matri xpi qō

vouerat tanto deuotius quanto se clemẽtius ꝓbauerat exauditũ. Nec mora vbi extremã salutatõez tertie quinquagesime iã ꝓpleuit apparuit illi gloriosa virgo lucidior sole tres rogas in sua tunica iuueni vnã ante riorẽ et duas laterales oñdẽs Ecce iquit salutatões tue lr̃is aureis scripte quib⁹ in trib⁹ quinq̃genis me seduLus honorasti.ꝛ qm̃ in tuo corpe licet vanus et vagus virginitatẽ cõ seruasti.mox te febris leta corripiet et ad me die tertia sine vlla carnis corruptõne pueniES Hoc dicto gloriosa virgo disparuit Juuenis autẽ egressus hortaꝝ omnes letari epularí ꝛ gaudere. se vo appetitu comedẽ di destitutũ et ad pñs cũ eis esse nõ posse. Singulis ergo ad mensã cõsidentib⁹ et comedẽtib⁹ iuuenis interi lectũ ascendit.et facto prãdio spõsam suã patruũ et amicos in thalamũ ꝙuocauit et eis quid sibi ꝓtigerit vl dictũ fuerit intimauit Mortuus est ergo iuuenis tertia die vt ꝓdixit. spõsa vo eius nulli postea nubere volẽs in sancta vginitati pmãsit. .lx.

Vidi ꝛ cognoui iuuenẽ in brabãtie ptib⁹ generosũ q̃ q̃uis esset sec'o dedit⁹ totalit beate tñ vgini marie deuotus quotidie tres dictas quinquagenas in salutatõib⁹ exsoluebat Infirmatus aũt ad extrema ꝓduct⁹ est Cunq̃ per horas diei plurimas mortu⁹ iacuisset reuixit subito et soroꝛi moniali que iuxta sedebat inclinauit dicens. Gozor ecce redij cito aduocari facias sacerdotẽ. Miranti bus omnib⁹ presbyter aduocaꝝ.ꝛ in maxima cordis letitia palaꝝ omnib⁹ ꝓfiteꝝ dicens. Ad tribunal xp̃i iudicis rapt⁹ cũ in trib⁹ maxime a demonibus accusarer ferriq̃ dret sentẽtia ꝓtra me.pijssima mat xp̃i rogauit filiũ vt ad corp⁹ reducerer locũ pñie susceptur⁹ Nec moza factũ est vt rogauit. Unũ de pctis ꝓ quo dãnãd⁹ erant decime q̃s de bonis et agris meis sbtraxerã sacerdoti Secũdum erat q cũ sodalib⁹ meis pisces q̃rundã religiosoꝝ furtive sbtraxerã Tertiũ erat q segetes et fruges paupeꝝ cũ canib⁹ venaticis vagabund⁹ destruxerã. Hec cũ corã oib⁹ loquereꝝ quidã ex mansionarijs dixit Et cur inqt ꝓ dãno isto extremo dãnand⁹ eratis cũ nos illõ vob⁹ puero corde remiserim⁹ Et ille Mihi quidẽ vra remiserĩ⁹ o nequaq̃ suffecerat ad salutẽ cũ copiosior essẽ vobis in iniurijs ꝛfũdẽdis q̃z vos mihi ĩ iniurijs dimittẽdis. Et hec dicẽs restituẽda damna ꝓtin⁹ assignauit.ficq̃ disponẽs reb⁹ et domui in spe et pace mirabili spm̃ exalauit .lxi.

Erat in ptib⁹ theutonie monasteriũ vginũ quo bellox cuẽtu fũdit⁹ destructo ad domos parẽtũ puelle redire ꝓpulse sũt.quax vna pulcherrima agnes nomĩe vbi ad patrẽ miliẽ redijt ab eo violẽt oppssa mox impgnata fuit Ad partũ ergo appi quãs fugit anxia ad deuia et partu edito adest diabol⁹ in specie monachi q̃ se eius ꝓsobrinã ꝓtestans ꝛ cõsciũ facti ei⁹ dixit ad eiulantẽ et q̃i ꝓ tristitia desperantẽ. Ne tu charissia ꝓ partũ editũ cũ patre et parentib⁹ ꝓfundaris puulũ in stagnũ ꝓrimuz ꝓijce.si em̃ vixerit latere nõ ꝓt. Tũc mater miro certaminis põdere fatigata tandẽ p⁹ lachrymas.p⁹ dolorẽ vicit erubescẽtia maternũ pectus et mox puulũ sũmerlit in stagnũ et statim diabol⁹ ad mire tabescẽtẽ dolo

re coniecit. O inquit omnium femi
narū miserrima q̄d nūc restat. Deli⁹
est vt sine scandalo tui et tuoꝝ ī gra
uiori mortis piculo facta mihi ꝓfes
sione ī aq̄ cū filio te sb̄mergas. Hoc
audito inclamās mr̄ier exhorrescit
et gloriosā v̄ginē matrē xp̄i īuocat
ptra diabolū adiutricē. Nec mora
vidit demonē cum fumo teterrimo
disparentē et mox effusa in laudem
mr̄is xp̄i ad spē meliorē in prece et
lachrymis ꝓfortat̄. Venit ergo ī p⁹
rimā ciuitatē ⁊ hospitio suscepta ab
honesta matrona locata ē ab eadē
cū quadā iudea sara nomine vt eius
puulū enutriret. Danfit ergo annis
quinq̄ cum eadē iudea in tanta cor
dis tristitia vt vir eā quis posset vi
dere ridētē. bis in pane et aqua per
hebdomodā ieiūabat. Interim dñe
sue iudee de fide xp̄i. ⁊ bonitate ⁊ pi
etate matris ei⁹ vt erat femina pru
dens et eloquēs p̄dicabat. et sensum
cor illi⁹ v̄ba edificātia ⁊ efficacia pe
netrabāt. Cui⁹ hortatu oīoem dñi
cā et angelicā salutationē addiscens
xp̄m et matrē ei⁹ quotidianis p̄cib⁹
invocabat. Hinc factū est vt nutrix
ipsa cuidā fr̄i ordis p̄dicatoꝝ noīe
cōrado ꝓfessa mitteret̄ ad papā. Ob
tēta ergo absolutione ad patriā est
reuersa ⁊ accelerauit visitare iudeā
dudū dñaz suā. Quā ille gratulabū⁹
de valde suscipiēs rogauit fessā qui
escere sup lectū. At vbi vespe iudeus
venit ⁊ cognouit hāc esse nutricē q̄i
in furiā rapt⁹ suspectā eā q̄i puertri
cē sue vxoris hēbat. Certe inq̄t male
venit huc insidiatrix ista. iā occidaz
eaz et mox extracto capulo invadit
dormiētē et tria dedit ei vulnera cir
ca et intra cor. Hoc viso iudea hor
ruit et intrans thalamū obserauit.
Hinc noctis medio facto signo iu⁹
de⁹ synogogā cū vicinis intrauit. iu
dea aūt post luctū obdormiēs in sō
nis vidit glorioſissimā dñaz cū dua
bus puell' ad occisā mulierē intrātē
et ex trib⁹ pixidib⁹ q̄s ferebat vnaz
q̄q̄ vnguine salutari in redivivum
statū mortis vulnera reducentē. In
tuere lector mirare miraculū. Jude⁹
mane rediens occisā feminā nō inue
nit. credebatq̄ q̄ vxor sua cadaver
mortuū subterrasset. hoc idē de viro
vxor illucescēte die credebat. et sup
hac re nec q̄s alterū req̄siuit. Vix di
es q̄draginta ꝓpleti sūt ⁊ ecce venit
mulier peregrina iudeāq̄ ⁊ virū ei⁹
ex pte agnetis officiosissīe salutauit
et abijt. Tūc iude⁹ vxori ait. Quid ē
q̄ illa viuit? Nūq̄d occidi eam? Cui
vxor potens est inq̄t xp̄s dñs eius
mortuā suscitare. Et iude⁹ hoc ē in
q̄t q̄ sp timui q̄ te apostatā ducēt
in errorē. Nec mora hec dicēs com
p̄hēdit vxorē et in thalamo duob⁹
ānis reclusit obstrictā. Hinc accidit
vt ad remotiora tēdēte indeo vxor
euasit. et cū duob⁹ puulis tertiū ge
rens in vtero ad eccl̄az fugit. ⁊ cum
gaudio fideliū q̄ eā ditissimā et ho
nestissimā nouerāt baptisma suscepit.
Hāc postea duo filij ei⁹ adolescen
tes et vna filiaꝝ secuti sūt et fidē ala
criē suscepērūt. Danfit aūt p⁹ bapti
sma cū filijs dicta dudū iudea in co
lonīēsi dyocesi mutato nomīe voca
to gertrudis. ⁊ invenit agnē quādā
nutricē suā ibidē manētē et de puer
sione ei⁹ valde gratulantē. Quesiuit
ergo ab agnete gertrudis quō revi
xisset. Et illa mirata sb̄risit dicēs. q̄
re nunq̄ mortua suscitarer? Ad hec
stupefacta gertrudis. Vere inq̄t vidi
q̄ te vir me⁹ trib⁹ vulnerib⁹ cultro

confodit occidēs. Et illa ait Noue rit xp̄us om̄ipotēs q̄ in somnis tm̄ me vidisse et nō sēsisse videbar occi di. Mane vo offensā viri tui si mās sem p̄cogitās omnib⁹ insalutatis re cedē festinaui. Hec mora gertrudis apprehēsa veste circa collū agnetis lacerauit eaz. filiqz ciliciū quo indue bat ad carnē vsqz ad pect⁹ medium et inuenit manifestissimas triuz vul nerū cicatrices. Manifestata sūt hec archiepo colonienſi dño conrado. Mortua ē em̄ in maxima pñia 7 fer uore spūs Annus. M.cc.lxv. eo tpe voluebatur quo ipsa agnes a iudeo occisa est. et p̄ gloriosā xp̄i matrē et virginē suscitata Gertrudis vo su pstes et miro fidei calore succensa.

Vidi in brabantie .lxij. ptib⁹ cistercienſis ordinis monialez in qua puersa de iudaismo op⁹ ma rie matris xp̄i glorioſius excellebat Annoz non plene quinqz in domo pntū iudeoz aduertē cepit animo. cur distinctio nominū fieret iudeoz pariter et xp̄ianorum cū vni⁹ vult⁹ atqz loquele homines essēt vtriusqz gentis Mira tali puelle discretio in herebat. tm̄ vt postmodū retulit aui dius xp̄ianū q̄ iudaicū nomē et spe cialiter beate marie nomen letabat audire. cū xp̄iani aliquid inuicē pe tere solebāt. Furabat aūt ſ vtraqz ascella panē de mēsa pntū et pueris occulte mēdicis partiebat. vt regra tiando sibi marie nomē audiret In his ergo de tpe in tēp⁹ mire p̄ficiēs ita sagaciter latitabat. vt neuter pn tū aliquid sup cogitatu filie aduer tere poterat vl audire. Contigit āt vt pntes eius a colonia in louaniuz brabantie oppidū cū filia deuenirēt vbi cū successu tp̄is in domū cuiuſ daz preclari presbyteri magistri rei neri nomīe cū xp̄ianis pueris adue nisset. et eā ex nomīe nouisset p̄sbyt. eāqz venire libenti⁹ ad se frequētius aduertisz interrogauit eā dicēs. Dic ne rachel charissima. nā hoc sibi no men erat fieri xp̄iana? Et illa Volo inquit dummō erudias me quid sit fieri xp̄iana Tūc presbyter vt vir sā ctus mire ganisus in spū sētiebat de puella futurū nescio qd diuinū. Et incipiens a p̄stitutōe mūdi cepit illi scripturas exponere p̄ qs fides xp̄i vl ipse christ⁹ significari poterat vl ostendi. Quaz expositiones vt ipsa met dixit ita integro sensu in illa eta te sex annoz tūc et dimidij discretōe spūs intellexit vt raro opteret pre sbyterū rōz aliquā iterare. Hec eru dito fere p̄ annū dimidiū p̄durauit occulto auditu p̄ quē furtiue 7 optu ne raptim puellā edocebat. Et vide āmiratōnis insigne p̄digiū Nunq̄ rachel auditu verbi dei satiari pote rat vel lassari. cū tm̄ presbyter 7 mar tha ministra ei⁹ mulier religiosa et prudēs valde ambo frequēter lassa ti sibi inuicē succederēt in docendo. Quid plura? Mox vt pntes in filia ceperunt aduertere cogitatū. p̄ueni entib⁹ iudeis pluribus p̄uenerūt in hoc. vt missaz filiā de louanio vltra rhenū spōso traderēt arti⁹ p̄servādā Quod vbi puella cognouit. presby tero cū lachrymis idicauit. vt si illā eadē nocte nō raperet et xp̄ianā effi ceret p̄dita esset in ppetuū et p̄fusa. Quod audiēs presbyter puelle pre cepit vt ad solitū auditū sūmo mane veniret. Quod cū incūctāter annue ret de vespere matri eius dixit. Per me mat volo ista nocte iacere. Dō dū simplex puella dixisset et diuti⁹

rennuisset mater ꝑsensit tandē eidez
sup cervical ad pedes suos lectulu3
precipiēs ꝓparavi. Jacēte ergo pu
ella vsq3 ad mane et obliviscente pe
nitus qō presbytero precedenti no/
cte ꝓmiserat. astitit illi gloriosa mat̄
maria in habitu candido sup nivez
et offerens illi virgā splēdidam quā
gestabat dixit. Surge katherina et
iter arripe. grādis em̄ tibi restat via
Hec illa dicente rachel vgam app̄
hendere credens de lecto cecidit et
exclamavit. cuius clamore excitata
matre et querente clamoris causam
filiaq3 cauti⁹ dissimulāte mat̄ ꝑtin⁹
obdormivit. Et rachel surgens ad
ꝑdictū locū presbyterū mox invenit
Qui letus assūpsit eam et venit ad
monasteriū qō pratū dñaz dicitur
quod erat ed leucā dimidiā a dicta
villa. et gaudentib⁹ cunctis baptisa
vit eam nomē katherine imponēs
ei. quo vocata prius fuerat a christi
matre Gatimq3 habitū ordinis in/
duit baptisatā Nec mora vt audivit
pater et amici ei⁹ qō gestū est ꝑster/
nati sūt Et p ducem dñm terre et p
ep̄m leodiensem tandē p papam ho
norium datis maximis pecuniis la
boravit. vt infra etatē legitimā filia
ablata pntib⁹ redderet Que si in do
mo pntum vsq3 ad duodennē etatē
perseveraret in fide suscepta tūc iuste
xp̄iano nomini redd̄i posset. cogitā
tes nequissimi medio tpe infantilem
animum faciliter inflectere posse. vt
ad natiua pntum vota rediret. Ho/
rum fraudulenta conamina proch
doloz multi magni et litterati viri
pecunia suscepta fovebant. pro quo
presbyter supradictus non modice
tribulatus solum xp̄m et matrez ei⁹
que auctrix fuerat hui⁹ facti multis
lachrymis invocabat. Mira res et
vsq3 in presens cunctis seculis inau/
dita. Petijt a presbytero ad omnez
citationem et iudicem se puella de/
duci Forsan inquit iudices flectent
etate et ad mei piaculum movebun
tur. Et factum est vt petivit; et dixit
Ut enim quadam die apud leodiuz
venit coram episcopo clericis ⁊ ma
gnatibus diversis advocatos et in/
dices tam constanti q3 veridica rō
confudit et movit. vt voces vlulan
tium et clamantiū cū lachrymis pre
stupore in ecclesia sancti lamberti a
locis distantissimis audirentur. ita
vt omnes manifestissime discernēnt
et viderent in tam exili etate divini
spiritus sapientiaz prevalere. Hinc
post annos duos cessatum est a lite
iuris et aliud deceptionis tendiculm
preparatū Juvenis elegātis forme
iudeus conductus ad hoc venit ad
monasteriū suprad̄ictuz in quo erat
puella et simulato animo baptisma
suscepit. qui cuz se fingeret miro mō
vt puelle quasi cognate sue gratia
eruditionis loqui possz Dicebat em̄
plus super omniū sermonib⁹ mihi
cognate verbū salubrius imprimeret.
Illa tamen vt mihi retulit interius
discernebat fictū ad fidem iuvenem
accessisse. et ideo nec prece nec p̄cio
nec vlla obedientia flecti potuit. vt
solum verbum iuveni loqueretur.
Hec vt viderūt iudei miseri cessave
runt ab illa. Juvenis autem ad vo/
mitum est reversus. Hanc postea tā
ta gratia potiri vidimus vt nihil ea
serenius videri posset Cunq3 nobi/
lium parentes cum multa ambitōe
venirent videre filias et cognatas
hec coram imagine beate marie v̄/
ginis veniebat et gratioso vultu di

cebat. Alie sorores nostre monniales a mribus et amicis solatium habēt et gaudium. ego autem paupercula pupilla et indigna ad te dñam ꝛ cognataz meā fidenter accedo. tu sola pre omnibus esto mihi refugium et solamen. Et hec dicentez quis dubitet eam a misericordissima pietatis matre solatio defraudari

.lxiij.

Quendam in normannie ptibus virum flagicioſum valde et impiuz fuisse audiuimus suis tpibus rapis et cedibus hominum debachantem quem inimici sui in declivo montis cuiusdam deprehendentes amputato capite peremerunt. Cuius caput abciſum trunco corpis in loco manente in vallem subiacentem devolutum est clamans horribiliter per hec verba. Virgo sācta maria da veram pfessionem. hoc non paucis horis incessanter capite clamante. vni⁹ inimicorum pro sacerdote cucurrit in villaz. Venit ille. sed appropinqre nō audebat nisi relatum caput suo corpi compaginaretur. Quod vbi factum est advenit presbyter. sedit et loquēte capite compaginato pfessionem illius audivit. In fine ergo cōfessionis presbyter inquirit dicens. Miror in miraculo de te facto sup omne miraculum quod audivi. Et ille causa inquit miraculi hec ē. Audivi adhuc iuvenis q̄ quicunq; q̄rtam feriam aut sabbatum i honore gloriose v̄ginis marie ieiunaret. veraz pfessionem anteq̄m ab hac vita discederet mris xp̄i precib⁹ obtinēt. Hoc vt audivi i omni sceleſtissiāvita mea dictū ieiuniū obseruaui. alteri⁹ boni nihil aliud feci. Hoc sacerdos audito mirat⁹ ē. Et statim vbi hoc dicentem ꝛ confitentē absoluit spūs defūctus efflauit. Nota ergo lector me non credere esse vt virgo maria hoc omnib⁹ impetret qui predictis ferijs velint ieiunare quanq̄ gloriosa virgo in isto pectore tale voluēit miraculū demōstrare vt sedulos di lectores suos iuuandos a se et honorandos altius comprobaret.

.lxiiij.

Retulit quoq; mihi frater ordis predicatorꝝ. de cuius veritate et sīn ceritate non dubito miraculum de gloriosa xp̄i matre maria plene pīſſimum. Vir quidaz longo tpe devotus deo ordinē cistercienſē intrauit in quo et ſi diu sancte virit. tñ tādez diabolo tentante devictus in pctm̄ cecidit et multis ex hoc occasionem scādali dedit. Pro quo vt in illo ordine pstitutum est grauissime tribulatus ē. ad cor tm̄ cū amarissima penitentia rediit et se ad gloriosaz xp̄i matrem in precib⁹ et lachrymis cōtulit. In magno igit̄ luctu p tēpus nō modicum positus tandē die quadam orauit. et raptus in excessū mētis gloriosam virginem vidit. et in brachio eius quasi lactentē puerum paruulū sup omnem pulchritudinē speciosum. Cunq; videret pro se matrē supplicantē instabat ille se a pctō et tribulationib⁹ liberari. ꝛ ad gr̄az prioris vite restitui. Sed cum puer quasi renitens vultum auerteret. et mater econtra puerum in altera brachij parte trāsferret vt comodosius vultui eius vultū benignitatis ingereret. illeq; itez vultum auerteret. et auersum mater frequentius regiraret atq; rogaret tandem post miraz et piam supplicationē evicit mat̄ in filio. et vultū eius ad placulum fere

nauit.vt pcm̃ homini ad indulgẽti am et statum priozis vite ad gr̃am condonaret. Quid miri? Marie em̃ speciali priuilegio pcessuz est vt fm̃ pheta3 vtrunq3 arguere posset manum ponere in ambobus.

.lxv.

In roma quedã sanctissima vgo fuit nomine Iachelina. Hec sozoz nobilissimi et ditissimi comitis apulie sapientis ac decoze pre stantissima fuit.que cũ a fratre comite tradi nuptijs conaret. assũpto virili habitu clam aufugit. Directis ergo nuntijs p omnes vias frater comes eam insequit. via qua fugiebat. Nullũ aũt effugiũ sozoz videns ad obuiũ maẽ se contulit. et crucis signo se signãs i mare se ex alta rupe piecit. Quod vbi frat̃ vidit eiulatu mauno sozori de rupe clamauit. Super oĩa mihi sozoz charissiã reuertaris ad me cõstruã tibi mõsteriũ ditatũ copijs in quo libere seruias soli deo. In cuius clamozes virgo sancta q̃i surda aure ptransiens p ampla maris spatia pcedebat. Et vide quanta vtus diuini miraculi. Nimirũ natãdi artis ignara oculis ac manib9 in celũ extẽsis q̃i p aridũ ambularet maris profunda transibat. Quo trãsito in desertissimis grecie siluis trib9 ãnis sub virili habitu sanctissimo cuidaz seni heremite seruiuit vt sibi spiritualem vinẽdi modũ plenit̃ informaẽt. Inde ferens astutias inimici et nequitias ne se pderet feminã q̃ here mitã erga se affici solito amplio9 auertebat. fugit circa mare in pinqs sicilie desertis.7 ibi sup arbozẽ adiutozio cuiusdaz fidel̃ viri arto valde pstructo tugurio p nouennũ latitauit. eodẽ sibi viro ita elemosynã ministrante. vt nunq3 pter victũ descẽdere cogeret. Hec postea in romaz spũ cogente puenit et innocentium papã tertiũ cũ offi clero et populo ciuitatis seuera et audaci redarguti one pmouit. Hic victus eius lõgissimo tpe fuit. ter in hebdomoda nullo adiecto panẽ cũ aqua comedit.7 sup iudam penitus terrã equata cervice pedibus requieuit. Talia et his silia de virginib9 facta et gesta meo tpe si referrez potius me tempus deficeret q̃ exempla

.lxvi.

Vidimus em̃ plures filias comitu3 7 baronũ que spretis nuptijs in monasterio vl̃ pgregationib9 virginum vitam celebem elegerunt. q̃rũ inter ceteras vnã filiã viennensis comitis vidi.que ad predicationẽ cuiusdam fratris ordinis predicatorũ walteri nomine conuersa est. Hec em̃ romanorũ moderatoris neptis et imperatoris grecie consobrina et achaie principis sozoz a pntibus et amicis preparabat nobilissimis nuptijs copulari per quã posset earuz sublimitas sublimari. Illa aũt alias intendens solicitauit animo matrez et sozores in valle marie in dyocesi treuerensi ordinis predicatoz inuisere. Quo vbi venit cũ militib9 7 familia matre alijs intenta filia vt prius ordinauerat vocatis i capl̃m sororib9 votũ religionis fecit habitũ induit impositũ responsoziũ. Regnũ mũdi ipsamet inchoauit. Quod cõuentum letissimis vocibus psequẽtem audit mater. miratur conuent9 repentinam letitiam. mittit vnum ex suis videre quid esset. renunciat ille beatissima yoleydam. hoc enim illi nomen erat. habitu sacri oz-

dnis insignitam. Quo audito mat attonita accurrit rapere filiam furi bunda Nec cunctata emunitatē lo ci violenter infringere raptam secū abducit ⁊ in palatio viennēsi artissi me custodie mācipauit Et vide q̄li constantia uicerit. Cibis tantū r̄gu laribus fm ordinē ꝓtenta alios cō edere nulla cogi violentia poterat alia quoq; statuta ordinis a quib⁹ corp⁹ v⁹ anim⁹ arceri nō poterat vi gilanti⁹ obseruabat. Detracto tñ illi habitu ordinis violenter colozatis eā vestib⁹ induebant. Nuditatē em̄ pati v̄ginalē pudicicia nō decebat Quid mozoz verbis? Per ep̄os pla tos ⁊ p alteri⁹ pfessionis moniales ⁊ religiosos diuersi generis tētabat nec tñ infra triennium vel ad reditū seculi vel saltē ad laxiozis vite ordi nē animū ei⁹ puertere potuerūt. Di cebat em̄ verbis innitēs apti. In ea vocatione qua vocata sū immobil⁹ pmanebo Parentes igit̄ et amici a reuocatione illi⁹ finaliē desperati eā redire ad dictū locū et ordinē pmi serūt. vbi tantis exemplis vite fulgz vt nulla in ea deesse virtus dignita tis videatur .lxvij.

Mibi per plures annos in epatu cameracensi vices gerenti episcopi in pfessionib⁹ audiendis quedā mu lier cū maximo meroze et pudoze ē confessa se assuefactā scelere sodomi tico in lecto lasciuisse. demonēq; iné se et parietē cū cachinno clamantez audisse. phi. phi. phi. interiectionem signās indignātis. Qua voce pfusa mulier eadem hora cucurrit ad me et beneficio absolutōis accepto pe nitentiam etiā vltra q̄z statui amaris sima egit. .lxviij.

Sed et aliam per idem fere tp̄us noui. que cuz multis lachzymis mi hi confessa est fere se in consimili vi cio pollutem audisse vocem demo nis ⁊ dixisse. Age miser age q̄ agis bene tibi soluetur in proximo quod nunc facis Nec multo post vbi mu lier confessa est nec ad pristina pec cata r̄silisset et timoze maximo moz tem incurrit. et quod hic per penitē tiam non explenit in purgatozio di ris penis exoluit.

.lxix.

Venerabilis bonifacius quondā lausanensis episcopus nūc rectoz in theologia parisius inibi tūc et mul tis alijs retulit quendam clericuz se in cōfessione audisse qui malo assue factus vsu se ꝓtrectationib⁹ illicitis ad libidinez prouocabat proch nefas auditu. Et vide quid seqt̄r. Ubi hoc semel vt erat solit⁹ attenta ret mānu iné crura loco virilis mem bri colubrum apprehendit. quo fctō horroze percussus ad confessionem mox puenit et in multis lachzymis penitentiam egit.

.lxx.

Adolescēs adhuc sodalem habe bam in scholis parisiū studiozum carum valde pudicum et bonum hz heu postmodum a magistro quodā suo per huius crimen vicij deprava tum. Admonitus autem per me et alios amicos ⁊ familiares suos cur ipse tante nobilitatis vir talis turpi tudinis infamiaz pateretur. cessauit ille pluries. sed semper iterum in pri stinam labebatur. Ad hunc eventū damnabilem res miranda peruenit Venerunt ad eum in ciuitatem in q̄ erat canonicus viri nobiles consan gūinei eius et apud eū hospitati sūt cū multo seruientium comitatu. Fa

cta autem cena cum se locatis hospi
tib⁹ inuenis sopori dedisset. clamaē
cepit et auxiliū fortiē inuocare. Ad
dñi ergo sui clamorē clientes turba
ti surgūt. et rōem nullā in ei⁹ clamo
rib⁹ inueniūt. Aduertentes tñ cano
nici eū morti⁹ primū decanū accersi
unt. Cōcit⁹ ille venit ad lectulū resi
det clamitātis. pciteri iuuenem pctā
adhortaī et diuinū nō humanū pfi
liū inuocare. Hec cū decan⁹ ei ma⁹
gnis vocib⁹ inclamaret. tandē post
diutinā decani clamātis vocē eū ter
ribilib⁹ oculis inspexit dicēs Ue illi
q̄ seduxit me. Ad quid sr̄ me diuinū
auxiliū inuocabo Ecce iā video pa
tulum infernū pñtes demones ⁊ ad
rapiendū me terribiliter inhiantes.
Tunc⁹ oēs vt potius cruce se signa
ret eū lachrymis inclamarēt. ille q̄si
nihil aduertēs clausis ocłis auertit
faciē ⁊ cū diris clamorib⁹ aīam exa
lauit .lxxi.

Situs in vicio quidā de episcopa
tu cameracēsi cū sacerdote suo acce
dens ad me rogabat vt eū absolue⁹
rē. quē recidiuātē p ānos plurimos
absoluerā et penitentiā ei iniunxerā
salutarē. Quē cū ad diocesanū epm
mittere vellē q̄i graui⁹ affligendū a
sacerdote rogat⁹ sū vt tali pditione
absoluerē penitentē vt flexis genib⁹
corazꝫ nobis rogaret dñm vt si post
modū recidiuaret in scelere eū mox
diuina vindicta puniret Cōsensi er⁹
go pdicioni. ⁊ heu mihi misero q̄ cō
sensi. Mox ille flexit genua et vindi
ctā in se si recidiuaret imprecat⁹ est
Absolui eū. recessit gaudens Ex fe⁹
ria tertia aut quarta p⁹ pasca insti⁹
gante diabolo passus est recidiuaz.
moxꝫ horrifice clamans. Vindicta
dei sup me vt mihi postea sacerdos
retulit amarissima morte mulctat⁹
est. .lxxij.

Richarda q̄dā hui⁹ vicij nephan
dissima vetula fuit que multis ānis
in monasterio degēs nihil tñ religi
onis in eo fuit pſecuta aut virtutis
imo tāto erat deterior quāto magl.
pfessa fuerat sanctitatē. Mortua er
go in claustro sepulta est Nec mora
sequēti nocte scropha nigerrima cū
porcell⁹ septē colorīs eiusdē visa est
manifeste intrare claustrū. vetulāqꝫ
sepultā effodere. et mēbratim corp⁹
miserabile laniare. ⁊ viscere ei⁹ lōgo
tractu p claustri ambitū dissipare.
Quo facto cū porcell⁹ scropha dispa
ruit. et post se feda vestigia dereliq̄t
Et notandū valde ac mirandū ē q̄
nonnulle ex monialib⁹ claustri scro
phā cū porcellis videre nō poterāt.
sed grunitum eorum clarius audie
runt. .lxxiij.

Uidi et quendā hui⁹ vicij nephā⁹
dū virū de quo mihi vir boni testi
monij presbyter referebat. q⁹ cū ille
p viride pratū preiret et presbyt̄ se⁹
quereī inuenit vestigia preeūtis in
gramine q̄i igne pcta manifestissi
me palluisse. quē et nos postea pce⁹
pimus p vita sceleratissima morte
turpissima perīsse. .lxxiij

Sancte marie magister petrus
quondam cantor parisiensis cuidā
mihi noto narrauit se vidisse locuz
in gramine vbi de vespere quidam
clerici hoc vicio infecti consederant
de mane omnibus circa locis abun
dantissime roze infusis sine vllo roē
quasi sceleris conscium ficcissimum
inuenisse .lxxv

Erat in villa bruxellensi bra⁹
bantie sacerdos quidam vita et mo

ribus plurimum inhoneſt⁹. Hic gu
le et luxurie vedit⁹ nihil ſē videbat
aliud meditari. Poſt finē annorum
paucoꝝ poſtq̄ p̄ſbyter fuerat ordi
nat⁹ iuſto dei iudicio ipmeditate
defunct⁹ eſt. Nec multo poſt quidā
p̄ſbyter ꝓmenſalis eius et ſoci⁹ cū
crepuſculo noctis viaz ageret extra
villā audiuit miſerabilē vocē quaſi
ſub era clamātis et plangentis. Cō
ſternatus aūt p̄ſbyter quiſnaz eſſz
cui⁹ vocē audiret cruce ſe ſignās in
quirit Quis es tu? Et vox Ego in
quit ſum infelix ſoci⁹ tu⁹. Et rurſus
p̄ſbyter Quō inquit tibi eſt. et q̄re
de humo eloquiū tuū Cui ille dato
rugitu magno. imo maximo. Ue in
quit mihi ve ve. qm̄ clauſit ſuper me
puteus os ſuū. Et cum q̄ pēnigero
volatu vox plangētis deferret in lō
gum audita eſt. Mirabili⁹ tm̄ intelli
gas ipſū qui hoc audiuit p̄ſbyteꝝ
in nllo vitā miſerā prorſus correxiſ
ſe ſz obiiſſe morte turpiſſima. et feda
nequiſſime ꝑuerſationis veſtigia de
reliquiſſe. .lxxvi.

Pſbyter quidaz nomine tātum
ſanctus et caſtus monialē quandaz
altioris ordinis iuuēculā ſb religio
nis ſpecie ꝑcurabat. Nacta ēgo oc
caſione cū ſocia ſenioze iuuēcla mo
nialis p̄ſbyterū viſitauit. Poſt latos
aūt cibos et potū immoderatū mo
niales in loco vno et p̄ſbyter in al
tero q̄ueſt. Mane facto vetula mo
nialis ſociā iuuēculā ad matutinoꝝ
executōz officij niſa eſt excitare. quā
cū ſtrepitu primo q̄ ſilētiū tenebat.
deinde pulſationib⁹ vt attētaſſet ex
citare nec ꝓfeciſſet. ſurgens q̄ſiuit ſo
ciam nec inuenit. Turbata ergo cuz
tota familia monialis cū factuz ꝓe
confuſione celare vellēt nec poſſēt.
cum horrore et ſcandalo multoꝝ ſic̄
iuuēcta fuerant amboꝝ ſil' cadauera
ſūt ſepulta .lxxvij.

In ptib⁹ ſuevie q̄s almania cōti
net ſicut a fratre Waltero nup audi
ui mulier quedam devotiſſima erat
vxor militis et nobilis pulcherrima
etiā ſm carnē inter oēs patrie ſue
feminas reputata. Ad hāc videndā
cū multi nobiles et potentes ſepius
ꝓuenirent. et illa p viſitatione hmōi
grauiter ſepi⁹ turbaret. ne ſcz curio
ſe videntib⁹ occaſio ſcandali ꝓberet
q̄ ſm ꝓm magno vel malo piculo
cuſtodiē qō multis placz. Oratoriū
ſola ſuū ſemel intrans fuſis ad deuz
lachrymis dixit. Video mihi xp̄e ie
ſu ex carne qua induiſti me alijs pi
culum imminere. Licet eīm animum
meū fortiē fixeris vt nulla p̄ſus va
nitate ꝓmouear. tm̄ nō modicā perti
meſco dare me poſſe cauſaz debilib⁹
vt tentationuz cupidine aliquaten⁹
agitentur. Rogo ergo te miſericor
diſſime pater et domine vt ſpeciem
meā in tāta feditate ꝓmutes vt car
nis miſerie ēpitudo in horroē poti⁹
ſit q̄z pulchritudo fuerit ī hōre Hoc
dicto. ſtatī fetidiſſima lepra ꝓtabuit
vult⁹ ei⁹. erupeīt puſtule. oculi tumu
erūt. os lacerū inepte patuit. naſ⁹ q̄z
gibboſa deformitate ꝓtort⁹ alienaz
penitus faciē demōſtrauit. Nec mo
ra Egredīēte illa occurrit maritus
Qui eā tm̄ p habitū agnoſcens q̄rit
que ipſa ſit. et ea dicente ego ſum.
Mox et ille totus inhorruit. et vt vi
dit familia omnes ſimul exclamant
in plāctū. mirantes p̄cipue q̄d tā ſbi
to dīe ptigiſſet. Turbatis pntibus
illius notis q̄ oīb⁹ et amicis conſulit
phiſicus rndet incurabilem lepram
nichil aliud eſſe conſiliū niſi q̄ extra

habitationē hoīm colloceť. Dō vt factum est et audiuit frater ordinis p̄dicatoꝝ q̄ ei⁹ p̄fessionē audire solebat venit ad illā ⁊ mire gaudētē inueniēs q̄rit cām inopinati et subiti morbi Quā vt illa p ordinē enarrauit frater ipse turbat⁹ ⁊ mirat⁹ non modice increpauit eā dicēs. O miserima et stultissima mulier q̄ in cōtumeliā et in piculū viri tui op⁹ dei in te p̄cū instantia destruxisti. et p̄ntes et amicos tuos q̄ deū laudauerūt ⁊ venerati sūt in te ad blasphemāduz nūc p tale infortuniū coegisti. Age nūc charissima insiste p̄cib⁹ ⁊ ad cōtrariū rei geste diuinā mīam inpelles. Hoc dicto recessit frať. Illa ăt totalie in lachrymis resoluta orauit dīm dicēs. Dñe p̄ et dñator vt liberiori mēte et puriori spū seruirez tibi. hoc mihi flagellū lep̄ a tua bōitate expetiui. Sed q̄ audio a patre meo spūali cui tota deuotōne p̄misi me contra salutē meā a te oīm dño petiuisse. rogo te p tuā bēignissimā charitatē vt me tuū plasma r̄stituas fm̄ q̄ tue placuerit volūtati. Mirares. vix ꝙba complenit et in tāta claritate cutis ⁊ elegātia forme subito fit facies restituta. vt nec in ea vni⁹ ruge vestigiū vel saltē tenuissīā macula remanēt. Quo viso gaudet miles et vxorē reputat sibi q̄ redditaz rediuiuā. Exultat familia. fama rei geste diffūdiť. letanť aīci. applaudit ⁊ patria. ⁊ īclita xp̄i pietas ore oīm collaudať. Et vix q̄dē miles āno dimidio supuixit. ⁊ inclyta mulier ei⁹ nō īmēor bonitatis xp̄i cū filia vnica quā bēbat ⁊ possessiōib⁹ vniuersis ad monasteriū sororū ordinis p̄dicatoꝝ transijt qō hemberch dicť et in eo auctore deo r̄ligiosissime cōuersať. Vide ergo lector. p̄fidera vtutem in femina que in tantū horruit oculū impudicū. vt in se p̄cū instantia lepre plagā accipet lxxviij.

Vidi sanctū virū magistrū guidonez presbyterū bechinaz in niuella de quo certissime audiui q̄ cū in solegio oppido bānonie scholas r̄geret. adolescens incaute semel feminā contemplatus per annos tres ipsa mortua in tantum tempestatus est. vt excepto eo quod vigilās sustinebat omni nocte in somnis crederet esse presentē. Sentiēs ergo diabolū non cessare. de nocte clam tumulum mortue mulieris aperuit. ⁊ nares ⁊ faciē in sceno putrefacti corpis tam diu tenuit. vt pene nimio fetore suffocatus quasi mortuus caderet resupinus Que res in tantum valuit sācto viro vt nullum postea stimulum in carne sentiret.

.lxxix.

Sanctus ludowicus cathalanēsium episcopus fuit vir corpe venustissimus et pudicus Quez vt vidit quedam galliarum regina oculos coniecit in eū et oportuno loco vocatum ad concubitū inuitauit Quā ille toruo vultu ⁊ oculo indignanti despiciens verbis mirificis cōfutauit. Cuius oculus post mortē etiaz in sicco cadauere extingui et caligari nō poterat. vt mihi et mltis aljs audientibus magister iohannes abbas quondam regularium qui ip̄m oculum quasi cristallinum lucidissimum vidit et postmoduz enarrauit Interfuit iste abbas elenatōni dicti sācti corpis q̄ annis plus q̄ q̄drigentis in terra iacuerat. et iuste q̄dē oculus etiaz in mortuo corpore extingui non poterat. qui ꝓtra morti

ficantem hostem in fragili vasculo vividus ꝑmanebat.

.lxxx.

Erat hō vt frater ordinis ꝓdicatoꝝ retulit faber lignari⁹ admodū tenuis vxorē hns pulcram et bonā In hāc dives q̄dā pecunia ꝫ inops corde oculos iniecerat impudicos. Missa ergo ab eo nephanda vetula intrat domū iuuencule salutat eā q̄ icognitā.residet ad ignē. Nec mora circūductis oculꝫ fatigatā se plangit Querit hinc iuuencula anuꝫ cur veniat.aut quid q̄rat. Et vetula si ipsa sis nescio.talis nominis talis q̄ matris.filia quā hñe me credo ī ista vicinia cōsobrinā. Cui iuuencula Si sū nescio.tali quidē nomine censeor.et etiā habui talē matrē. Tunc vetula illa dolo et astutijs plena ruens in oscula iuuencule.bene inquit assistaris optime matri tue Tu aūt qualē virū habes Cui illa. Bonuꝫ inquit opere fabruꝫ lignariū. Mox vetula altius elato gemitu. Heu inq̄t optima matris filia quō ad istā miseriā venisti vt fabruꝫ habeas virū. q̄ tot in parentela tua magnos et divites hūisti? Hec dicens q̄si mesta nil amplius locuta recessit. Inde q̄rta die reversa inquit . Vere mltū solicitor vt post infortuniū saltē copiosꝰ rebus valeas abundare. Inveni ergo viā qua hoc fieri poterit,si mihi cōsētis. Est in civitate ista vir dives ⁊ potēs valde . qui te vt heri mihi dixit cū tuū infortuniū deplorarē sup omnia diligens ꝓcupiscit. Cū isto q̄dem habebis quicquid corꝑi placē poterit vel decere. Cui iuuencula. Bonū inquit virū ⁊ meliorē me habeo. Divitias aūt cuꝫ peccato augē nō cupio. Cui vetula quasi blando vultu ꝓgratulās Nunc inq̄t magis te diligo charissima Hec dicēs abijt Et post triduuꝫ reversa dixit. Veni mecū charissima et ecclesiā pariter gloriose virginis visitemus. Nichil ergo mali suspecta simplex iuuencula paret illi et cum vetula vadit. Ut vbi ante portam divitis transeunt vt preordinaverat vetula.iuuēcula rapit̄ et protrahit̄ in conclaui. Angustiata ergo iuuēcula et emin⁹ ad aures vetule se inclinans ait. Mihi hac nocte cōtigit fm consuetūdinez feminarū. Ad horaꝫ nūc liberes me cognata dulcissima.et fide data spō deo cras redire Annuit vetula.ꝓsentit et dives Hinc ergo iuuēcula domū rediens.quid fiat excogitat.preparat de vicinia tres fortes et valivas feminas. et eas cū scopis clā in thalamo collocavit.et q̄si vellet melioribus vestibus indui venientem vetulā velud ad suū auxiliū ītroduxit.firmatoq̄ ostio cōcurrūt femine et nudatā vestibus ꝓcutiunt scopis miserā vsq̄ ad sanguinis effusionez. nec cessāt a verberib⁹ donec eluctato conamine vetula ostium exiliuit. et nuda penit⁹ per plateas aufugit. Mirantibus cunctis quid factuꝫ sit audiunt et constantem in castitate iuvenculam per totam civitatem extollūt. Plus q̄ lucrata ē in honore et gloria bone fame q̄ fuisset in omnibus copijs divitis adeptura.

.lxxxi.

Quantum autem malum ⁊ q̄ deformia luxuria sit et super omnia adulterium deus omnipotens in quodam milite theutonie demonstrauit. Hic de latere coniugis intē peste noctis silentio exurgens completo cum aliena flagitio domum

luna lucente redibat. Cuius faciem per fenestram intrantis vxor emin⁹ ptemplata clamat horrifice. Ad cu⁹ ius clamorē ancille domus et famuli ꝓcurrentes mox ad contuitus dñi pariter clamauerūt quasi a ꝓspectu demonis detur pati. Quod vt miles vidit animaduertit faciē suā a ꝓria forma recessisse ⁊ diuino iudicio ꝑ vilitatē peccati confusionis ignominiam induisse. Ergo vbi delituit vsq; mane ꝓperat versus eccīam vt cōfessus sacerdoti formā ꝓriaz recipe mereret. Cui cum vacce et pecudes ville procedentes ad pascua longi⁹ obuiarent mox viros vedere mugitus et quasi mox minaci fulmine cō territe queq; quo possunt diffugiūt Idem pastores et obuij quiq; fecerūt Sacerdos autez in ostio ecclesie ad dicēdas horas residens. mox vt illā vidit signauit. se et intrans ecclesiaz ostiū post se clausit Tunc miles prosternens se ante fores ecclesie miserē inquit pater sancte miserere miserrimo peccatori. Non em̄ sum ille qui videor. sed hoc mihi ꝑtis meis exigentibus accidit vt in me quasi larvata facies deformeť. sed penitēti iunge quod vis. et sic de me qđ de⁹ voluerit expectabo. Nec mora vbi miles cum mira ꝓtritione et lachrymis est ꝓfessus. continuo illa cōfusio detersa est et ꝓriam faciē cū sua integritate recepit.

.lxxxij.

Venerabilis iohannis bosnensis episcopi et postea mgri ordinis ꝑdicatoz vt a fratre ipsius ordinis ꝓcepi factū emendatissimū audiamus. Fridericū nup romanoz imꝑatorez luxu corꝛpi impudētissimū hic beat⁹ vir secretius arguebat. Qđ licet imꝑatoz patienť audire videreť exteri⁹ in corde tamen indignantissime grauabať. Precepit ergo cuidā sue pulcerrime inter ceteras ꝓcubine vt sanctum virū secretius ꝓueniret. et eū si vllo mō posset inclinaret ad lapsum Quod vbi illa secretius ꝓueniētius et maliciosius attētauit. clā ī insidijs impatoze cum pluribus ꝓtuente vir beatus manuz erigēs in sublimi meretricez in maxillā cū virtute ꝓcussit et facietenus in terraz elisit. Quo in facto sanctū virū imꝑator in tāta p⁹ modū reverentia habuit. vt vix illi tantū in eccīa sancta crediderit.

Predicator quidā et .lxxxiij. actione et ordine in hispania maximus fuit qui frater dñicus dict⁹ cuz beato dñico ibidem predicatorum ordinem ampliauit. Hic opinione sanctitatis et gr̄a acceptissimus erat regi castelle et nobilibus vniuersis. Quod vbi quedam soldaria vt gallice vocantur tales sed revera solennis meretrix vidit et invidit dixitq; regi ⁊ suis Quid creditis de isto homine quem sanctissimum reputatis? Ostendaz vobis quis ipse sit. et eum vobis videntibus ad concubitū flectā Cunq; rex meretricē vt vir vbanus et nobilis increparet et illa in periculum vite sue si non posset hoc instanter promitteret. respondit rex Fiat vt spospondisti. Nec mora vbi quodaz die vir beatus in predicatione stabat publica meretrix ad vestigia eius cum miro eiulatu et lachrymis spectante populo se ꝓstrauit Quod vt ille vidit exhilarat⁹ in se quasi sup penitentem cōpassionis lachrymas fudit. Tunc audita cōfessione eius per multos dies consolabať eā in ipsā sm quod decebat mu-

tare habitum fecit. Humiliter ergo et obedientia in omnibus simulata post multos circuitus flexuosos.qs antiquo serpente docēte tētauerat. ad istud tandem inauditi doli tentaculum cōuertit ingenium. Fleuit diebus multis nec vllam lachrymarum causaz extorquere potuit vt vir beatus donec ille ꝓmitteret vt erat innocentissime simplex in subuentionem salutis illius totaliter se daturū Ad hanc vocem meretrix cum clamore valido et lachrymis exclamās O deus inquit omnipotens quomō miserrima merui tantum virum sciz seruum tuum in salutem meā ad omne libitum obtinere. Et ille audacē inquit pete quod vis et fiat. Et illa vere inquit.nūc scio quia mei miseretus est benignus deus.vnum solum modo restat quo peracto parata sū et in mortem et in penam ire et quecunqz preceperis. Cui ille. Quod est inquit hoc? Et illa inclinato vultu suspirās quo nil minus q̄ meretrix vilissima putaretur. Verecundor inquit dicere.quod tamē vita comite vitare non possū. Nisi vice solo tuo fruar concubitu mee salutis aut vite spes esse nō potest. Mox ille dolū vipere mentis intelligens. Nec hoc inquit frustraberis esto certa. Et hec dicens assignauit ei locum quo euz soluz summo mane post dies q̄tuor inueniret. Intermedijs igitur dieb⁹ vir beatus in oratione continu⁹ per noctabat. Mulier vo regi et suis q̄d actuz sit occulte indicat. iubens eos suum introitū obseruare. Quid plura? Stupefacto rege cum suis quid fieri debeat prestolatur. Sanct⁹ vo dei a media nocte ad instar lecti ex carbonibus ignem in cella paraverat. Mane ergo pulsante ad ostium muliere intromisit eam vir beatus. Baculoqz confricans ignem vt magis ignesceret mox se deposuit super ignez dicens. Ecce lectus tali opere dignus hic cuba mecum alium non habebis Hoc vt vidit mulier quasi mortua cecidit. Milites vero ipsius regis ex insidijs irruētes beatū virū sine adustione aliqua corporis aut amictus in medijs ignibus. mulierem autē irrigidatam ad parietē q̄si mortuam inuenerunt. Pauore igit̄ et admiratione confusi flexis genibus rogant ab igne surgere sanctuz virum et stultis femine presumptionib⁹ indulgere Quo facto extrahūt cum furore miserrimā et nisi vir beatus instantissime et cum difficultate ei fuisset presidio illam statim iubente rege ignibus concremassent. In isto facto per totum regnum hyspanie predicatorū ordo recens adhuc et coaluit et conualuit sublimari.

Quidam clericus .lxxxiij a puericia celebs et castus post longum theologie studium in solenni conuentuali ecclesia cononiā est adeptus Animarum ergo zelo ductus prebendaz pro parrochiali ecclesia commutauit. In qua cum per septēnium fructuose multum et fideliter laborasset predicatione et exemplo animas lucrat⁹ est christo quas diabol⁹ conabat auferre. Accidit ergo vt virgo sexagenaria que ciliciū ipsius sacerdotis lauare et mundare solebat sola sine teste vxsocia thalamū ingrediretur. Quid plura? Ad tā nephandum infortunium res deuenit vt ambo sacerdos et mulier anteqz separarentur diu seruato castitatis et virginitatis lilio frustrarent Ec-

dem mulier in tantuz doluit vt pre nimia amaritudine morte acceleraret in planctu sacerdos vero exptus incognitaz delectatione in luxuria adhuc vt credim⁹ vilissim⁹ pseverat

.lxxxv.

Existens in oppido magno brabantie brucellensi venit ad me puella quedam rebus tenuis et formosa cuz multis lachrymis sibi postulas misereri. Quam cum hortarer dice mihi quid haberet illa cum eiulatu magno. heu inquit me misera quia cum sacerdos quidam violenter me vellet oppimere et osculare me invitaz. illuz auersa manu percussi in faciem. et per nares sanguinolentum reddidi. pro quo vt mihi dicit a clericis romam me adire modis omnibus optebit. Tunc ego vix ptinēs a cachinno et quasi seriose locutus terrui illaz tanq̄ grauiter excessisset Tandem iuramentum eius accipies q̄ staret mādato meo dixi illi. Sub prestito iuramento precipio tibi vt si ille vel alius presbyter violentiaz tibi in oculis vel contrectatōnibus facere voluerit. cōtracto pugno valide oculum si potes excutias contrectanti. nec in hoc vlli ordini parcas. quia castitatem tueri licet sicut corporis vitam verbere. Hoc vt dixi omnes qui aderant et ipsaz puellā in risum magnū z letitiā ꝓmutauit

.lxxxvi.

Vidimus in gallie partibus virginem cuius vtutem mirabilem nō expedit subticere. Hec vtroq; orabata parēte in domo fratris militis loco pedisseque seruiebat. Que cuz nullius viri locos prorsus vellet admittere ea quadam die in preparanda salsa manibus occupata. quidā ex satellitibus eaz nisus est osculari. sed frustra. Nam pistillo quo salsaz terebat eum capite percussit. Tunc ille lesus O nequissima inquit quasē me volentem ludere percussisti? Cui illa substomachans et ego inquit ludo. In tali ergo rigore virtutis virgo nobilis perseverans adeo famosa effecta est. vt comitissa de encholismo eam cum filia sua regina anglie vt illius instrueretur obsequijs collocauit. Hec cum nullo modo postea virum accipere consentiret cum multis regijs muneribus z honoribus ad gallias est reuersa. et in domo hospitalis apud prannū humilis soror effecta est. quam nos vidimus eiusdem domus magistram et in seruitute xpi laboē et senectute confectam.

.lxxxvij

Virum quendaz fuisse percepim⁹ qui tali vicio subiacebat. vt nullus ei sufficeret delectatō coitus cū vxore quinetiā eā contrectationibus illicitis molestaret. Ergo vbi nocte quadam reclamante vxore et imprecante vindictam dei. maritus violēter perpetrato scelere ad ventris officium surrexisset more solito vētre soluto per secreta nature in cloacaz viscera eius descenderunt. Nec mora clamans reportatur ad lectum. z publica voce confessus cum durissimo manuum cruciatu quas quasi inguibus vrerent abscidi petijt in horaz diei tertiā expirauit. .lxxxviij.

Magister iohānes de nivella leodinensis eccie decanus diuitias ptēpsit et. gl'am. in monasterio de ognies ad regularē ordinē venit. de hoc beato viro quedā vidim⁹ et quedā audita narram⁹. Vix vnq̄ indulsit

ocio vel quieti quin semp indefesse in renocatione aiarum pereuntium laborare. Et vide zelū. Eo diutina et graui podagre molestia laborāte quidā nominatissim⁹ phisicus a superiorib⁹ partib⁹ gallie vt eū in pprijs expēsis curaret adiuenit. Cūq; a medico quereret quantū se temporis expēdē i morbi remediū oporteret respōdit. Perfectissime inquit infra menses quatuor vos curabo. Mox ille tibiā manu pcutiens clamorose dixit. Heu me miseruz tunc si p ista carne cū deus voluerit in proximo putredine resoluenda. et a predicatione et salute hominum etiam trib⁹ hebdomadibus cessem. et aīe quas xp̄s precio sui sanguinis emit p me interim liberande a demonibus distrahant. Vos autem magister charissime ad patriam redire poteritis cum placebit. bonā voluntatē vr̄az ac laborez xp̄s vobis ipse restituet Ipse quidem beatissimus hō adeo pius cū zelo animaz in paupes fuit vt cū quid daret pauperib⁹ obuijs nil haberet. speciali infirmitate semper pro defectu muneris torquebat et tunc pro corpali elemosyna spirituales beneficij orationem pro eis supplicē exoluebat. Prouide lector considera zeluz quē habebat. Agonizabat in morte eo vespere quo nocte est defunct⁹. Et ecce vir vagus z nud⁹ ex his quos ribaldos dicim⁹ in exteriori parte domus venit qua ille interius decumbebat. Rogauit ille vagus de pfessione colloqui scō viro sed ei responsū est q̄ nō posset. Mesto illo recedente quendā ex circumsidētib⁹ aduocat vir beat⁹. Reducite illū inquit ad me quē repulistis Hoc audito mirati et pfusi omnes hominē reduxerunt. Qui cū oī diligentia facta pfessione et absolutione susceptā recessit. Et dixit oīb⁹ vir beatus. Nollem pro mille marcis auri me hominē nō audisse. Et vide quo fructu Clix em̄ p quartam partem leuce homo secessit a domo tuz ecce repentina morte pcussus cecidit iam defūctus. Nec mora in sequēti nocte viro sancto migrāte ad dōm accidit quod subiungo. In vlteriorib⁹ ptibus anglie quidam vir sanctus et bon⁹ predicatōis officio preminebat. Eo autem in statione publica predicāte quedaz peccatrix mulier amarissime contrita vt patuit in populo cū lachrymis exclamauit. Miserere mei serue dei audi miserā et absolue me a peccatis. Tunc ille vt potuit eaz ppescuit. et vsq; p⁹ finitū sermonem expectare precepit. Quid plura? Iterq; paululum cū clamore surrexit et petijt mox audiri Sed cum iam finiendum sermonez promitteret predicator. et illa parū quiesceret. surgit iam tertio. clamat horrifice. cadit in facīē expirat. Turbat⁹ ergo nō modice cuz populo p̄dicator orat omnes presentes cum lachrymis orare dōm vt alicui dō sit factū de anima peccatricis ostendere dignaret. Interim p tres dies clausus in cellula predicator nil obdormiuit neq; gustauit. sed continuus in oratione permansit. Tertia ergo nocte anima defūcte lucidior super solem apparuit prestolāti Assuz inquit anima pro qua oratis. ab oī pena soluta sum. nihil restat nisi ad celum statim auolare. Tunc nimiuz illo interius hesitante respondit aīa Hoc signum tibi quod non decipēris Quidam magister iohannes in

partibus brabantie in monasterio marie de ognies leodiensis diocesis ista nunc hora abijt.et sicut in vita semper super afflictos et pauperes pius fuit.ita et nunc cum post mortem ante locum purgatorij in quo innumerabilis multitudo detinebatur eius felix anima ab angelis deferretur.et ibidem multos recognosceret quorum auctor salutis extiterat pietate commotus pro eis suppliciter dominū exorabit.vt a pena purgatorij solverentur. Nec mora exauditus a domino et non tantuz cum illis pro quibus orauerat. verumetiam cū alijs multis et ego pariť liberata ad celos in maxima gľa est susceptus Hec dicens anima ab oculis mirantis euanuit Ipse vero in transmarinis partibus existens statim directo cum litteris nuncio sicut anima pro signo dederat diez horāq; beati viri migrantis invenit

.lxxix.

Monasteriuz sancti iacobi apud leodium notum multis est et acceptum. Istud quidem adolescens cō sobrin⁹ ecclesie maiozis prepositi cā maiozis devotōnis et religionis intrauit. Quod vt audiuit prepositus indigne tulit et mandat abbati remitti sibi consobrinum per clericos Renuit ille. Tunc prepositus forti manu collecta satellitū intrat violenter cenobium.rapit iuuenem. et nudatum sancto habitu induit secularī. Abbas ergo monasterij collectis primoribus ciuitatis episcopo conqueritur et totum clerū pro tantis iniurijs interpellat. Hoc cuz indignanter audire vix vellet episcopus et abbatem potius impeteret duris verbis abbas flexis genibus cum moderamine dixit. Judicez cō tra te preposite in terra habere non possum.et ideo contra te deum summum iudicē interpello vt infra quadraginta dies vťq; nostrum compareaťcozam illo.sententiam pro meritis accepturus. Ad hoc presul cachinans cum suis irrisit hominez atq; spreuit et repulit exprobratū. Quid plura? Quadragesimo die circa horam nonam mortuus est dictus abbas Et cum pro eo solenniter pulsaretur.sedens in balneo prepositus quesiuit a circumstantib⁹ quid hoc esset. Mox quidem ingrediens et requisitus, de sonitu campanarū cum responderet abbatem sancti iacobi iam defunctū et pro eo pulsatōnem fieri tam solennem illico recozdatus prepositus quadragesimum dicem esse qua se citatum cozaz summo iudice audierat ab abbate. consternatus aīo dixit suis. Cito videte quid faciam. Moriturus ego sum.compere me hodie summi iudicis aspectibus oportebit. Nec mora. post hec verba cum balneū egredi festinaret in astantium manus cum diro eiulatu et vocibus expirauit. Illic pro caldubio respōdere compulsus vbi causarū strepitus cessat iurisperitorum aduocatio conticescit. vbi nec preces nec precium laborabunt.

.xc.

In machlinia oppido brabantie percepimus puellam quandā' sacro die dominico cum iuuenibus chori fasse diu valde. Fatigata ergo domum redijt. Nec mora. dormitum pergēs demone fit repleta. Qua clamāte surgit familia.ligant vinculis seuiētem. Mane ad oratozium gloriose virginis extra oppiduz depor-

catur. Frequenter enim ibidez Ma
ria virtutū operatrix miracula plu
rima demōstrauit. Quod vbi scho
lares pueri perceperant ad locum
vbi vexabatur puella in oratorium
cucurrerūt. Quorum vnus annorū
fere duodecim audacior ceteris atz
sagacior cepit compellere et adiura
re demoniū vt corpus obsessum de
sereret et exiret. Nec mora. vbi de
mon circa vmbilicum per tumorez
se esse monstrauit. Dictus puer cum
pollice crucem in contrarium fixit.
et sic paulatim p crucem versus os
ascendere compulit donec in specie
hirsuti vermis intra hiatuz oris be
rentem vidit. Quo miro conatu ad
inferiora redire volēte clamauit po
pulus. Puer instanter signū salutis
opposuit. et cum maxima violentia
demonem exire coegit. Erectum er
go in modum hirsuti vermis puer
audacter dextera cōprehendit et in
fossam paruulam vbi aqua pluuial'
p̄sederat mox proiecit. Qui statiz in
oculis plebis totī. Disparēs letitie
z laudibus materiā dereliquit. Pro
inde manus pueri a contractu ver
mis nigredine infecta remansit. Ez
protinus aque benedicte lauamēto
discessit. Sacrosācta ergo res ē esse
ab omni labe criminū innocentem.
sed simul esse p̄uenit simplicē et pru
dentem .xci.

Puer quidaz in p̄finio burgūdie
fuit qui in mōasterio ordinis sancti
benedicti apud cluniacū ab ipsis cu
nabulis innocentissimus ac simpli
cissimus adoleuit. Adultuz ergo iu
uenem abbas suus pro recreatione
vel loco secum proficisci extra prece
pit. Sufferrandorū ergo equox cū
abbate cū suis añ domum ferrariaz
descendente miratus ex simplicitate
iuuenis ex eo q nunq̄z tale quid vi
derat ferrū candens nuda illud ma
nu sine adustione aliqua vel lesura
elevans p̄trectauit. Stupefactus er
go abbas z oēs qui pñtes aderant
innocentiaz in iuuene venerati sūt.
et rem iterato ac pluries p̄bauerūt.
Post hoc abbe cum suis alias occu
pato iuuenis interiora domicilij est
ingressus vbi vxorem fabri cum pu
ero super genua miratus inueniens
cum paruulo cui nunq̄ simile vide
rat iocabatur. Illico mulier iuuenē
quasi inexpertuz malitia stimulata
si talē habere vellet inquirit. Et il
le. Libētissime inquit. Que mox ne
sciuin ad p̄cubitum instruens puex
sic fieri promittebat. Ergo vbi iuue
nis post p̄cubitum innocētia spolia
tus egressus est ferrū cādens vt pri⁹
existimans cōtrectare adustus gra
uiter exclamauit. Qua in re abbas
turbatus. nō modicum admiratus
animaduertit ex interiori lesura aie
iuuenem foris lesum et priori inno
centia que eum contra ignem prote
xerat denudatum. Reductum ergo
ad monasterium iuuenem abbas su
per gestis diligēter inquirit verita
tem quam simplicissime confitetur.
Et sic cum multis lachrymis dam
num suum tremebundus expauit.

.xcij.

Nouī ordine nō re nomīe nō ex
actibus sacerdotem. hic in tantū vi
tio lingue deditus erat vt pti⁹ pes
sima mentiretur q̄ nō socios vel co
habitantes sibi criminibus infama
ret. Hic ante mortem raptus infuri
am tanta in se debachatus est cede
vt proprijs dentibus linguam mali
loquam laniaret. et palam cunctis

ostenderet q̄ quia lingua sua dolo se egerat. et venenū aspidum sub la/bijs eius. quasi sepulchrū patēs gut tur illi⁹ fetorē teterrimū exalaret

.xciij.

Narrāte mihi viro sancto abba te quodam audiui hominem pau/perez in suburbio ciuitatis cuiusdā aluearia apū maxima habuisse. Cū q̄z frequētius pauper apes sollicit⁹ visitaret primum aduertit eas sept⁹ in die mira alacritate cōcinere. z po stea cum curiosius indagaret series interpolatē concentus nec vllis pue bendis cibis operaz dare. Nec diu post hec cuz casu media nocte surre xisset vidit super apes totum aerez illustrari et contra consuetudinem omniū apū apes ipsas in nocte can tibus modulari. Stupefactus ergo vir et frequentius probans ad ciui/tatis episcopum cuz suo presbytero venit. narrat de apibus quid agāt. Nec mora. presul in p̄ria p̄sona ve ritatem explorans sicut ei dictū fue rat inuenit. Cōmunicato ēgo p̄silio probis viris et euocato populo ci uitatis quid in alueari fit aggredī expediri. Et fracto vase inuenit in modū pixidis eburnee vasculum ex cera candidissima in fastigio alueā ris. et in ea sacramentum corpis xp̄i Circa ipsum vero apum choros in modum phalangarum celestium ex cubias celebrātes. Sublato igitur validissimo clamore cuz lachrymis corpus xp̄i in ecclesiam detulerunt et in locum vbi inuentum fuit in re medium languentiū innumerabiliū oratoriū p̄struxerūt. Cunq̄z iaz nar rata vbiq̄z terraz fama celebri vul/garet duo fures rei pterriti nouitate sponte cōfessi sunt q̄ in vicina eccīa corpus xp̄i cum pixide argentea ra puissent et retenta pixide sacramen/tuz corporis xp̄i iuxta transeuntes sub alueari predicto in fuga celeri proiecissent .xciiij.

Prope villam in qua natus fui sacerdos lubricus atq̄ inmundus fuit. Et cum olim quidem inmūdis a mulieribus panem illum legalem sabbati significantē panem viuum corpis xp̄i edere non liceret. infelix ille presbyter hunc quotidie pollu to ore sumebat. Et vide vindictam dei. Os eius circa nasum et mētum et lingua computruit ita vt vix pre fetore ab amicissimis sustineret. Quz et alius in gallia fuit vt quondā pu er audiui cuius manus in missa sup aram extense igne celesti vsq̄ ad cu bitos combuste sunt.

.xcv.

Vidi suessionensem ciuitatem in gallia excōmunicationi subiacuisse diutius. et non nisi sub silentio diui na misteria clericos ministrare. In vigilia igitur assūptōnis beate Ma rie dominus iohannes prior cano nicorum regularium sancti iohānis in vineis iuxta muros eiusdem ciui tatis assumptis secum tribus cano nicis deuotissimis viris qui nunc omnes defuncti sunt in monte pro ximo ciuitati in loco vbi quondaz heremita resederat ad celebrandam solennitatē virginis gloriose succes/serūt. Inclinato autem die cantatis vesperis panē et aquam ore sobrio libauerūt. z completorio dicto post orationes deuotas et longas mem/bra super nudam humū. defert⁹ em̄ locus erat. vt quiescerent paululum p̄strauerūt. Nec mora detētior surgunt ad matutinas. cātant supplicē

et deuote. At vbi ante laudes prior nonam lectionē ex more finiuit subito concent⁹ mirabilis insonuit angelor et responsoriū Felix nāq; altissimis vocibus cātauerūt Quo pacto tantū q̄uor ex illa innumera multitudine versum ⁊ gloria singulariter m̄citudie sp rūdente Post repetitōz vero secūdam iterato. Felix nāq; iuxta morem gallicū inchoauerunt. ⁊ psequentib⁹ omnib⁹ pmuniter finierunt Finito autē responsorio factuz est silētiū angelor. Prior aūt inchoato Te deum laudamus matutinas cū suis laudibus pfecerūt. Quib⁹ dictis quot singultus. quot lachryme quot suspiria in recordatōne suauissimi modulaminis ab imo pectoris ediderūt illi quattuor beatissimi nō est nostre possibilitatis euoluere vt effari. .xcvi.

In gallia memorabile quoddaz circa tempus philippi regis filij lodowici f̄gis canonizati accidisse refertur. In quadā ecclesia puentuali canonicor secūlariū precipua sācti cuiusdā festiuitas agebatur. In cōpletorio inter pf̄ nr̄ et credo responsoriū illud In pace in idipsū clericis cāntātib⁹ et discantātib⁹ statim vbi secundā repetitionē post gloria pri finierunt et simbolū fidei. Credo ſ silentō dicere debuerūt vox celestis omnibus audientibus dixit. Nulli⁹ exauditur nisi raucus. Stupefacti ergo omnes aduerterūt despectum quendam cū voce lugubri et discordanti in angulo cōstitisse. nec aliqs ambigebat eum sup quē vox descenderat extitisse .xcvij.

Erat quidam nobilis adolescēs qui valde sagax ingenio regi patri successit in regno. Hinc accidit vt in regia ciuitate nundinis ꝑstitutis rex cum sodalibus suis ad inspiciendos institores et res venales circuiret Et videns hominē grandeuum etate sedentē in nundinis. querit qs sit si qd venale haberet. Cui ille Vicor inquit philosophus sapientiam venalez habeo. Ad hoc gauisus rex ⁊ subridens. Bene inquit vt inuenē constitutū in regimē mihi competit sapientiam habere. tu autē videas quantum velis vendere pro centuz marcis. Et senex Unū inquit tibi ꝑ statuto precio dicaz. qđ si bñ tenueris oprime p illud regeris et reges. Temere nil loquaris Temere nil attentes nisi pri⁹ cogites quid sequat Si plus volueris addas et preciuz Ad hoc igitur omnibus concitatis in risum rex pfiderantius verbi pōdus aduertit et philosopho statim solui precium ꝑmissum imperauit. Verbum autē quod acceperat in suis liminaribus palatij et in mensis ⁊ in ciphis aureis et manutergys scribi fecit. Hinc postea successu temporis rex in sapientia et virtute ꝑficiens instituit fortius animū erigere ꝑ humilem de manu potentiuz qui a nobilib⁹ terre grauiter premebātur et regnum suum in omni iusticia gubernare. Pro quo nobiles sui in seditionem versi cū nequaq̄ in manifesto propter fauorem populi cōtra eum auderent aliquid attentare. occulte quēdam rasorem precio conduxerunt vt regem in pclaui radendum nouacula iugularet Ergo vbi rex humectata barba se radendum exhibuit dict⁹ rasor in manutergio quod erat circa colluz regis scriptū legit Temere nil attentes nisi prius cogites quid sequatur. Et sup ꝑpo-

fito scelere pauefactus expalluit et manū tremulaz mox retraxit. Quo viso rex causam exegit. nec sine causa euentum considerans dissimulantez rasorez quasi hoc sibi ex infirmitate contigisset extendit ad penam et veritatem rei cum tormentis extorsit Sic ergo rex liberat⁹ a morte vere didicit quia melior est sapientia cūctis opibus. z omnia que desideran tur huic non valeant comparari

.xcviij.

Eo in tempore quo beatus augustinus librum ō trinitate ꝓposuit illi tale miraculū deus ostēdit. Ipponensis ciuitas africe nobilis in qua beatus augustinus episcopatuz administrauit super littore maris pulcherrime sita erat. Beatus autē augustinus in consuetudinez habebat vt post diurnum studium et laborē vespere super lit⁹ maris sequentib⁹ a longe episcopis z clericis qui pro consilio et negotio vniuersalis ecclesie eum frequentabant solus antecedens deambulabat. ne sc̄z eius contemplationem aut studiū colloquētium fabulatio impediret. Cū ergo sic solus incederet puerulum mire pulchritudinis super litus maris sedentē iuenit. qui facta in terra fossa paruula sicut pueri in plateis ludentes solent cochleari argenteo aquam de mari hauriebat et in illam fossaz paruulam effundebat. Quem vt beatus augustinus ita seriose sedentē vidit pedem mox pressit et stetit. precedens inde puerū salutat et inqrit quid agat. Et puer cum magno serio respondens. Volo inquit totuz istud exhaurire mare et isti fosse si possum infundere. Quo respōso q̄ pueruli vir sanct⁹ in risum decentissimum concitatus respondit. Et quō inquit o bone puer hoc poteris. ingens est mare et paruū cochlear quo hauris. fossa paruula in quam fundis. Et mox puer. Possibilius inqt mihi est hoc facere quod intēdo q̄ te implere quod cogitas. Ad hoc beatus augustinus mirabiliter stupefactus quid hoc esset interrogat Et puer. Cogitatu ait voluis estimans volumine breui concludere quid sit illud indiuidue trinitatis inexplicabile sacramentum. Et hoc q̄dem antecq̄ possis isti fosse paruule potius maris vndas infundā. Hec dicens puer repente disparuit. Beatus vero augustinus xp̄m in facto glorificans q̄ verum puer dixerat mox aduertit.

.xcix.

Magister symon de tornaco parisius in theologia regebat. Et erat excellens doctor ille suo tempore. sz contra decentiam talis officij incontinens et superbus. Hic cum super oēs doctorez ciuitatis auditorez haberet. et in schola coram omnib⁹ de humilitate altissime doctrine xp̄i questionez disputatione prehabita terminaret. in fine tandem datus in reprobum sensum in execranda contra xp̄m blasphemie vba prorupit. Tres sunt qui mundum sectis suis z dogmatibus subiugarunt. Moyses Christus. et machometus. Moyses primo iudaicum populum infatuauit Secūdo xp̄s a suo nomine xp̄ia

nos. Tertio gentilem populum machometus. Nec mora. euersis oculis pro humana voce mugitum emisit et epilentia statim elisus in terram die tertio eiusdem morbi mor. ē accepit. Plaga ergo insanabili eū percussit omnipotens. et omni scientia vsq; ad prima litterarum elementa priuauit. sed grauiori in anima cuz hac plaga percussus est. Cum vsq; in diem mortis sue quasi mutus cō paratus est iumentis insipientibus et in luxurie feditate permansit. Et vide summe ammirationis miraculum. Aleydem fornicariam concubinam suam nominare poterat et sciebat. Boetium vero de trinitate qui iuxta eum ad spectaculum ponebatur quem olim corde tenus sciebat post inditam plagam nec nominare nouerat nec valebat. Nō trāsgrediaris ergo terminos constitutos. et pium modum semp habeas in scripturis.

Centesimum.

Anno circiter ab incarnatōne domini Millesimo ducētesimo quadragesimotertio iuxta nusiaz superrhenum oppidum nobile ad torneamentum multi nobiles. duces. comites. barones ac milites congregati sunt. Superuenit quidam frater bernardus de ordine predicatorum cum socio. rogauit suppliciter et q̄si cum lachrymis vt sibi parcerent et desisterent ab inani proposito. compaterentur q; christianitati et afflicte matri ecclesie que illo tempore in vngaria. liuonia. 7 polonia a tartaris miserabiliter vastabatur. Ut cum multi essent qui ad preces eius libētius destitissent quidam comes de castris alias de marcha dictus subsannauit fratrem et consentientes eidem. Et congregatis turmis militum ferale illud torneamentum infelix infelicissim? inchoauit. Mane autem eiusdem diei vt a plurib? ferebatur quasi gleba ingens et lata super aera videbatur. et circa glebam ac supra quasi coruini generis volucres crocitando diutius volitare. Nec credo aliud q; demones hos fuisse qui futuri mali prodigium hoc dederunt. Nec mora. cum torneamentum hoc fieret milites ac satellites in tanta strage et in tanta multitudine plurimi ad mortem. non nulli in vesaniam. plericq; etiam in languores perpetuos ceciderunt vt nullus ambigeret ludum hunc non tantum hominum sed verissime vltione diuina demonum extitisse. Omnes vero mortui vsq; ad trecentos sexagesimū quartū computati sunt. Inter quos etiam primus dicitur mortu? comes ille de castro qui dicto fratri predicatori contumaciter contradixit. Sub eadem nocte quo die hec facta sunt in speciebus militum armatorum iuxta villam brabantie que yscha maior dicitur congregationes fieri a demonibus presbytero ville teste cognouimus. et hoc credo in signum leticie tanti mali.

centesimum primum

Fuit in theutonie partibus sicut a fratre ordinis predicatorum audiuimus qui illius terre incola

fuit miles potens mire deditus torneamentis. Mortuus est autem miserabiliter sicut vixit. Reliquit autem vxorem valde deuotam ꝛ sanctam. que mortuo marito vt ipsamet magistro alberto fratri ordinis predicatorum cum fletu magno narrauit ꝛ ipse mihi narrauit. rapta est ad excessum mentis et vidit circa animam viri sui demones in magna multitudine congregatos. Dixitq; vnus eminentior ceteris ad consortes. Ponite caligas in pedibus eius quarum spicula penetrent a plantis pedum vsq; ad cerebrū. Hinc eum lorica induite cuius spicula ante et retro penetrent totum corpus. Hinc galeam capiti eius imponite cuius similiter spicula descendendo transeant vsq; ad plantas. Hinc scutum collo eius imprimite cuius pondere membris omnibus conquassetur. Hec omnia cum ad iussum principis demonum in animam miseraz complerentur dixit iterato demonibus. Consuetudo istius erat vt post torneamenta balneis fouerētur et post balnea deponeretur in lectum. et iuxta eum puella tenerior cuius amplexibus in coitu fruebatur. His omnibus aptate similia. Nec mora. ſtā mis balneatibus anima cruciata in lectum candentem ferreum deponitur. et iuxta eum bufo terribilibus oculis ad magnitudinem et longitudinem lecti. cuius complexu contactu et osculis adeo exhaustus est vt magis eum bufonis illius horribilis q̄ armorum predictorum terribilium balnei vel lecti veratio cruciaret. Deus quaz digna sit pena talium. Illa autem beata mulier que hec dispensante deo de anima mariti vidit omnibus diebus vite sue ex recordatione visionis adeo afflicta fuit vt nullus posset ambigere qui eam antea cognouisset quī illa supra q̄ credi potest cordis incommodo veraretur.

centesimum secundum.

Vidi consobrinam patris mei mulierem annorum centum ꝛ triginta. Hec in villa in qua nata erat iuxta bruxellam in brabantia factum huiusmodi suo tempore referebat. In hac villa quadraginta milites arma portantes sparsim per parrochiaz morabātur vbi nunc vix vnus est. Hi omnes cum alijs militibus circumiacentium regionum sine vllo armorum presidio. exceptis lanceis scuta et galea induti. necnon et publicata linea tunica torneamēta frequentius faciebant. Et contigit hoc frequenter. Una autem dierum accidit vt in congressu operis miles male protect⁹ clipeo in corde lancea feriretur. Cum grauī ergo luctu ad dominum propriam corpus exanime fic delatum in de cello componitur. Exhibias vero facientibus parentibus et amicis fit media nocte circa corpus mira confusio. et post horam egresso famulo et misso p negotio prope villam obuius ei in equo nigro factus ē miles occisus. et dixit illi. Ascendas retro me ꝛ ferā te ad locū quo mitteris

prope villam. Territus autem famulus vt iussus est ascendit. et cum brachijs teneret se ad latera sedentis in equo et nescius inanu vulnus lateris tetigisset dixit miles Fortius infige manum vulneri et extrahe ferrum lancee qua percussus fui. Tremebundus igitur famulus fecit quod est iussus Ad locum autem vbi trāsmissus est famulo veniente dixit miles. Descende nūc et occisori meo specialiter dicas et alijs omnib⁹ qui busuis vt veniant ad talem locuz et videant iudiciuin dei factum de me in signum huius quod me veraciter videris ferrum lancee ostendas eis. Mane autem facto famulus ea que iussus est fecit. Et cum ventum est ad locuz vbi venire mandauerat occisor cum alijs inuenit cozuozum et miluorum multitudinem infinitam qui validis morsibus cadauer miserabile discerpserunt

centesimum tertium

In brabantie partib⁹ vrbe louanio ciuem vidimus generosuz et bonum qui in nocte sancte parasceues ad matutinas surgens transibat ante cellariuz in platea in quo perditissimi adolescentes ad ludum tesserarum sedētes blasphemijs et iuramentis ad inuicē contendebant. Transiens autem ciuis inuenit homines platee ante cellarium qui cum magno murmure plangebant hominem quē dam ignotum plagatum miserabiliter et sanguine cruentatum.

Qui cum quereret auctorem lesionis tante quis esset. respondent. Isti inquiunt iuuenes qui hic in cellario ad tesseras ludunt Mox igitur ingressus ciuis imprōperat ludentib⁹ tali nocte et eos duris sane verbis interrogat cur hominem ignotum ingressum ad eos tam crudeliter verberassent. Attoniti autem iuuenes negant aliquem ad eos intrasse p⁹ q̄z consederent asserentes nullum ab eis verbo vel verbere lacessitum. Et mox cum ciue surgentes omnes querunt hominem cruentatum nec inueniunt. Conuersiq̄z singuli ad seipōs animaduertunt iuramentis suis terribilibus rursum christum dominum contumelijs affectū. rursum improperiis cruciari. Hec cum mihi frater ordinis predicatorum sub dubio retulisset. ego ipse in dictam vrbē perueniens interrogaui et quesiui veritatem rei. et is qui nouit sub prestito iuramento narrauit vt scripsimus. Addidit quoq̄z q⁹ dominus domus in cui⁹ cellario lusores sederant in dicto facto tāta contritione permotus est vt mediante ciue illo qui hoc narrauit cum vxore omnia bona viui deret. et que per vsuram rapuerat iniuriatis restitueret. et vitaz suam beatissime terminaret.

centesimum quartum.

Frater quidam ordinis predicatorum bonus ⁊ veridicus narrauit mihi. q⁹ quidā nudat⁹ ludo tesserarū adeo desperatus est vt ar

repto arcu sagittam in aere iaceret quasi ipsum celi dominum pcussur⁹ Et mox sagitta reuersa ante faciē iacientis sanguine recenti infecta repta est. Qui mox irremediabilib⁹ lachrymis resolutus est et confessus. vitam suam cum mira penitentia ⁊ deuotione correxit.

.cv.

In villa quadam brabātie vt mihi frater ordinis predicatorum narrauit mulier pcax ⁊ vana erat que in oi fere festo chorcas iungere pflebat. Et factum est vt iuuenib⁹ viris ad saltum iuxta choream ludentib⁹ vni earum pilam ferire conanti baculus de manu sambucalis euadens et dictam mulierē ducentem choreā percussaz in capite mox necaret. hec vt viderunt oēs cōfusi sunt. et corp⁹ ad domum propriam detulerunt et in feretro posuerūt. Presbytero vocum clericis dicturo vigilias veniēte. ecce thaurus nigerrimus imo demon pessimus cū mugitu accurrēs feretrum cum corpore deiecit. ⁊ cornibus illud dissipans mēbratim cōfodit ita vt visceribus hincinde dispersis fetor intolerabilis spargeret. Fugientibus ergo cunctis cadauer laceratum vsqz ad crastinum solum relinquitur quo vsqz euaporato fetore proximi ei⁹ intrare possent ad corpus. et sublatum extra cimiteriū sepelire.

.cvi.

Fuit in theutonia nobilis quidā venationibus in tantum deditus q⁹ in nullo saltē dñico vel festo die missam audiret. sed semp venationibus intentus esset. Corripiebat autē eum frequentius vxor sua deo deuota. et ille quasi muliebres monitus nō curabat. Accidit autē vt ipsa vxor p⁹ multos partus editos impregnata puerum pareret ad ortiuū habentē caput venatici canis pendentibus auribus et porrectis. Confusa ergo matre multis matronis nobilib⁹ q̄ astabant. consiliuz fuit oīm vt terra citius partus obrutus tegeret. Veniente ergo a venatione marito ei⁹ quesiuit quis puer esset quē editum habuisset. Dissimulantib⁹ aūt oib⁹ cū pudore instat miles detracto gladio vt ei partus ostēdat. Et mox timore ꝓpulsa mater eiici de tra iubet plem triste spectaculū et mōstruosū dicens. Ecce q̄ manifesto prodigio insipientiā tuā vindicauit oīpotens qui nullū honorē dieb⁹ sacris nullā reuerentiaz sacramentis corpis xpi prebuisti. ⁊ magis ludis venationū indiscretis tpibus institisti. Hec vt vidit nobilis correxit se et egit penitentiam de commissis.

.cvij.

Erat vir multis not⁹ et clarus in burgundie ptib⁹ Qui quidē aliquāto tpe in iuuētute sinceriter pversat⁹ postea a vtute tepescēs cepit ad vitā malā declinare Nec mora. squalēti mēte tabescēs incidit in languorē nec tū dei manū castigātis agnouit sed mala malis accumulās pallore vultus et macie quasi homo ad penam ignis eterni miserabiliter abilitabatur ad penā. Cunqz nulla medicorum cura proficeret. nec saltem languentis vite causam ei aliquis aperiret tandem in se reuersus solaz causam languorem anime diuina miseratione preuentus penitens intellexit. Confess⁹ ergo cū lachrymis cuidam sanctissimo sacerdoti. statiz vbi bñficiū absolutōis accepit in si

militudinem fere bufonum in facie sed diuersificata posterius animalia cute teterrima et prava quasi vitiorum septem demonia de ore simul eiecit. Mira res. vix modico spatio temporis interiecto in tabez aialib⁹ resolutis reflorere cepit caro prius et facies penitentis. mēteq; et corpe integerrime sospitat⁹ multis postea profuit ad exemplum.

.cviij.

Quidam canonicus regularis in mōasterio sancti iohānis in vineis apud suessionem in gallia vir mire sanctitatis ⁊ innocentie vt vidimus ante mortez infirmitate grauissima laborauit. Et ecce diabolus qui sp insidiatur calcaneo nostro immisit menti eius presumptuose exultationis tripudiuz ita ꝙ lingua et facies eius tanto iubilo resultaret ꝙ omēs circumstantes eum crederēt iam celestem patriam et gloriam intueri. ⁊ ꝙ omnes sancti in magno deuotionis et exultatōnis spiritu eius exitū expectabant. Solus autem quidaz walterus cognomēto puus. ma⁹ tamen merito sanctitatis de hu⁹ tripudio morientis tacitus tristabatur. Tuncq; moriens agonizare inciperet per spatium temporis ab illa exultatione refract⁹ flere cepit vberrime. Ad eum ergo quidaz de fratribus querit causam tristitie post exultationem. Et ille Facias mihi cōuentum fratrum totaliter conueniē Nec mora. factum est vt rogauit et mox omnibus dixit Deu charissimi vidistis in me suggerente diabolo vane et presumptuose exultationis audaciam. sed non permisit me pericliturī mater misericordie et domī a q̄ me redarguit ab inepte vanitatis letitia. ⁊ admonuit potius cum spei moderamie ⁊ dei timore diē vltimū expectare. Vos autez fratres charissimi deū rogate vt mihi de ista nostra et alijs multis ignoscat. et iudicz me non ꝑm opera mea sed ꝑm misericordiam suam saluet me. Mox vt hec verba complevit et omēs respōdissent Amen. solutis in fletum oculi expirauit

.cix.

Quidam frater ordinis predicatoꝝ in brugensi flandrie domo fuit Hic grauiter infirmatus cuz letissimo vultu appropinquare videretur morti. quidam frater cū lachrymis flagitauit vt si quid consolationis accepisset a domino sibi dicē digneretur. Cui ille filere non valens pre gaudio. Vere inquit accepi qz dñs ipse Jesus se morti mee presentialiē adesse promisit. Cui frater. Et ego inquit per eundem dominum contestoꝝ te vt mihi digito vel nutibus innuas cum eum videris presentem Cui ille. Faciam inquit libenter siq; dem permiserit dominus. Die postmodum tertio morbo ingrauescēte tabula percussa ē et fratres ad infirmariam cucurrerunt. Prestolantib⁹ ergo et orātibus fratribus frat mo riens digitum cum manu ad certū locum extendit. et circumfusis oculi cum cātu lenissimo dicere cepit. In galilea Jesuz videbimus sicut dixit nobis alleluia. Quo finito statim expirauit. .cx.

In germanie ptib⁹ quidā nobilis comes sed pauperū spoliatoꝝ ex misericordissima pietate diuina grauī infirmitate ē corrept⁹ ⁊ amarissime ꝓtritus oīa ad restitutionem posuit que habebat et irremediabilibus la

chrymis quotidie lectum rigans an gelos ac sanctos dei ad impetrãdaz misericordiaz inuocabat. Decũbẽs vero toto corpore suo tãtũ supplici um ingerebat vt talos pedum ⁊ cru ra fricaret ad signum et cutem ⁊ car nem ac neruos violenta assiduitate diuelleret. aquã frigidam in hyeme tanq̃ ad bibendum acceptam clam pectori superfũdebat vt in hoc gla ciali frigore torqueret. Nec diu p̃ hec positus in agonia tanto spiritu repletus est vt sicut xp̃us de publi cano euangelistam ita de isto facẽt prophetam. De seipso cm̃ predixit q̃ sine purgatorio ad requiem evo laret. et eo mortuo ac heinrico rege defuncto tota turingia maximis ca lamitatibus subiaceret. qõ ita etiaz factum vidimus.

.cxi.

Quidam in theutonia multis ra pinis et cedibus p̃ patriã debacha tus. captus. ad decollandum posit̃ petiuit a iudice et obtinuit tempus prolixius penitendi. Et mox astãti iuueni cõsobrino ait. Si vere meus amicus es cooperator esto mihi mi sero in salutez. Affer obsecro instru mentum ferreum quod dentrix dici tur. quo femine subtiliãt linum suuz Quod vt factũ ẽ dixit iuueni. Suc cessiue mihi manus vlnas brachia vsq̃ ad humeros. pedes vero ⁊ tibi as et crura vsq̃ ad nates. postea ge nitalia aures. oculos. nasum. labia. caput autem ad vltimũ amputabis Juuene igitur et ſt cuz dolore quod rogat̃ fuerat erequẽte penitẽs ipse vnũquodq̃ mẽbrũ añq̃ cruciaretur instrumenti ferrei dentib̃ p̃ inflexi ones multiplices ⁊ p̃ualidas diuti us affligebat dicẽs. Hic penã vnaz p̃o parte vltissima mẽbra suscipite quibus actu nephario scelera perpe trani et deum creatorem meum of fendi et redemptorẽ. Extremo igit̃ post omnem penam trunco corpis cuz solo capite supstite hilari vultu dixit. O vtinam tormentũ istud qõ respectu scelerum meorum paruum sustinui reiterare semel iteq̃ ac tertõ liceret mihi miserrimo et in eo diuti us cruciari. Et hoc dicens orat cuz lachrymis populum circumstantez se quatenus sibi misero in elemosy nis pauperum et orationibus sub ueniret. His dictis extẽdit caput et mox a iuuene decollatur

.cxij.

Ad venerabilem virum magistr̃ petrum de corbuel senonẽsem archi episcopum quidam peccator qui p̃ priam filiam oppresserat violenter. gratia cõfessionis venit. Confessus igitur in maxima et mirabili contri tione et lachrymis quesiuit si vnq̃ posset vllo dolore vel pena a domi no veniam impetrare. Cui presul Ita inquit indubitanter si peniten tiam subire volueris tanti mali. Et ille vehementer exclamans. Volo inquit et si mille mortes me sustine re volueris. Collachrymatus ergo infelici imo iam felicissimo peccato ri. Et ego inquit tibi septennem tan tum penitentie penam impono. Tunc ille. Quid est ait q̃ penitenti am tantum mihi flagitiosissimo se ptennem iniungis. qui si viverem vs q̃ in finem mundi tantum facinus penis innumerabilibus diluere nõ valerem! Cui presul Vade inquit ⁊ tres tantum in pane et aqua ieiuna dies. Tunc amplius ille plorans et contundens se rogabat vt penitẽtiã

iniungeret salutarē. Supra modū ergo admiratus et hilaratus episcopus tandem diffinitiue precepit homini vt abiret. et tantū vnū pat̄ noster diceret. sciretq; pro certo pctm̄ iam esse dimissum. Nec mora. dirū ille eiulatū emittens ⁊ in terrā procidens expirauit. Nec dubia fides est sicut deo dignus episcopus p̄ea p̄dicauit quin idem penitus sine vlla alia purgatorij pena tm̄ validissimā contritione purgatus ad gloriam euolauit .cxiij

Venerabil et deo digni magistri bonifacij quondam lausenensis episcopus relatione cognoui veridica q̄ quidaz nobilis sue diocesis venatum circa montes alpium pergens familiam suam inclinata iam die cū canibus perdidit. soluſq; in siluam ē reuersus. Illo ergo horrente solitudinem et si quid audiret diutius expectante. tandem duos ex canibus auscultat quos venabulo insonāte confortans reptando cum manib⁹ et pedibus ad locum conatur ascendere vbi latrātes caniculos audiuit At cum illuc cum difficultate peruenit inuenit locum planum pulchrū valde atq; gramineū intra montes In quo quasi hominem magnuz et elegantē forma facietenus p̄stratū videns duas clauas ferreas ad vtrūq; latus iacentes. horrentibus oculis intuetur. hūc miris plagis et vulneribus cruentatum dicti duo canes venatici latratibus circuibant sed mox ad cōspectū domini sui militis obmutescūt. Post horrorē aūt assūpto spū dixit p̄strato. Si ex p̄te dei es loquaris. et si quis fis aut vnde veneris edicito. Cui ille. Ex p̄te dei sum et ordinatione diuina tibi talis appareo vt in me misero penitentie sumas exemplum. Mortuus sum licet tibi corporalis appream. miles fui viuens peccator inanissimus ea tempestate qua richard⁹ rex anglie cōtra philippum regem francie p̄lia concitauit. In illa ergo expeditōne que a brabantigenis in pictauia et gasconia facta ē ego infelix luxurijs homicidijsq; debachabar. nec ī his alicui conditioni vel etiam sexui flexus miseratione peperci. Medio igitur tempore validissimam febrē acutam incurri. et tamen nec tunc cōtritus suz nec p̄fessus nec xp̄i corporis sacramenta suscepi. Instante autez hora mortis obmutui et ecce supra spem misericordie diuina preuent⁹ sum et valida contritōne permotus qui licet loqui non possem tamē lachrymas excussi et in his vitaz deo p̄piciante finini. Nec mora. defūct⁹ sum et duobus demonibus tradit⁹ nequissimis. instar clauarum istarū ferrearum tormentis vsq; in diem iudicij cruciandus. et hodie quidez per ascensum montium istorum me am miseram animam impulerunt. et iterum per abrupta eorum eam cum dictis clauis ferreis precipitez depulerunt. Scias tamen tormentū istud taz magnum et tam diuturnū spe venie quam in fine mundi habiturus sum mirabiliter releuari. Nec mora. vbi spiritus ille hec verba finiuit corpus quod videbatur aereum cum dictis clauis ferreis quasi fumus euanuit. Miles autem qui hec viderat et audierat a rapinis pauperum et mala vita conuersus correctius amodo vixit. et multos alios peccatores ad exempla penitentie sua narratione p̄mouit.

.cxiij.

Contigit q̄ quidam magnus prepositus ciuitatez ¦meydenburgē sem vespere quasi in crastinarum re cessur⁹ intrauit. Et ecce de nocte in primo somno subita infirmitate cō pulsus priorem fratrum predicato rum cū festinatōne mandauit. Ueni entem ergo priorem rogauit prepo situs instanter cū lachrymis vt eum reciperet ad ordinez et mox vestiret Cui prior. Cras inquit fiet quia in hoc fratrum p̄sēsus est requirend⁹. Et prepositus Scio inquit scio q̄d sentio. Crastinum vir habebo. Si diligitis salutē anime mee festinate recipere penitentem. quia certus sū q̄ in seculo non saluabor. Et ergo instantiam viri prior vidit perrexit domū excitauit puentū requirit p̄sē sum. allegat sufficientiā viri ad ordi nem etiaz si adhuc aduiuat Annuit mox puentus. defertur infirmus in domū receptus induit. ꝓmunicatur iungitur. et aīa die vite ꝯfugit. Nec mora. in monasterio primo ciuitati quedam monialis vidit in somnis quendā patrēfamilias in loco com modo residere. Ad quē cū multi fra tres ordinis predicator⁹ quasi post laborez pro denario diurno accedē viderentur. extremo quidam ignot⁹ homo tarde tamen protēdit manū vt denarium acciperet tanq̄ frater. Quem paterfamilias diligenter in tuitus. Denariū inquit sed non mō accipies multis pri⁹ ¦remedijs expur gandus. Hec cum dicta monial' pre sbytero monasterij recitasset q̄sūisz q̄ si quis fratrum predicator⁹ defū ctus esset. tū presbyter se fuisse de ve spe in domo fratrum infirmum vel defunctum neminē meminisse respō deret. mane post primā venit' ¦suppri or fratruz predicatorum qui promi serat predicare puentui Dixitq̄ pre dicare se non posse quia defuncti ta lis fratris sepulture interesse deberz

.cxv.

Quante autem prudentie sit pe nitentiam agere in hac vita exēplū subsequens demonstrabit. Erat vir fidelis et bon⁹ sicut magister alber tus frater ordinis predicatorum sibi ab his qui rem familiariter nouerāt traditum referebat qui post diutur nam penitentiam quam sanus fece rat incidit in languorē grauissimuz quo per annū non modice tribulat⁹ rogauit cum lachrymis dñm vt tan to dolori finē imponeret data mor te Nec mora missus ad eū angelus domini dixit ei. Exaudiuit domin⁹ precem tuaz q̄ eligas quod vis. aut tribus diebus purgatorij pena tor queberis si nunc discedis. aut si ad huc per annuz in languore manere volueris sine vllo purgatorio ad su petos euolabis. Tunc ille presentez penam recolens. nec futuraz aduer tens respondit. Mori potius eligo et non tantum tribus dieb⁹ q̄z quan tum domino placuerit. in purgato rio tribulari. Fiat inquit angel⁹ fm verbum tuum. Nec mora. languēs morte solutus est et eius aīa in pur gatorio deportata Uno ergo exa cto die [illegible] angelus ad locum pur gatorij v[illegible] torquebatur t dixit Quid nunc agis o anima que pro languore vnius anni tribus diebus elegisti in igne purgatorio detineri Cui anima O seductor inquit non angele qui me in penis multis an norum circulis pro tribus dierum spatijs fefellisti. Et angelus. Non

moza inquit ꝫ ineffabili tortura de cepta es.q nō nisi vnuz dīe de trib⁹ i purgatorio exegisti. Tamē adhuc si retractare volueris domin⁹ miserebitur vt ad corpus tuū qđ nonduz sepultū est reporteris vt p annū vnuz languoꝛē quem exptus es patiaris Cui aīa. Annuo inquit vt non per vnūm annū tantū ꝫ vsq; in finē mūdi languore etiam detineat acriori. Hoc dicto aīa reportat ad corpus et per annū in languore detēta multos quibus hec retulit ad penitētiā animauit.et post vnum annū iterato defuncta transijt ad superna

In vrbe germanie .cxvi. treuerensi totius europe antiquissima ciuitate structura quedā mirabilis erat quē belene pstātini matris palatiū dicebat Hoc ne ab inimicis preoccuparet in periculū ciuitatis a ciuibus est destructū. In cui⁹ late a pte aquilonari oratoriū puū inuentum est. in quo altare ex alabastro candidissimū erat.7 in latere dextro sepulchꝝ. Scriptura vero super sepulchꝝ in pariete legebat. Sancte theodulphe nostri petim⁹ miserere. Ad sepulchꝝ igitur ciuib⁹ pariter adunatis vocati sunt fratres predicatores. Et ego casualiter supueni. Depposito ergo lapide corpus inuenimus incorruptū et apto scemate ad cooperiendū nature secreta manus sup verenda dimissas. De pmissione vero ciuium manū ei dexteraz quā in sacrificio corpis xpi viuens extenderat mox abcidi 7 fratribus predicatoribus dedi. Hui⁹ reliquias capillor et vnguiū in antiquissimo monasterio ia dicte ciuitatis qđ in horreū dicitur cū superscriptōne veteri et alijs reliquijs sanctorū inueni

De hoc beato viro et eius fratre beato theodrico qui i alia pte structure supradicte incineratus est. fama antiquissima ferebatur. Fuerūt ambo filij sororis cuiusdam impatoris romanor.quor beat⁹ theodolph⁹ iussu auunculi filiam regis brit ānie desponsauerat adhuc puer. Cunqz adolescens factus spe gratioris vite sponsam nollet accipere in vxorem sed ỹgo in perpetuū remanere.celar indignatione permotus illuz de patria expulit. Qui treuerī veniens et habitum monachalem suscipiēs qđ in artissimo specu in loco quem diximus se reclusit. Erat autez et lect⁹ eius lapideus cuz ceruicali lapideo iuxta oratorium quod predixi. De cuius vero creditur frater eius 7 vita beatam in eodem loco duxisse. Secreto autem 7 consilio pupuli ciuitatis sacrum corpus in eccia frm predicatorr translatū est.et retro altare digna veneratione locatuz. Re uolui autem postea cronicam tpm et de his duobus fratribus scriptū legi.quia sub clodoneo rege francorum.hi viri sancti et deuoti floruerī Credo tamen saluo meliori iudicio digne quidem beatum theodulphū pro signo et incorruptione ỹginitatis in carne incorruptionis gloriaz etiam in corpore suscepisse. Unde in libro sapientie dicitur Incorruptō facit proximum esse deo.

.cxvij.

In theutonie partibus miles qđ dām ad deponendam herbam de prato conduxerat falcatores. Illis ergo falcantibus in vigilia cuiusdā sancti vbi vespertinum aduenit per villas in circuitu compulsabat. Et mox vn⁹ ad socios falcatores. De

sistamus ab opere qm̃a iaz vespere pulsatur. Sed cum illi nollent. imo magis verbis eū confunderent ipse mox opere derelicto fuit ad vespas Tertio autem die ad opus imperfectum cum ceteris redijt vidítq; antecedentibus alijs se solum falcare posterius oportere. z ꝓpter hoc ab omnibus est derisus patienter tñ ferēs risus omnium et cachinnos vbi manum ad falcem posuit antependentem in sarculo graminis dragmam mire magnitudinis auream mox inuenit. Curuatus ergo in genib⁹ lachrymis dñm bñdixit. Quo clamāte concurrunt socij. ꝓcurrit et miles ꝓatoꝝ dñs. vidit diuinum miraculum scripturāq; miles litteratus in nummo voce patria legēs. Hoc vt interpretari potuimus continebat Manus dei me compegit et in domum me redegit pauperi qui nō infregit diem sancto celebrem. Hanc dragmaz vxor militis marcha erga pauperem emit. et multis postea in rei geste testimoniū oñdit .cxviij.

Erat presbyter quidam admodum paup z tenuis et deuot⁹ valde erga animas que in purgatorio torquebantur adeo vt omnib⁹ diebus nullo excepto missam pro fidelibus defunctis celebraret Accusat⁹ ergo pro aliqua re apud epm̃ citatus est z ꝓfessus veritatem simpliciter compellebatur vt mādato staret episcopi iuraret et fideiussorem poneret pro emenda. Juravit igit̃ presbyter sed angustiabat vbi fideiussorē acciperet qui pro ipso rñderet. Nec mora. oculi episcopi ꝓpellētis sūt apti et plus q̄ mille manus in aere quasi ad spondendum pro presbytero vidit extēsas. Quo viso presul dixit. Sufficientes habes qui spondēt ꝓte. vade et de beneplacito dei z meo misse officium pro defunctis exerceas sicut prius. .cxix.

Matris relatione didici quod narro. Quia mea filium primogenitum habuit indole insignem et decore precipuum Quo mortuo incōsolabiliter doluit. nec forte sine presagio futuri mali. Nam post illum aliuz habuit qui pompa vanitatis illectus dilapidator reruz fuit. Patre ergo vt dictum est primogenitū incōsolabiliter lamentante apparuerunt ei iuuenes in via quadaz vt visum est ei cum ingēti gaudio gradientes Cunq; memor filij eum inter illos non esse videret fleret. ecce p⁹ alios filium suum lento gradu sbsequentem agnouit Cui mater cū grauí clamore dixit. Et quid est fili q̄ solus et non cum alijs graveris retardatus! Cui ille in toga lateralí magnum aque pondus ostendens Ecce inquit mater lachryme quas pro me inaniter effudisti. quaruz pōdere ab aliorum prosecutione retardor. Ad deum ergo lachrymas cōmutabis z in presentia officij corpis xpi cum elemosynis pauperum pro me coꝝ pium et deuotum effundas z tunc liberabor ab incōmodo quo nunc grauor Nota tamen lector dispensatione diuina vel ad consolationem vel ad correctionem matris se dixisse mortuum iuuenem manibus lachrymis a comitatu sodalium retardatum. quia meritis quidez viuētium defunctorum anime adiuuari possunt. sed prorsus non possunt demeritis impediri .cxx.

Ottone impatore mortuo q̄daz cognata eiu⁹ in monasterio v̄ginuz

preerat que zelo castimonie circa sb/ditas mire feruebat. Obseruans er/go die quadam fenestram locutorij summo mane quēdaz lenitez pulsan/tem audiuit. Qua aperta ecce impa/tor apparēs matertē dixit. Defunct⁹ ego sum et in purgatorio penis ex/cruciox. Dirigas ergo nūcios ad di/uersa et deuota cenobia et decies mille psalteria pro me legi facias. ita vt ad singulos psalmos accipia/tur decem ictuum disciplina. et ad vnumquenq; versum addaꝫ saluta/tio. Aue maria et oratio dominica pater noster. psalmus vero, De pfū/dis quando accipiē disciplina dica/tur. Talibus remedijs post mortem viuens merui liberari. Et nota q̄ idem otto benignissimus impator precedenti anno mortē suā infinitā annonam tempore caristie diuersis monasterijs pauperibus dimiserat larga manu. Nec mora. missis nun/cijs ut preceperat matertere negoci/um eius ab omnibus summa cū de/uotione susceptum est et perfectum. Apparens ergo dicte matertere ad eundem locum fenestre quē dixim⁹ in aurora. tanta claritate circunda/tus est vt nullo modo cerneret eum sed audiuit. Gratias reddo tibi ꝛ p me misericordissimo dño grās age quia iam a penis ereptus sum ꝛ ad gloriam transeo sempiternam. Nec mireris lector qz ab illis audiui qui interfuerunt diutino languori eius ꝛ morti q̄ omni die sacerdotib⁹ xpi suum tradidit corpus flagellanduz. et eius cōtritio tanta fuit vt ille ve/re dignus conradus hildensenensis episcopus testaretur vix se posse cre/dere q̄ otto imperator post tantam ptritionis penitentiaz vel ad horā post mortem purgatoriū sustineret

In gestis sancti karoli .cxxi. magni regis legimus qō subiungo. Eidem regi miles quidaz in armis strēnu⁹ seruierat annis multis. Hic ad extrema pductus ad se consobri/num suū clientē quē soluz habebat supstitem euocauit dicens In comi tatu regis annis iam pstiti sexagin/ta nihil in mundo ꝑ̄ij possidens uisi qō ad militiā prinebat. et ecce soluz equum optimū habeo et ex hoc sta tuo testamentum. De ergo mortuo vendes equum et pecuniā pro aīa mea totaliter erogabis. Pollicitus est cliens vt ei preceperat auūculus Mortuo ergo milite satelles vidit equū validum et audacē. et eum nec vēdidit nec pecuniā pro eo soluit ꝛ eum retinuit statutū anunculi par/uipēdens. Circa dimidij vero anni transactū spatiū aīa defuncti appa/ruit satelliti manifeste dicens. Non curasti facere qō p anima mea sta/tueraz liberanda. et ideo medio tpe quo p elemosynas liberari debuerā passus sum graues penas. Sed ecce nunc iudicium dedit opex pōdera/tor omnipotens et oñes eius assel sores angeli esse iustū decreuerūt vt aīa mea ad requiē transeat ꝛ anima tua penas recipiat quas actur⁹ ad/huc fuerā in tormentis. His dictis repēte disparuit et mox satelles gra uissimā infirmitatē incurrēs. q̄ gesta erant pfessus est sacerdoti. ꝛ mortu⁹ penas quas merebaꝫ exoluit. Vide ergo lector quanti peccati sit et deli cti cunctox aut pntū tardare vel ne gligere testamēta. quib⁹ si effectū ha berent accelerarenē ad gl̄am. aut si nō habeant a gl̄a differanē. Alibi le gitur q̄ aīa defūcti p⁹ dies octo illi

clienti apparuit et dixit ei. Quia de te confidebam res meas distribuē das fidei tue cōmili. tu vero tanq̄ infidelis et proditor res meas retinuisti. quapropter conquestus sum de te summo iudici. quia liberatōm meam a purgatorio retardasti. Ait ego iam purgatus ad regionem vivorum gaudens vado. tu autē noveris q̄ cras hac hora penas tante infidelitatis exolues. Cum igit̄ confusus ⁊ stupefactus miser ille rei euē tum expectaret. ecce ea hora quam defunct⁹ predixerat corui nigri ipm rapientes lenauerunt in aere. et eo demisso super rupem cecidit. et fractis cervicibus miserabiliter expiravit. .cxxij.

Maria de ogmes sanctissima mulier cuius vitam venerabilis iacob⁹ achonensis quondam episcop⁹ postea romane curie cardinalis discreto sermone cōscripsit. Hec ergo aīa bus valde compatiēs que in purgatorio torquebantur. sup aīa quoq̄ matris sue defuncte solicitabatur in spiritu. sed hoc frustra vt iam patebit. Hāc itaq̄ propter elemosynas et honeste vite modum quo iné mūdanos ipsa quoq̄ mūdana vixerat. sperabat quidez posse salvari. sic tñ quasi per ignez. Sup hoc tñ dubio cum ipsa timeret qz iudicia domini abissus multa. rogauit dñm vt eam certam reddere dignaretur. Cunq̄ multas in hac lachrymas funderet accidit die quadam vt ad missaz in ecclesia iuxta altare quasi ad pedes dñi maria sederet. et ipsa horrore p cussa videret prope spiritū tenebrosum astare. que mox signo crucis timore fugato audacter quis esset interrogat. Et spiritus Ego inquit sū mater tua. Cui maria. Unō inquit tibi est mater. Tūc illa Male inquit Nihil me tue iuuare potuē preces cum me damnatam ppetuo inferni claustra detineant. Mox filia elato gemitu. heu inquit mater que causa damnatōis tue? Cui illa. Enutrita inquit fui et vixi in his q̄ p iniusta mercimonia et vsuras acquisita fuerunt. et conscia mihi mali ablata nō restitui. nō curaui aut aduertere volui quid contra deum in meo hospitio et mihi a subditis ageretur. sed tortuosas mundi vias ingressa. indignum misera iudicaui progenitorum meorum vestigia declinare. sprevi arguentem me super his et alijs malis meis. nec in vllo penitui. et ideo infructuosam vitam morte pmutans a futura seculi vita depij. Hec dicēs mater repente disparuit. Ancilla vero xp̄i consideratis per ordinem oībus etiam in matre damnata iustū dei iudiciuz benedixit. nec fleuit amplius ppetue morti traditam p quā carnis initia sumpserat. quia ratio intellectualis anime quā solus creauit omnipotens iudici vniversorū deo subdita concordabit. .cxxiij.

Narrantem fratrem ordinis predicatoruz his verbis audiui. Patre ait meo contra cōmilitonem suū virum divitem et potentem inimiciti as exercente fabrum habuit in vicino qui equos suos et eorū qui secū erant multo tēpe sufferrabat. Post hec faber cecidit in languorem ⁊ expensas per obliuionem vel incuriā nullus fabro soluit. Mortu⁹ est aūt post annos fere triginta pater me⁹. et apparuit manifeste p diem cuidā fidelissimo seruo suo gerēs in manibus flammantia ferramēta equorū

dicēs. Dicas vxori mee vt soluat ta
li homini tale debitū quo sic vexor
Post hoc nō multi dies effluxerāt
et ecce seruus ille cum amarissimis
lachrymis venit ad me ⁊ qd vidissē
exposuit. Collachrymat⁹ seruo am
bo ad matrez ingredimur. Audit il
la quid actū sit. addit ⁊ lachrymas
Accessit ad fabrum diutina tabe p
pe consumptum. querit si pater me
us ei in aliquo moriens tenebatur.
Tunc ille cum lachrymis suspirans
dixit. Heu charissima domina. imo
etiam in vna marcha. sed affect⁹ lon
go tedio monēdo postmodū incidi
in magnū languorem ⁊ sic filui vsq
modo. Nec mora mater soluit pau
peri integrum debitum. et mox solu
to isto cū alijs multis debitis vt mi
hi illa secreta narrauit. pater meus
in hunc modum apparuit. Videbaē
ei videre illum in balneo a sūmo ca
pitis vsq ad ima pedum quasi reste
longa totaliter inuolutum Cui ille
dixit. Apprehende funē et soluas me
Mox illa initiū funis accipiens pau
latim exsoluit. Et statim illius solu
tione gratulans et gratias agens.
Sic inquit prius fueram obligatus
in pena quoadusq solueres quo te
nebar. Veridica valde relatione di
dicimus quendam defunctum subito
ad purgatorium transeuntem cuius
dam sanctissimi viri precibus reno
catum ad vitam. Hic tale quid visū
et auditum in purgatorio referebat
Anima cuiusdam quem prius in vi
ta cognouerat grauissime torq̄bat.
In medijs ergo ignibus subito ex
ultabunda clamauit. Eya misericor
dissime deus nec in finez oblitus es
mei. Cui ania consors in pena. Añ
inquit tibi miserrima in tam horrē
dis supplicijs exultatio? Et illa alac
rito inquit exultabunda tripudio.
quia mihi scire a domino datum ē
in hoc instanti puerum natum qui
longo post futurus est presbyter. in
cuius missa prima quam celebrabit
ab his penis ad requiem euolabo.

.cxiiij.

Contigit in partibus galliarum
illo ordine nouiter inchoato gradi
entibus duobus fratribus predica
toribus ieiuniorum tempore añ pa
scha. Cum iam instaret tempus prā
dij hora nona et secuz quererent qs
fideliuum eos ad refectionem recipe
ret in terra rara hominibus⁊ igno
ta. subito affuit iuxta eos vir elegā
tis forme et habit⁹ peregrini dicēs
Quid pfertis inter vos fratres mei
Illis autem verecundantibus dicē
quid dixissent ait eis. Modice fidei
de hoc inter vos dubij querebatis
quis vos ad refectionem reciperet
in terra hominibus rara et ignota.
Christo credite veritati qui non be
fitantibus et in se confidentibus re
pmisit dicens. primo querite regnū
dei et hec omnia adijcientur vobis
Credidistis in hoc xp̄o vt tempora
lia ista pro illo dimitteretis et pau
pertate regnum celeste queritis et
nunc de xp̄o diffiditis ne vos sine
refectione dimittat et non quasi fili
os pascat Et hoc vobis signū. transi
bitis campum istum ⁊ in valle qua
dam villam parvulam inuenietis.
illic intrantes ecclesiā inuitabit vos
presbyter affectu magno. supueniet
miles qui violenter vos auferet sa
cerdoti. Et cum vos deducet perso
na loci qui alter patronus dicitur
maximis precibus obtinebit vos
a milite. et ambos inuitatores vos

militem scilicet; & presbyterum vobiscum largissimis ferculis reparabit. Confidite ergo in deum et fratris ordinis vestri exemplo isto confidē faciatis. Hec vt dixit repente disparuit. Illi autem per ordinem vt eis predixerat omnia reppererunt. et reuertētes parisius fratri heinrico de colonia et fratribus quibusdā alijs que sibi contigerant retulerunt.

.cxxv.

Cum quidam nobilis adhuc gētilis in exercitu tartarorum febre acutissima laboraret. & materia ad cerebrum ascendente in furiam rapt⁹ esset. dormientibus omnibus qui circa illum erāt aufugit nudus. et trib⁹ noctibus per heremum vastissimaz aberrauit. Tertia igitur nocte digesta materia cretticauit et ad se rediit compos mentis. Qui in tenebris horrentis solitudinis quid faceret quo se verteret nesciebat. Ecceq; p⁹ instans modicum discussis tenebris vidit in montis cacumine ingens lumen. Reptans ergo manibus et pedibus ascendit in montem. & ecce super omnem solis fulgorem regem ammirabilez vidit in throno aureo residentem. et ad eius dexteram reginam incomparabili decore fulgentem. vidit etiaz mixtim seniores et iuuenes in thronis aureis assidentes. ministros ex omni parte vultib⁹ sidereis rutilantes. Hec vt vidit gētilis super id quod credi potest obstupuit. Nec mora vnus vnus ministrorum a rege missus euz vestibus nuptialibus induit et ad regem duxit. Cui rex. Nihil ait in rebus humanis simile quid vidisti? Et ille. Nihil inqt domine. Et rex ad eum. Ego sū inquit xp̄ianorum deus rex et dominus sempiternus. Tu autem redibis ad populum tuum. & perquirens inuenies in gente bulgarica que immixta est genti tue duos presbyteros xp̄ianos talis habit⁹ et talis forme a quibus eruciēris ad normā fidei christiane. Hec vt audiuit gentilis renuit bonorum societate frustrari. Et mox ad eum rex. Impossibile ē inquit talem te remanere nobiscum. sed si christianorum fidem susceperis vt precepi. societate ista iocundissima perfruēris. Hoc dicto miles sedens in equo albo susceptit illum. et in exercitu tartarorum populo mirante reduxit. fuitq; apud euz dieb⁹ tribus et post repēte disparuit. Nobilis autem vt iussus erat presbyteros quesiuit et inuenit. et erudit⁹ ad fidem cuz multis militibus tartarorum sacrū baptisma suscepit. et christiane postmodum ac sancte vixit. Vestes autem quas vt diximus nudus accepat precipui coloris & molliciei. opus vero earum pulcherrimum id est ex acu factum aduerti poterat nec textrinum sed super omne artificium hominis diuina virtute contextum.

centesimum vicesimumsextum

Ingluuiei iuramentis et maledictōnibus in loquendo gallia pre ceteris fere terris studet auidius. In hac vt a fratre ordinis predicatorū audiui accidit quod subiungo. Bedebant quidam viri honesti quantum ad seculum in taberna et bibebāt. Et cum incaluissent mero ceperunt conferer de diuersis ad invicē et inuentus est sermo quid futurum sit post hāc vitam. Tunc vnus vanissime inquit a clericis istis decipimur qui dicunt animas sine corpo-

ribus viuere post hanc vitam. Hoc dicto in risum omnibus concitatis aduenit homo statura fortis et magnus. et residens cum illis vinū potitulabat. bibit. querit quis sit sermo inter eos. De animabus inquit qui supra. Si quis esset qui eam vellet emere foro optimo darem ea. et de precio eius in communi omnib⁹ ad bibendum. Tunc omnibus cachinātibus ille qui superuenerat talem inquit mercatorem quero. paratus sū eam emere dicito quanti dabis. Et ille elato vultu. Tanti inquit. Mox conuenientibus eis in precio soluit emptor statim pecuniam. et letantibus omnibus biberūt pleno calice non curante ad primum illo q̄ aīa vendidisset. Vespere aūt facto Tempus est inquit emptor vt quisquis nostruz ad propria reuertatur. vos tamen anteq̄ separemur date iudicium. si quis equū emerit capistri vinculo alligatum nunquid cum equo in ius ementis cedet et capistrum? Cui omnes pariter responderunt. Utiq; cederet. Nec mora. venditorē questionis et responsionis horrore tremētem. emptor cum anima ⁊ corpore vidētibus omnibus sursum leuauit in aera. et secum vt certum est ad inferna protraxit. Diabol⁹ enim erat in hominis specie. Quis eñ alius se animarum diceret mercatorez nisi ille in cui⁹ figura olim ad abraā dictum est. Da mihi animas. ceteras tolle tibi.

centesimum vicesimumseptimum

Vinearum custos sub tugurio in campestribus imminētibus tempestatibus latitabat. et audiuit clamātium voces in aere. Caue caue. Et alius respondebat. Quid cauebo? Et primus. Vineā petri richardi ne leseris. Sopita ergo postmodum tempestate sola vinea petri richardi immunis est reperta a lesura. Erat autem petrus richardus sic enim binominis dicebatur vsurarius pessimus. et obnoxius multis malis. Ex quo considerandum est q̄ in comitatu spirituum nephandorum amicos imo potius inimicos vt sanius loquor demōes habuit qui ei bona sua et si ad vite solatium tamē ad perpetue damnationis cumulum conseruarunt.

centesimū vicesimūoctauum.

In marchia flandrie atq; brabantie villa populissima est sita in qua dedicatio celebrata multos ad spectaculum traxerat et ad lusum. Inter quos quidam tibicen erat q̄ cozizantes iuuenes et puellas saltationibus et gesticulationibus suis ad carmina obscena ⁊ turpia concitabat. Hinc celo nubibus circa vesperas obscurato quiq; ad propria redierunt. Solo autem tibicine nōdum lusibus satiato per viaz ad solita remeante et canente tibia ac saltante. et posteriorum sonitibus turpiter insonante. duo pueri pastores vbi chorruscationes et tonitrua imminere viderunt ad dumeta fugerūt. et eis vidētibus in tibicinem fulmē cecidit. et extinxit. et eius brachium amputauit. Nec mora. viderunt q̄ duo nigerrimi canes ex inspato venerunt et inter se pendulum extincti brachium deportauerunt. Venientes autez amici cadaver mortui ad propria detulerunt. Mane autez dicente presbytero quia in atrio fidelium sepeliendus non esset. quem in ludis turpibus tam notabiliter to-

nitruū occidisset. responderunt amici. Et si extinctus tonitruo tamē ad dedicationem ecclesie peregrinꝰ cuz alijs occurrisset. Permisit ergo presbyter et si dolēs vt in atrio sit sepultus. Et vide rectitudinem diuini iudicij. Mane facto sepulchrum patēs inuentum est. et loculus in quo iacuerat vacuus et eiectus. Cadauer vero vt optime credi potest sicut z eiꝰ brachium a demonibus asportatū Nota ergo lector quia tali vindicta digni sunt. etsi eis parcente deo tales casus semper nō puniat qui turpibus ludis et cantibus sacra fidelium atria et ecclesiam inhonorant.

centesimum vicesimūnonū.

Anno ab incarnatione domini. M.cc.xxxi. predicante in theutonia magistro conrado ptra hereticos z felici morte perempto. Hereticus q̄dam seductus a demonibus fratrez quendam ordinis predicatorum ad heresim inuitabat. Quem cum videret instantissime renitētem. dixit fratri. Pertinax valde es in fide tua. nec tamē de hac nisi per scripta quedam aliquid certius inspexisti. Credere autē si velles dictis meis xp̄m tibi et matrem eius ac sanctos oculata fide monstrarem. Mox ille illusionem demonum suspicatus volēs tandem probare quid esset. Nō immerito inquit tibi tunc crederem si promissa duceres ad effectum. Suasus hereticus diem fratri statuit. Frater vero pixidē cum sacramēto corporis xp̄i clam secum sub capa portauit. Duxit ergo fratrem hereticus in specu cuiusdam mōtis in amplum valde palatium quod claritate mirabili relucebat. Nec mora. vt in inferiorem partem palatij peruenit viderunt thronos positos q̄si ex auro purissimo. in quibus rex fulgore chorusco circumdatus erat. et ex vtraq; parte sedilia in quibus seniores quasi patriarche vel velut apostoli residebant astāte maxima multitudine angelorum. z hi omēs luce sideria chorusca bant vt nihil minus q; demones putarētur. Pos mox vt vidit hereticus cadens in faciem eius adorauit. Dictus aūt frat immotus stetit. sed tanto spectaculo vehementer obstupuit. Et mox ad eum conuersus hereticus. Quare inquit filium dei intuens nō adoras? Pronus accedens adora quē vides et ab ore eius fidei nostre secreta suscipies. Tunc frater accedens p̄tinꝰ extraxit pixidem z obtulit regine in solio residenti dicens. Si regina es mater xp̄i ecce filius tuus. quem si susceperis te matrē dei recognoscaz Cum hac protinus vocem totum illud fantasticum concilium evanescit. et annichilato fulgore tāte tenebre densuerunt vt vix frater cum ductore suo ad montis exitum regredi potuerit. Conuersus ergo hereticꝰ ad fidē redit. et miram demōis astutiā stupefactꝰ exp̄auit] .cxxx.

Erat puella quedam in brabantie partibus inter proceres generosa que in amorem cuiusdam iuuenis per multos annos miro demonum stimulabatur insultu. Hec cuz mihi frequenter lachrymis in cōfessione diabolicas insidias aperiret p̄sului vt summopere caueret ne nutu aut verbo iuueni tentationis occasio p̄beretur. Et paruit illa diligenter vt monui. Cunq; adeo graviter tentaretur vt somni et cibi perderet appetitum. accidit nocte quadam vt tan

to demonum agitaretur impulsu q̄ superueniente aurora surgere cogitaret et clam adire iuuenem qui in vicinio manebat. Nec mora. vbi surgens oculos aperuit vidit xp̄m q̄si plagis recētibus crucifixum leni sermone dicentem sibi lingua prima. Ne diligas qui sū formosus. bon⁹. dulcis generosus. Cū versus. Dilige formosum dulcemq̄ bonuz generosum. Nec vt dixit repente disparuit et puellam in omni pace et gaudio et gratiarum actōne ab omni tentatione liberrimam dereliquit.

centesimum tricesimumprimum.

Simili prope modo cuidā militi ad cisterciensem ordinez transeunti christus in visione succurrit. Nam cū ille grauissime a diabolo ad exitum tentaretur et de nocte in nocte meditaretur apostatare per fugam semel parato ad exitum et quasi cōmodiorem horam noctis in lectulo prestulanti ⁊ semivigilanti christus apparuit in forma p̄sonatissimi viri. Et cum ab illo quereret quid sic iacens haberet mali. respōdit ille. Dolorem cordis habeo et magnum defectum debilitatis in membris. Cui dominus grossum panem ordeaceū offerens dixit. Surge et comede panem istum. Quem ille turbatus inuitus quomodo inquit panem istū grossum comederem qui panem similagineum manducare non possū. Tunc dominus detecto latere vulneri pectoris sanguine et sanie profluenti ordeaceum panem admouit et tali profluuio madefactum iubet comedere languescentem. Mox ille cum horrore dissiliens. Heu inquit quomodo taliter pollutuz comedere rem quem impollutum recusabam? Et dominus quasi minaci vultu inuenis refutanti. Oportet inquit vt gustu saltez attentes quid sapiat panis iste. Cunq̄ ille diffugium non haberet. et susceptum panem tremebundus summis vix labijs attigisset sensit in pane super omnem suauitatem dulcedinem mirabilem. Quē hianti quidem ore contrectans totū subito cum mira auiditate comedit. Nec mora. domino disparente tentat⁹ ille ad se reuersus est et quid vidisset et sensisset sincero corde retractans ab omni dolore mentis ⁊ carnis tentatione conualuit. et in magna tranquillitate spiritus vsq̄ in finem vite permansit. Quid miri? Ordeaceus enim panis austeri ordinis mellea christi lateris perfusione linitus est.

centesimum tricesimumsecunduz

Venerabilis bonifacius quondā lausonensis episcopus me audiente tale quid narrauit. Erat ī villa quadam cecus quidam qui vaccas totius ville ī pascuis custodiebat. repellebat a frugib⁹ et ad cetera loca pascuis vberiora ducebat. Et q̄d maioris erat prodigij colores et statuz singularum vaccaruz specialiter decernebat. Verbi gratia. vt si vaccaz talis coloris ab homine petiuisses sine difficultate vaccam talem tibi apprehensam in cornibus obtulisset. Ad locum autem cum quidam episcopus aduenisset et de ceco audisset talia et probasset quesiuit ab illo si confirmationis sacramentum ab episcopo suscepisset. At ille Non inquit. Nec mora. episcopus confessū firmauit cecum. et mox ab eo vaccaruin discretio est sublata. quoniam demonum opere et ministerio hoc

fiebat. centesimum tricesimumtertium

Erat quidam nobilis in westualie partibus vir armis strennus et prepotens inter suos. Hic nocte q̄dam per siluam terribilem transiēs audiuit vocem mulieris quasi in vicino cantantis.et dixit suis. Est ne quis vestrum qui mecum vadat mulierem videre cantantem? Omnib⁹ ergo dissimulantibus et dissimulantibus ⁊ prohibentibus illum perrexit solus.et inuenit stantem sub arboze quasi nigram monialem extensis in celum manibus cantantem. Quam cum interrogasset quid ageret.respōdit. Hic laudo deum meū Credens autem ille aliquem sanctorum esse rogauit eaz dicens. Dic mihi obsecro quid futurum est mibi? Et illa multa inquit mala fecisti et adhuc facies.⁊ deuictis inimicis tuis crucem transmarinam suscipies. transfretabis.et in xp̄i seruitio morieris. Ad hec verba gauisus ille recessit. Et vt illi predictum' est facta cede hominum inimicos deuicit. Qui cum prestularetur crucis signationem vt transfretaret incidit in acutissimam febrem. Rogantibus ergo et consulentibus phisicis et amicis vt confiteretur peccata et peniteret.communieretq̄ se ecclesiasticis sacramentis quia ei periculū immineze videretur. Noluit ille.nullo modo se reputans moriturū. Cunq̄ super hoc phisici mirarentur.fratrem illius carnalem magne indolis clericum manidauerūt. Cui fratris periculuz intimantes super salutem anime illius ad monendum instantius consulebāt. Vox ad fratrem ingressus clericus arguit periculosius infirmantem. Cui miles ait. Et tu vt alij stultus instas mihi qui optime socioq̄ nequaq̄ moziar. Cui clericus cum lachzymis dixit. Et vnde hoc habes frater charissime? Et ille tandem. Sic et sic dictū est mibi q̄ crucem accepturus sum et in terra sancta moritur⁹ in xp̄i seruitio. Ad hec verba frater eius tactus doloze cozdis intrinsecus. Vere inquit frater charissime ille antiquus hostis diabolus tuo nunc insidiatur calcaneo qui mendacio suo te nūc nititur decipere moziturum Age ergo salutis causam et penitere ⁊ impleas quod rogaris. Nec moza. decūbens petit aduocari presbyterum. postulat veniam. crimina confitetur. statuit testamentum. ꝛcepit corpus xp̄i.inungitur.exalat spiritum. et sicut credimus ab insidijs demonum liberat. Nec diu postea defuncti frater clericus bonitatem christi in fratre moztuo recognoscens predicatozum ozdinem intrans multa constantia seculum dereliquit .cxxxiij

Comes gelrie otto curzozem cuz litteris parisius miserat cursu prepeti rediturum. Quem redeuntem comes otto interrogans quesiuit si regem francie lodowicū vidisset. At ille vir moze subsannantis contozsit collum Vidi inquit.vidi illum miserum papillardum regem capucium habentem capitis super scapulas. Hec dicens faciem contozsit ex aduerso.et sic facies contozta remansit toto tempoze vite sue.

centesimum tricesimumquintum

Vidi in brabātia mulierē quādā diuitem ⁊ honestam possessam a demonio. Quam cum rogante presbytero religioso visitarem inueni

mus eam a vexatione demonis qui
escentem et sensate loquentem vt sa
nam. Tunc occulte nullo aduertēte
versum cantici moysi in deutrono
mio fm q olim a sācto quodā viro
audieram tertio repetiui ad provo
candum demonium in obsessa. Deū
qui te genuit dereliquisti et oblitus
es domini creatoris tui. Nec mora
mulier pallere cepit labijs atz vultu
et due vene in collo eius ad grossi
tiem pollicis intumescere. Tunc ego
quare indo pessime vexare feminaz
presumpsisti? Mortuo inquit viro
suo compassa in subsidium illi9 ani
me contulit quicquid boni fecerat
in hac vita. et ex hoc nacta occasio
ne vas vacuū mox intraui. Cui ego
Mentiris miserrime. ex hoc eī q9
vedit mediante charitate cumulatū
est bonum eius. Et ille cum cachin
no. Mendax inquit sum. nec mirum
si mentior. Mox ego. Est ne illa taz
pulchra vt dicit celestis patria quā
perdidisti? Et respondit. In infini
tum pulchrior q9 dicatur. Et ego
Velles ne redire ad illam patriaz si
posses? Et ille. Vellez inquit q9 pos
sem vsqz ad diez iudicij omnia exco
gitata supplici asustinere. Cui dixi.
Et ego promitto tibi in periculum
salutis inee promisse si mēdax inue
niar. illam perditam gloriam recu
perare te posse si tantū hec dixeris.
Domine deus me9 peccaui ignosce
mihi. Et mox ille contorto collo ex
clamat horrifice. Domine domine.
Cunqz hoc sepius cum clamore va
lido personaret nec vltra in verbis
procederetur. Impossibile enim sci
ebam illi vt deum suum dominum
recognoscere et se fateretur peccasse
atqz sibi precaretur ignosci. tandem
subiunxit. Domine deus margarete
sic enim obsessa mulier vocabatur.
deum recognoscere dominum suum
indignatus. Tunc ego ad illum. O
infelicissime omnium creaturarū su
perbia elisit te et de celo depulit. te
redire inexpiabilis superbia nō per
mittit. Nec mora. spulsus obmutuit
Et post paucos dies non tamē tūc
feminam dereliquit.

centesimū tricesimumsextum

Erat circa cameracum ciuitatez
quidam hereticus astutus valde. q
metuens inquiri 7 comburi a fratri
bus predicatoribus qui in dicta ci
uitate eo tempore plurimos cōbu
rebant. finxit se arreptum a demōe
et ob hoc ad sanctuz aychariū in
aspira obsessos curare potentē liga
tus ab inimicis vel amicis deduct9
est. vt in eo non heresim propalataz
sed furiam putarent. Et vt audiuit
quidam clericus obsessus a demone
et ligatus quod eligius boogris. sic
enim vocabatur ligatus poneretur
in locum. Subsequenti nocte idem
obsessus clericus diuino nutu solu
tus est. et aggregans mattas et stra
mina atz ecclesie scamna super liga
tum hereticum cumulauit. Ludum
autem et furiam credēs ille dissimu
lat quoadusqz clericus ignem de lā
pade sumens comburere hereticum
cepit. Et tunc hereticus clamauit.
Ad cuius vocem expergefacti cu
stodes cuz ignē extinguere niterent
clericus arrepto gladio quem casu
iuxta lectum inuenit omnes violenē
obegit 7 hereticum in igne combus
sit. Nec mora. diuino exacto iudicō
clericus a demone liberatus. et ple
ne sospes apparuit.

Finit distinctio quinta.
Incipit distinctio sexta.

Ex libro exemplorum cesarij.
Exemplum primum.

Retulit mihi frater godefridus monachus noster quondam canonicus sancti andree in colonia cum essemus simul in probatione rem dignam memoria. Asserebat sibi a quodam monacho clarevallis bene noto relatum quendaz clericū actu trutannum quales per diuersas vagari solēt prouincias venisse ad clarevallem. non quidem zelo ordinis sed vt aliquid monasterio raperet sub pallio religionis. Factus itaqz novitius cum per totum annū probationis sue insidiaret ornamentis ecclesie. et propter diligentem custodiam satisfacere cordis sui nequiuisset malicie hec ira se cogitabat. Cū factus fuero monachus et licuerit ministrare sine nota ac labore ipsos calices subtrabam. ficqz recedā. Ecce tali intentione elegit professionez promisit obedientiam. induit cucullam. Sed pius dominꝰ qui nō vult mortem peccatoris sed vt conuertatur et viuat. perversam voluntatem mirabiliter mutauit et venenum in antidotum misericorditer conuertit. Induto em̄ habitu monachali contritus et conuersus adeo profecit in sancta religione vt non multo post propter meritum vite ad dignitatē prioratus ascenderet in clarevalle.

Accidit tpe quodaz vt henricus germanus regis francie veniret in clarevallem locuturus beato bernardo super quodaz seculari negocio. Totum etiam conventum visitans illius se orationibus commēdauit. Cui venerabilis abbas inter cetera vite salutaris monita respondit. Confido in domino te non moriturum in eo in quo nunc es statu sed velociter experimēto probabis quantum tibi profit istorum oratio quos expetisti. Quod eodem die ꝓbatum est. Nam multis spiritualibus viris exultantibus de eius conuersione sui eum lugebant et tanq̄ mortuum cernerent ita inconsolabiliter eiulabant. Cum socij ac tota familia henricum vt iam dixi deplangerent. andreas quidam parisiensis ex nimia impatientia doloris quasi in furorem versus dominum suum ebrium. insanum. mentisqz impotez vociferabat. neqz cōuitijs neqz blasphemijs parcens. Et cum henricꝰ virum sanctum deprecaretur vt pro illius conuersione operam daret. respondit. Ne sis pro illo sollicitꝰ. anima eius modo in amaritudine estꝫ. tuus est ille. Et cum repeteret audiente andrea hoc verbum. ille sanctā religionem plurimum abhorrens talia in corde suo tacitus voluebat sicut postea confessus est. In hoc te nuncio falsum esse ꝓphetam. de hoc enim certus sum q̄ locutus es v̄bum et non fiet. hoc tibi coram rege et principibus et celebri conventu improperabo vt falsitas tua omnibꝰ innotescat. Et cumꝫ altera die recederet mala omnia monasterio imprecans et vallem funditus subrui desiderans in ipsa nocte victus et quasi vinctus trahente se gratia et vim faciente spiritu dei vix diem expectare potuit. et ad monasterium reuertens cunctis mirantibus alterum se